Bestuursrapportage 2023

gemeente Winterswijk

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 3
Inleiding 4
Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk 6
1.1 Volksgezondheid 6
1.2 Maatschappelijke ondersteuning 8
1.3 Jeugd 12
Financiële afwijkingen programma 1 15
Programma 2 Meedoen in Winterswijk 17
2.1 Cultuur 18
2.2 Sport 21
2.3 Inkomen en participatie 23
2.4 Educatie 28
Financiële afwijkingen programma 2 31
Programma 3 Wonen en werken in Winterswijk 34
3.1 Openbare ruimte 35
3.2 Klimaat, water en milieu 43
3.3 Duurzaamheid en milieu 48
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen 48
3.5 Economie en Lobby 64
Financiële afwijkingen programma 3 75
Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk 78
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening 79
4.2 Openbare orde en veiligheid 82
Financiële afwijkingen programma 4 89
Programma 5 Inkomsten van Winterswijk 92
5.1 Algemene middelen 92
5.2 Lokale belastingen 94
Financiële afwijkingen programma 5 95
Recapitulatie programma's 96
Opgaven 97
Opgave Drempelvrij Winterswijk 97
Opgave Winterswijk Armoedevrij 99
Opgave Centrum 101
Opgave Duurzaamheid 103
Investeringen 106

Inleiding

Inleiding

In deze bestuursrapportage leest u over de eerste maanden van 2023, inclusief de eerste financiële prognose (peildatum 1 april 2023). Deze rapportage is bedoeld om de activiteiten en de financiën uit de begroting 2023 te volgen en indien nodig bij te stellen.
De bestuursrapportage is een rapportage op afwijkingen. Dit wil zeggen dat we een toelichting geven op die activiteiten waar de planning of het budget afwijkt, dreigt af te wijken of waar sprake is van risico's. Alle activiteiten die op koers liggen, lichten we niet verder toe.
Leeswijzer
De opbouw van deze bestuursrapportage volgt de indeling in programma's en opgaven uit de begroting.
Achtereenvolgens komen aan de orde:
1. 1e Financiële prognose 2023.
2. Programma's en beleidsvelden.
3. Opgaven.

1e prognose 2023

x € 1.000				
	2023	**2024**	**2025**	**2026**
Stand begroting 2023-2026 (stand 2e progn 22)	13	2.138	4.997	-620
Jaarrekening 2022		0	0	0
Mutaties 1e prognose:				
Autonome ontwikkelingen (prijsstijgingen etc)	-1.872	-1.408	-2.050	-801
Overige ontwikkelingen	0	0	0	0
Stand 2023-2026 1e prognose 2023	**-1.859**	**730**	**2.947**	**-1.421**
Waarvan incidenteel	-778	-645	-96	0
Waarvan structureel	-1.081	1.375	3.043	-1.421

Financiële prognose

In bovenstaande tabel ziet u de ontwikkeling van ons financieel meerjaren perspectief over de jaren 2023-2026 naar de stand van mei 2023. Om deze tabel compact en leesbaar te houden, presenteren we hier alleen het saldo van de baten en lasten per ontwikkeling met daarbij de belangrijkste onderwerpen op hoofdlijnen.
In de financiële afwijkingen per programma zijn de wijzigingen in baten en lasten afzonderlijk zichtbaar en is ook een nadere toelichting op die mutaties opgenomen.
In de recapitulatie van de programma's volgt nog een verzameltabel van de financiële bijstellingen in alle programma's.
Ontwikkeling van het begrotingsresultaat 2023
Het verwachte begrotingsresultaat voor 2023 wordt nadeliger. Dat vraagt om scherper te sturen op uitvoering van de begroting binnen de kaders en budgetten. Concreet betekent dit, dat wij in het vervolg van 2023 het afwegingenkader (door de raad vastgesteld op 25 juni 2020) nog zorgvuldiger toepassen.
In onderstaand overzicht per programma lichten we de belangrijkste onderdelen toe. In het vervolg van deze rapportage worden alle bijstellingen verder toegelicht.
- Hogere lasten Jeugdhulp

€ 726.000 N.

De hogere lasten in de Jeugdhulp komen omdat we in vergelijking met voorgaande jaren er voor gekozen hebben de budgetten structureel in plaats van incidenteel te

verhogen. Voor de verhoging hebben we gekeken naar het niveau van de werkelijke uitgaven van 2022.
- Hogere lasten Noodfonds bestaanszekerheid
€ 446.000 N.
Dit is het financiële effect van het raadsbesluit van november 2022 om een noodfonds bestaanszekerheid in te stellen.
- Hogere lasten personeelskosten door CAO
€ 670.000 N.
- Hogere lasten bedrijfsvoering
€ 317.000 N.
De hogere lasten personeelskosten CAO zijn toegenomen door de nieuw afgesloten CAO. De verhoging van de personeelskosten betreft naast de stijging van de brutolonen met bijhorende sociale- en pensioenlasten, ook een verhoging van de thuiswerkvergoeding en de reiskostenvergoeding.
De hogere lasten binnen de bedrijfsvoering betreffen de kosten van opleiding, onboarding en catering.
- Hogere baten algemene uitkering
€ 753.000 V.
- Hogere rentelasten
€ 295.000 N.

We hebben de uitkomsten van de september- en decembercirculaire 2022 over de algemene uitkering verwerkt in onze begroting 2023. Deze geven een voordeel voor 2023.
Tenslotte zien we in deze rapportage het effect van de stijgende rente.

Programma's en beleidsvelden

Deze rapportage is ingedeeld naar de vijf programma's uit de Programmabegroting 2023. De programma's zijn verdeeld in beleidsvelden. Deze zijn op hun beurt vertaald naar concrete activiteiten.
De trends en ontwikkelen benoemen we per beleidsveld.
Per activiteit leest u de voortgang op de onderdelen kwaliteit, tijd en geld. Hierbij is een toelichting opgenomen wanneer (één van de) onderdelen kwaliteit, tijd en geld niet op "groen" staat of indien het bestuurlijk relevant is.
Financiële afwijkingen lichten we toe per programma. Bij de exploitatie (baten en lasten) lichten we afwijkingen van € 50.000 of groter toe, bij de investeringen afwijkingen van € 100.000 of groter. Kleinere afwijkingen lichten we toe indien nodig.

Opgaven

Opgavegericht werken is een wezenlijk onderdeel van de manier waarop Winterswijk wordt bestuurd. We vinden het belangrijk om veel zaken samen met onze inwoners op te pakken. In het coalitieakkoord wordt dit als volgt geformuleerd: ‘Een goed samenspel met inwoners en samenwerkingspartners is belangrijker dan ooit. We willen de initiatieven buiten het gemeentekantoor nog beter benutten en de invloed van burgers op de ontwikkeling van Winterswijk vergroten’. Dit is de reden dat we ervaringsdeskundigen en andere inwoners bij onze opgaves betrekken. We zijn er van overtuigd dat dit betere resultaten oplevert.
De vier opgaves zijn:

- Winterswijk Drempelvrij;
- Armoedevrij Winterswijk;
- Centrum;
- Duurzaamheid.

Dit zijn stuk voor stuk onderwerpen die cruciaal zijn voor Winterswijk. Daarnaast zijn het onderwerpen die stuurbaar en integraal van aard zijn. We hebben naast de vaste opgaveteams die meewerken ook een groep medewerkers die we flexibel inzetten voor de opgaves. De deelnemers uit deze 'pool' krijgen een training en geven elkaar feedback. Op deze manier willen we het gedachtengoed en de werkwijze van opgavegericht werken binnen en buiten de opgaves laten groeien. Samen met onze inwoners, collega-ambtenaren en mensen uit diverse organisaties maken we het tot een succes. In de onderdelen hierna beschrijven we de vier opgaven.

Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk

Inleiding

Volksgezondheid, maatschappelijke ondersteuning en jeugd
In het programma Sociaal krachtig Winterswijk geven we een toelichting op de beleidsvelden volksgezondheid, maatschappelijke ondersteuning en jeugd.
Iedereen doet mee!
Deze ambitie vertalen we in dit programma naar het realiseren van vitaliteit en gezondheid. Door om te zien naar elkaar. We zorgen dat iedereen kan meedoen, uitdagingen worden samen opgepakt en sociale binding versterkt. We werken aan gelijke kansen voor ieder kind. Alle kinderen moeten veilig, gezond en kansrijk in Winterswijk kunnen opgroeien. Aan de ambitie van dit programma is de opgave "Iedereen doet mee" gekoppeld. Dit bestaat uit de opgave "Drempelvrij Winterswijk" in dit programma en de opgave "Winterswijk Armoedevrij in 2040" in programma 2. Deze opgaves lichten we in het hoofdstuk Opgaven verder toe.
Zorg voor wie het nodig heeft.
We vinden het belangrijk dat onze inwoners gezond en energiek zijn en zelf regie kunnen nemen op gezondheid en geluk. Met preventie richten we ons op factoren die van invloed zijn op gezondheid en welzijn. Jongeren hebben de toekomst, voor ouderen zijn goede fysieke sociale structuren belangrijk.

Beschikbare voorzieningen.
We beheersen de kwaliteit van zorg en de uitgaven voor jeugdzorg en WMO. Samenwerking tussen betrokken partijen moet leiden tot een beter afgestemd aanbod. We zien het SKB als een onmisbare schakel in dit zorgaanbod voor de regio. Winterswijk blijft zijn verantwoordelijkheid nemen voor de opvang van vluchtelingen. Het asielzoekerscentrum is een voorbeeld voor de rest van Nederland.

1.1 Volksgezondheid

Ambitie

We vinden het belangrijk dat iedere inwoner volwaardig mee kan doen in onze samenleving. We willen dat zij gezond en energiek zijn en zelf de regie kunnen nemen op gezondheid en geluk.
De regio is voorzien van een volwaardig aanbod, waaronder ook het ziekenhuis. Het zorgaanbod is op elkaar afgestemd.
Relevante documenten:

- Beleidsplan sociaal domein 'Meedoen in Winterswijk';
- Regionaal preventieakkoord 'Gezondheid en Geluk voorop in de Achterhoek';
- Regionale nota gezondheid 'Samen langer gelukkig en gezond leven in de Achterhoek'.

Doelstellingen

Om gezondheid en geluk te bevorderen bieden we signalerende en preventieve activiteiten die van invloed zijn op gezondheid en welzijn. Het regionaal preventieakkoord is onze leidraad.

Activiteiten

Participatie regionaal preventieakkoord

Wethouder: Wassink

We gaan door met de uitvoering van het in juli 2020 ondertekende Regionaal preventieakkoord Achterhoek (2020-2030). Speerpunten zijn: bewegen, Achterhoek Rookvrij, minder overmatig alcoholgebruik, middelengebruik bespreekbaar maken, gezonde voedingskeuzes, 'Iedereen doet mee' en de basis op orde. Bij deze speerpunten horen activiteiten en campagnes die dit alles onder de aandacht brengen van onze inwoners.

Kwaliteit (toelichting)

In 2023 zijn de beoogde preventieactiviteiten verder vormgegeven en daar waar mogelijk uitgebreid. Voorbeelden zijn preventieactiviteiten voor jongeren over gebruik van alcohol en/of drugs , voorlichting alcoholgebruik 55-plussers, kind en scheiding, weerbaarheid en veerkracht en omgaan met pubers.
Sinds januari 2023 is het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) ondertekend door gemeenten, GGD'en, zorgverzekeraars en VWS. Zij zetten gezamenlijk in op een gezond en actief leven met een stevige sociale basis. Het GALA beoogt preventie op een hoger plan te tillen zodat onze inwoners gezonder blijven en zorgkosten beheersbaar blijven. Het GALA zet breed in; het Lokaal Preventieakkoord vervalt dan ook. Winterswijk is uiteraard ook voornemens om de huidige preventie uit te breiden. Speerpunten zijn onder andere weerbaarheid en veerkracht, tegengaan van eenzaamheid en een gezonde leefstijl, voor alle leeftijdscategorieën.
Het GALA stelt dat preventie die regionaal kan worden aangeboden, regionaal moet. Dit wordt momenteel onderzocht.

Tijd (toelichting)

Uiterlijk 30 september moeten de regio's/gemeenten hun aanvraag voor het GALA indienen.

Geld (toelichting)

Voor de uitvoering van het Regionaal Preventieakkoord hebben wij voor 2023 € 20.000 ontvangen. Vanaf 2024 ontvangen wij dit niet meer en gaat deze subsidie op in de SPUK-gelden die in het kader van het GALA worden uitgekeerd. Deze zijn inmiddels aangevraagd.

Doelstellingen

We sturen op (keten) samenwerking en behoud van zorgaanbod en voorzieningen.

Activiteiten

Lobby voor behoud SKB

Wethouder: Wassink

Het SKB is onmisbaar in het zorgaanbod in Winterswijk en de regio. Daarom zetten we ons tot het uiterste in om een volwaardig ziekenhuis te behouden.

Kwaliteit (toelichting)

Wij hebben meermaals onze lobby en politieke lijnen richting Den Haag en betrokken partijen ingezet. Wij blijven actief de kwaliteit en regionale rol/functie van het SKB onder de aandacht brengen. Dit om de nabijheid en kwaliteit van zorg voor inwoners in oost Achterhoek in de toekomst te borgen.

Tijd (toelichting)
Dit is een continue proces.

Geld (toelichting)
Hiervoor is geen bedrag opgenomen in de begroting.

Trends en ontwikkelingen
Landelijk is er steeds meer aandacht voor preventie en gezondheid. Zo zijn er eind 2022 en begin 2023 twee akkoorden gesloten: het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond & Actief Leven Akkoord (GALA). Het IZA richt zich op een toekomstbestendige zorg: goede, toegankelijke en betaalbare zorg. Dat lukt niet zonder verdere investering in preventie en gezondheid (GALA). Het GALA is eind januari ondertekend. Preventie is voor een deel een gemeentelijke opgave. Gemeenten en zorgverzekeraars werken samen aan het IZA, stellen een regiobeeld op om te komen tot een regionaal integraal plan. Transitiemiddelen van het Rijk zorgen voor de benodigde financiering om de omslag te kunnen maken van zorg naar gezond leven. Het GALA focust op preventie en gezondheid via sporten en bewegen, gezondheid en het versterken van de sociale basis. Dat is de verantwoordelijkheid van gemeenten. Het Rijk stelt gedurende 3 jaar zogenaamde SPUK-middelen (specifieke uitkering) beschikbaar, voor zowel bestaande als nieuwe preventieactiviteiten. Deze SPUK wordt door ons aangevraagd. De aanvraag met daarbij een plan van aanpak moet uiterlijk september bij het ministerie zijn. Daarnaast zijn er vijf domein-overstijgende ketenінterventies, die gemeenten en zorgverzekeraars samen moeten organiseren en inrichten. Hiervoor wordt een regioplan opgesteld. Het gaat om Kansrijke start, Gecombineerde leefstijl interventies, Kinderen met overgewicht, Valpreventie en Welzijn op recept. Dit alles zijn bewezen interventies die we nu al uitvoeren, maar in het kader van GALA voortzetten.

1.2 Maatschappelijke ondersteuning
Ambitie
We zetten in op een goede fysieke en sociale infrastructuur zodat de zorg de mensen bereikt die dat nodig hebben. Daarnaast hebben we zorg ingekocht die kwalitatief goed en betaalbaar is en die stimuleert tot zorginnovatie en samenwerking.
Relevante documenten:

- Beleidsplan ‘Meedoen in Winterswijk’
- Integrale Verordening sociaal domein
- Samen aan het Stuur (integrale samenwerking sociaal domein)
- Beoordelingskader Wonen met zorg 2020-2023
- Agenda Sociaal domein

Doelstellingen

We zorgen voor een sterke sociale basis met laagdrempelige voorzieningen en streven naar het normaliseren van de hulp van onze inwoners.

Activiteiten

Actualiseren visie op de Post

Wethouder: Wassink

De visie op De Post is inmiddels meer dan 10 jaar oud. Het is tijd om de visie te actualiseren, rekening houdend met recente ontwikkelingen in het sociaal domein. De visie wordt in samenwerking met onze ketenpartners opgesteld.

Kwaliteit (toelichting)

De gehele werking van het sociaal domein wordt geëvalueerd en daarna wordt er een nieuwe, geactualiseerde visie en uitvoeringsplan opgesteld. De actualisatie van de visie van De Post wordt hierin meegenomen. Het voorstel is om de uitvoering en samenwerking in De Post af te stemmen op wat voor het behalen van onze doelen (zoals die in de nieuwe visie worden vastgesteld), het meest optimaal is.

Tijd (toelichting)

Door de verbreding van de opdracht en gewijzigde planning wordt de visie in het 2e kwartaal van 2024 verwacht.

Geld (toelichting)

Er zijn geen kosten verbonden aan het opstellen van de visie.

Arbeidsmatige dagbesteding als algemene voorziening doorontwikkelen

Wethouder: Wassink

Samen met Fijnder werken we toe naar een arbeidsmatige dagbesteding voor cliënten die niet meer leerplichtig zijn en de pensioengerechtigde leeftijd nog niet hebben bereikt.

Kwaliteit (toelichting)

De voorbereiding van de algemene voorliggende arbeidsmatige dagbesteding heeft als gevolg van personele wisselingen bij Fijnder meer tijd in beslag genomen. In het laatste kwartaal van 2022 is er echter goede vooruitgang geboekt, waardoor de voorziening vanaf maart 2023 kon starten.
Voor 2023 is een subsidie toegekend voor de inloopvoorziening bij HIERZorg. Naast de gemeentelijke subsidie hebben zij subsidie ontvangen vanuit maatschappelijke opvang centrumgemeente Doetinchem en middelen voor bemoeizorg. In de praktijk werkt deze combinatie goed. Via bemoeizorg worden kwetsbare inwoners waaronder zorgmijders doorgeleid naar de inloopvoorziening. Zij kunnen zonder indicatie terecht bij de inloopvoorziening, om zwaardere problematiek te voorkomen. Waar nodig worden zij doorgeleid naar reguliere ondersteuning.

Tijd (toelichting)

De eerste cliënten kunnen vanaf 1maart jl. gebruikmaken van de voorziening bij Fijnder.
Kwetsbare inwoners (waaronder zorgmijders) kunnen gedurende 2023 terecht bij de inloopvoorziening van Hierzorg.

Geld (toelichting)
Er zijn geen bijzonderheden.

Inloopvoorzieningen als algemene voorziening doorontwikkelen

Wethouder: Wassink
Voor kwetsbare inwoners is een goede fysieke én sociale infrastructuur belangrijk om langer zelfstandig en gezond thuis te kunnen wonen. Goede inloopvoorzieningen leveren een belangrijke bijdrage aan ontmoeting en het voorkomen van eenzaamheid.

Kwaliteit (toelichting)
Onze gemeente kent diverse inloopvoorzieningen. Ouderen hebben inmiddels een fysieke ruimte gevonden voor hun activiteiten. Deze inloop is 7 dagen per week geopend.
Op basis van een eerste globaal onderzoek lijkt er voldoende gevarieerd aanbod te zijn voor diverse doelgroepen. Wel is er meer behoefte aan bekendheid.

Tijd (toelichting)
De planning is om de inventarisatie en conclusies in september 2023 aan het college aan te bieden.

Geld (toelichting)
Voor de begroting 2024 komt een voorstel voor een financiële bijdrage aan de gezamenlijke ouderenbonden voor hun ontmoetingsruimte.

Realisatie overgang beschermd wonen

Wethouder: Wassink
Vanaf 2024 verschuiven de taken van centrumgemeente Doetinchem voor Opvang en Bescherming naar lokale gemeenten. In eerste instantie worden we verantwoordelijk voor de cliënten Beschermd Wonen. Hiermee wordt de beweging van Beschermd Wonen naar een Beschermd Thuis en dus een inclusieve samenleving, verder vorm gegeven.

Kwaliteit (toelichting)
De overgang van taken en budgetten van centrumgemeente naar lokale gemeenten is weer uitgesteld. Nu tot 2024. De decentralisatie is een volgende stap in de beweging van Beschermd wonen (Bw) naar een Beschermd thuis. Concreet betekent dit besluit dat alle gemeenten vanaf 2024 voor nieuwe cliënten de Bw-middelen ontvangen op basis van een objectief verdeel- en ingroeimodel. Wel is regionaal de overgang van cliënten van centrumgemeente naar lokale gemeenten (vaak ook herkomstgemeente) verder voorbereid. Collega consulenten beschermd wonen van centrumgemeente Doetinchem zijn gestart met het inwerken van onze eigen consulenten, om expertise op te bouwen op het gebied van ggz en beschermd wonen.

Inwoners met GGZ-problematiek blijven steeds langer thuis wonen, soms zonder passende ondersteuning (zorgmijders). De complexiteit van problematiek op het gebied van Veiligheid en Zorg in relatie met de Wet verplichte ggz neemt hierdoor toe. De regierol die de gemeente hierin heeft gekregen vraagt veel capaciteit. Daarom start er in mei een extra medewerker Zorg & Veiligheid.

Tijd (toelichting)
De decentralisatie is uitgesteld. De planning wordt aangepast aan de besluitvorming van het Rijk.

Geld (toelichting)
Het budget staat nog steeds bij de centrumgemeente.

Doelstellingen

Zorgkosten beheersbaar houden

Activiteiten

Monitoren resultaten nieuwe inkoop Wmo

Wethouder: Wassink
Vanaf 1 juli 2022 zijn de nieuwe contracten met zorgaanbieders jeugdhulp en Wmo ondersteuning/wonen ingegaan. Om de effecten van de nieuwe inkoop van Wmo- en jeugdhulp te volgen, evalueren en eventueel bij te sturen, hebben we behoefte aan goede monitoring.

Kwaliteit (toelichting)
Regionaal worden afspraken gemaakt over de wijze van monitoring van de resultaten op onze transformatiedoelen, en de manier waarop wij hiervan een lerende cyclus kunnen maken. Op deze manier doen we meer recht aan onze gezamenlijke verantwoordelijkheid voor Wmo- en jeugdhulp. Voor de monitoring willen we zoveel mogelijk gebruikmaken van de instrumenten die zorgaanbieders en gemeenten al (moeten) gebruiken. We zijn in de fase aanbeland dat het model steeds concreter wordt. Dan volgt er een testfase en moeten de medewerkers van de lokale teams en die van de zorgaanbieders hiermee gaan werken.

Tijd (toelichting)
Conform afspraak verwachten we voor 1 juli een concept gereed te hebben.

Geld (toelichting)
Aan de monitoring zijn geen kosten verbonden.

Uitvoeren normenkader hulp bij huishouden

Wethouder: Wassink
Als gemeente willen we meer sturing op de uitgaven voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (onder andere huishoudelijke hulp en zorg voor ouderen).

Kwaliteit (toelichting)
Met de invoering van het normenkader HHM is de verwachting dat er gemiddeld genomen minder uur hulp op jaarbasis ingezet hoeft te worden. Dit is een continue proces. In het eerste kwartaal van 2023 is het aantal cliënten nagenoeg gelijk

gebleven. Daarnaast zien we een (lichte) daling van het gemiddeld aantal ingezette uren huishoudelijke ondersteuning per cliënt.

Tijd (toelichting)
Dit is een continue proces.

Geld (toelichting)
Hoewel het aantal klanten stabiliseert en de ureninzet licht daalt is onzeker of het budget toereikend is met name omdat er nog een indexering wordt verwacht.

We zetten in op zorgvernieuwing en de toepassing van innovatieve concepten

Wethouder: Wassink
Samen met de partijen waar we onze zorg hebben ingekocht werken we aan transformatie van de zorg.

Kwaliteit (toelichting)
Transformatie van de zorg houdt onder meer in dat we in de inkoopsystematiek hebben opgenomen dat zorgaanbieders ruimte hebben om te innoveren en hiertoe gestimuleerd worden. Ook andere partijen stimuleren we om samen met ons te innoveren. Hierbij is ook aandacht voor onze eigen uitvoering van zorg.
Daarnaast is er het innovatiefonds om partijen te stimuleren met innovatieve projecten te starten. Wij bieden hiervoor 50% cofinanciering.

Tijd (toelichting)
Dit is een voortdurend proces.

Geld (toelichting)
Het budget voor het genoemde innovatiefonds bedraagt € 250.000.

Trends en ontwikkelingen

Voor 2023 zijn er geen ontwikkelingen te melden.

1.3 Jeugd

Ambitie

Jongeren hebben de toekomst; alle Winterswijkse jongeren moeten dezelfde kansen voor ontwikkeling hebben. Preventie voorkomt inzet duurdere zorg.
Relevante documenten:

- Beleidsplan sociaal domein ‘Meedoen in Winterswijk’;
- Integrale Verordening sociaal domein;
- Samen aan het Stuur (integrale samenwerking sociaal domein);
- Agenda sociaal domein.

Doelstellingen

Door de zorg zoveel als mogelijk te normaliseren, beperken we de instroom in geïndiceerde voorzieningen

Activiteiten

Instroom van jeugdige cliënten naar tweedelijns zorg beperken

Wethouder: Schepers-Janssen
Om de instroom naar jeugdhulp te beperken, richten we ons met name op samenwerking met verwijzers (zoals huisartsen en gecertificeerde instellingen). Zij bepalen een aanzienlijk deel van de instroom. We maken afspraken met hen over

het verwijzen naar gecontracteerde aanbieders en stimuleren de inzet van een praktijkondersteuner bij de huisarts (POH) voor de jeugd.

Kwaliteit (toelichting)
Er heeft een uitbreiding plaatsgevonden van inzet POH Jeugd bij huisartsen. Of hiermee de instroom is beïnvloed valt niet te achterhalen doordat meerdere factoren van invloed zijn op de instroom.

Tijd (toelichting)
De effecten van deze activiteiten worden pas op langere termijn zichtbaar.

Geld (toelichting)
Voor de urenuitbreiding is geld beschikbaar binnen het jeugdhulpbudget.

Realiseren opvangvoorziening voor kinderen met een zorgvraag

Wethouder: Schepers-Janssen
De opvang voor kinderen met een zorgvraag is gestart met het zoeken naar een oplossing voor de groep kinderen tussen 8-12 jaar met een zorgvraag. Hier is een pilot voor buitenschoolse opvang (BSO) voor alle kinderen met en zonder zorgvraag.

Kwaliteit (toelichting)
De pilot voor de buitenschoolse opvang (BSO) voor kinderen met een zorgvraag is geëvalueerd en verloopt positief, maar kan met een aantal aanpassingen nog verbeterd worden. Het aantal kinderen dat hierdoor terecht kan bij de BSO van SWW is nog beperkt. Het SWW ziet mogelijkheden om dat verder uit te breiden. Daarom is er een aanvraag voor verlenging van de pilotperiode tot 1 januari 2025 gedaan. Voor er hierover een besluit wordt genomen, zal de pilot onafhankelijk geëvalueerd worden.

Tijd (toelichting)
De pilot wordt zomer 2023 geëvalueerd. Aan de hand van de uitkomsten wordt bepaald of de pilot wordt voortgezet tot 1 januari 2025.

Geld (toelichting)
Om alle kinderen, met en zonder zorgvraag, dezelfde opvang te kunnen bieden blijkt er meer budget nodig te zijn. Omdat de pilot inhoudelijk veelbelovend is, wordt de pilotperiode verlengd tot 2025. Voor de 2e helft van 2023 wordt nu dekking gevraagd aan de raad, voor 2024 wordt dit afgewogen bij de begroting nadat de uitkomsten van de pilot bekend zijn.

Doelstellingen

Om zorgkosten te beheersen en het zorgaanbod beter af te stemmen, sturen we met de inkoop op zorgvernieuwing met behoud van kwaliteit en op partnerschap met onze zorgaanbieders.

Activiteiten

Monitoren resultaten nieuwe inkoop Jeugd

Wethouder: Schepers-Janssen
Vanaf 1 juli 2022 zijn de nieuwe contracten met zorgaanbieders jeugdhulp en Wmo ondersteuning/wonen ingegaan. Om de effecten van de nieuwe inkoop van Wmo-

en jeugdhulp te volgen, evalueren en eventueel bij te sturen, hebben we behoefte aan goede monitoring.

Kwaliteit (toelichting)
Regionaal worden afspraken gemaakt over de wijze van monitoring van de resultaten op onze transformatiedoelen, en de manier waarop wij hiervan een lerende cyclus kunnen maken. Op deze manier doen we meer recht aan onze gezamenlijke verantwoordelijkheid voor Wmo- en jeugdhulp. Voor de monitoring willen we zoveel mogelijk gebruik maken van de instrumenten die zorgaanbieders en gemeenten al (moeten) gebruiken. We zijn in de fase aanbeland dat het model steeds concreter wordt. Dan volgt er een testfase en moeten de medewerkers van de lokale teams en die van de zorgaanbieders hiermee gaan werken.

Tijd (toelichting)
Conform afspraak verwachten we voor 1 juli een concept gereed te hebben.

Geld (toelichting)
Aan de monitoring zijn geen kosten verbonden.

Samen met onze ketenpartners werken aan zorginnovatie

Wethouder: Schepers en Wassink
We werken samen met de zorgpartijen aan de transformatie en daarmee innovatie van zorg.

Kwaliteit (toelichting)
Samen met de Achterhoekse gemeenten onderzoeken we welke verbeteringen en innovaties mogelijk zijn. Ook werken we samen aan de transformatie van zorg met partijen waar we de zorg hebben ingekocht. Dit houdt onder meer in dat we in de inkoopsystematiek hebben opgenomen dat zorgaanbieders ruimte hebben om te innoveren en hiertoe gestimuleerd worden. Zo werken we aan een proces voor de toeleiding naar jeugdhulp met verblijf via een gezamenlijk overleg van de zorgaanbieders. Hierdoor komt de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor passende en tijdige zorg beter naar voren. Deze wijze van toeleiding start op 1 juni.

Tijd (toelichting)
Dit is een continue proces.

Geld (toelichting)
Vanuit het innovatiefonds is € 250.000 beschikbaar.

Doelstellingen

Zorgen dat ouders goed voor hun kinderen kunnen zorgen

Activiteiten

Inzet Preventie Platform Jeugd

Wethouder: Schepers-Janssen
Om ouders te ondersteunen, biedt het Preventie Platform Jeugd (PPJ) hulp op het gebied van (opvoedings)ondersteuning en preventie. Het PPJ ontwikkelt preventieprogramma's voor verschillende (opvoedings)thema's zoals Kind en Armoede, Kind en Scheiding, omgaan met alcohol en drugs, weerbaarheid en

veerkracht.

Kwaliteit (toelichting)
In april 2023 is een onderzoek gestart naar het functioneren van het PPJ. Dit omdat het PPJ ooit is gestart als pilot en we kritisch moeten kijken of het PPJ op de huidige manier doorgaat of dat aanpassingen gewenst zijn. In september is het onderzoek afgerond en gaan we aan de slag met de aanbevelingen uit het onderzoek.

Tijd (toelichting)
Dit is een continue proces.

Geld (toelichting)
In de begroting 2023 is € 30.000 voor het PPJ opgenomen.

Trends en ontwikkelingen

Toenemende GGZ problematiek jongeren
Uit diverse onderzoeken blijkt dat jongeren steeds meer psychische problemen ervaren. Als gemeente gaan we samen met onze maatschappelijke partners plannen ontwikkelen om a) jongeren met problemen te helpen en b) te voorkomen dat jongeren problemen ontwikkelen.
Dit doen we onder andere door het vergroten van mentale veerkracht.

Financiële afwijkingen programma 1

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2023	Wijz.prim.begroting nav jrk 2022	Overige mutaties VOOR Prognose 1	Prognose 1 2023	Mutaties Prognose 1 2023
Baten					
1.1 Volksgezondheid					
7.1 Volksgezondheid	2	0	0	22	20
1.2 Maatschappelijke ondersteuning					
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	11.936	106	0	14.816	2.774
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	8	0	0	8	0
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	223	0	0	0	-223
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	0	0	0	223	223
Totaal 1.2 Maatschappelijke ondersteuning	12.167	106	0	15.047	2.774
Totaal Baten	12.169	106	0	15.069	2.794
Lasten					
1.1 Volksgezondheid					
7.1 Volksgezondheid	1.323	47	33	1.423	20
1.2 Maatschappelijke ondersteuning					
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	14.545	45	-953	13.648	10
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	2.233	0	-1.004	1.455	227
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	4.139	0	460	4.598	0
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	4.024	0	21	4.046	0
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	0	0	63	63	0
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	9	0	0	9	0
6.81A Beschermd wonen (WMO)	0	0	45	45	0
Totaal 1.2 Maatschappelijke ondersteuning	24.949	45	-1.368	23.864	238
1.3 Jeugd					
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	7.405	0	0	7.914	509
6.72A Jeugdhulp begeleiding	0	0	542	542	0
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	0	0	0	178	178
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	795	0	0	640	-155
Totaal 1.3 Jeugd	8.200	0	542	9.274	533
Totaal Lasten	34.472	92	-794	34.560	790
Gerealiseerd resultaat	-22.303	14	794	-19.492	2.004

Volksgezondheid

Er zijn geen mutaties > € 50.000 geweest.

Maatschappelijke ondersteuning

De hogere baten van € 2.774.00 worden als volgt verklaard:

- hogere baten inburgeringsvoorziening € 123.000 V
- hogere baten Hulp aan Oekraïners € 2.650.000 V

Het Rijk heeft de SPUK-uitkering voor de inburgeringsvoorzieningen voor 2023 verhoogd.
Over het 1e halfjaar van 2023 hebben we een voorschot aangevraagd voor de kosten voor de opvang ontheemden Oekraïne.
De verhoging van de lasten van beide bovengenoemde posten worden verantwoord in programma 2 bij het beleidsveld Inkomen en Participatie.
Door een administratieve verschuiving van het budget voor Veilig Thuis van het beleidsveld Jeugd naar dit beleidsveld zijn de hogere lasten van € 238.000 grotendeels verklaard.
De uitgaven voor Integrale Ondersteuning (vm. Begeleiding Wmo) zullen vanaf 1 juli a.s. gaan wijzigen als gevolg van de nieuwe tarieven. Daarnaast vindt er per 1 januari a.s. een indexering plaats. De verwachting is dat het huidige budget voor Integrale Ondersteuning voor 2023 niet toereikend zal zijn.

Jeugd

De hogere lasten van € 533.000 worden grotendeels als volgt verklaard:

- lagere lasten Veilig Thuis € 194.000 V
- hogere lasten Jeugdhulp € 726.000 N

Door een administratieve verschuiving van het budget voor Veilig thuis van dit beleidsveld naar het beleidsveld Maatschappelijke Ondersteuning zijn de lasten hier verlaagd.
Voorgaande jaren zijn de kosten voor Jeugdhulp continu gestegen en is het budget tussentijds telkens incidenteel verhoogd. Aangezien het een structurele ontwikkeling betreft hebben we besloten de budgetten nu structureel te verhogen naar het niveau van de werkelijke uitgaven over 2022. Hierbij is nog geen rekening gehouden met een eventuele verdere toename van de vraag naar Jeugdhulp, de nieuwe tarieven per 1 juli 2023 en de indexering per 1 januari 2024.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

Voor dit programma zijn op begrotingsbasis geen mutaties in reserves voorzien.

Programma 2 Meedoen in Winterswijk

Inleiding

Dit programma is uitgewerkt in vier onderdelen: meedoen in sport, cultuur, onderwijs en werk.
Programma 2 sluit daarmee aan op programma 1, waarin het vooral gaat om meedoen op het gebied van welzijn en gezondheid.
De kracht van sport, cultuur en verenigingen.
Cultuur verrijkt, brengt mensen samen en verbindt: een belangrijke factor voor welzijn. We zetten in op de verbinding tussen kunst, cultuur, onderwijs en het sociaal domein.
Sport zorgt voor preventie, ontspanning en een gezond leven. Samen met cultuur dragen zij bij aan persoonlijke ontwikkelingen. Wij waarderen dat en dragen hieraan bij.
Bestaanszekerheid.
Het hebben van werk en daarmee het meedoen in de samenleving draagt in hoge mate bij aan het welzijn en het voorkomen van armoede van mensen. We ondersteunen de weg naar een reguliere baan rekening houdend met de kwetsbaarheid en ontwikkelkansen.

Onderwijs voor iedereen.
Gelijke kansen betekent soms ongelijk investeren; passend en bereikbaar onderwijs is essentieel. Voor gelijke kansen werken we samen met onderwijs en verenigingen.

2.1 Cultuur

Ambitie

Cultuur verrijkt, brengt mensen samen en verbindt. Cultuur is een belangrijke factor voor het welzijn en de persoonlijke ontwikkeling van onze inwoners. Cultuur draagt ook bij aan een aantrekkelijke fysieke omgeving. Het is daarmee ook een belangrijke drager van onze toeristische en ook de economische sector. We willen cultuur behouden en waar mogelijk versterken.
Relevante documenten:

- Cultuurnota;
- Museumvisie;
- Erfgoednota ‘Wi-j doet ’t samen’;
- Beleidsnota ‘Archeologische monumentenzorg in de gemeente Winterswijk’;
- Beleidsnota ‘Aardkundige waarden in Winterswijk’;
- Kerkenvisie Oost Achterhoek.

Doelstellingen

Combineren van voorzieningen waar mogelijk

Activiteiten

Bijdrage leveren aan ontwikkeling en vervolgkeuze WOOOW

Wethouder: Metaal-ten Dolle
De beoogde partners voor het cultuurgebouw WoooW (Bibliotheek, Boogie Woogie en de Winterswijkse Uitdaging) leveren een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van WoooW.

Kwaliteit (toelichting)
De cultuurpartners hebben veelvuldig overleg met elkaar en gemeente in het proces rondom WoooW.

Tijd (toelichting)
Richting en ook na besluitvorming omtrent WoooW blijven we met elkaar in gesprek over de toekomst. In het tweede kwartaal 2023 staat besluitvorming gepland. Zie verder Programma 3.4

Geld (toelichting)
Zie Programma 3.4

Volgend op de besluitvorming WOOOW: Opleveren toekomstvisie voorzieningen

Wethouder: Metaal-ten Dolle
We willen onze voorzieningen op het gebied van kunst & cultuur behouden. De bibliotheek, de schouwburg, de musea, het instituut voor kunst & cultuur Boogie Woogie, het amateurverenigingsleven; ze vormen onze huidige lokale culturele infrastructuur en zijn van artistieke, maatschappelijke, sociale en economische waarde.

Kwaliteit (toelichting)
We willen onze voorzieningen op het gebied van kunst & cultuur behouden. Zo blijven de voorzieningen voor iedereen toegankelijk en is ook onze culturele

infrastructuur toekomstbestendig. Dit doen we onder andere met de subsidieregeling gestegen energiekosten voor maatschappelijke organisaties.

Tijd (toelichting)
Volgend op de besluitvorming over WoooW stellen we een toekomstvisie voor de instellingen op. We doen dit samen met onze culturele partners.

Geld (toelichting)
Dit doen we binnen het financiële kader van de begroting en het budget van de toekomstvisie.

Doelstellingen

Inzetten op behoud en ontwikkeling van (fysiek) erfgoed

Activiteiten

Implementeren uitvoeringsagenda Aardkundige waarden

Wethouder: Metaal
Met de afgeronde beschrijvingen van aardkundig bijzondere terreinen is een basis gelegd voor publieksacties en een duurzame benutting. We creëren aanbod voor toerisme, onderwijs en erfgoedorganisaties. Eventueel stellen we het beschermingsregime bij. Bij het vertellen van het zichtbare verhaal van de ontstaansgeschiedenis van de Winterswijkse bodem, verbinden we aardkundige waarden met landschap en biodiversiteit.

Kwaliteit (toelichting)
Door aan te sluiten bij publieksacties vanuit Landschap en Cultuurhistorie, is efficiënt gebruik gemaakt van de beschikbare capaciteit en middelen. Ook blijft zo de kwaliteit gewaarborgd. De publicatie over Winterswijkse klei, pottenbakkers en steen- en pannenbakkerij is afgerond. De lancering is gekoppeld aan het afscheid van steenfabriek De Vlijt in 2023.

Tijd (toelichting)
De huidige uitvoeringsagenda aardkundige waarden loopt tot 2023. Naar verwachting worden de laatste acties inderdaad in 2023 uitgevoerd.

Geld (toelichting)
Het begrote budget voldoet voor de uitvoering van de agenda aardkundige waarden.

Implementeren uitvoeringsagenda Archeologische waarden

Wethouder: Metaal
Met de afgeronde beschrijvingen van archeologische bijzondere terreinen is een basis gelegd voor publieksacties en duurzame benutting. Eventueel stellen we het beschermingsregime voor archeologie bij. We creëren aanbod voor toerisme, onderwijs en erfgoedorganisaties. Een van de activiteiten in dit kader is een onderzoek en publicatie van de Winterswijkse textielgeschiedenis in de erfgoedreeks. De archeologische en historische kennis van het dorpscentrum zetten we in voor de opgave Centrum.

Kwaliteit (toelichting)
Uitvoering loopt volgens plan.

Tijd (toelichting)
De huidige uitvoeringsagenda archeologie loopt tot 2023. Naar verwachting worden de laatste acties inderdaad in 2023 uitgevoerd.

Geld (toelichting)
Het begrote budget voldoet voor de uitvoering van de agenda archeologie.

Implementeren uitvoeringsagenda van de erfgoednota 'Wi-j doet 't samen!'
Wethouder: Metaal
We voeren samen met de gemeenten Aalten en Oost Gelre ons erfgoedbeleid uit. De komende periode richten we ons op:

- Delen van nieuwe kennis over verduurzamen en interieurs van historische gebouwen;
- Opstarten van een educatieproject om kinderen kennis te laten maken met de geschiedenis en identiteit van hun directe omgeving;
- We werken volgens de Omgevingswet waarbij erfgoed integraal onderdeel is van gebiedsontwikkelingen.

Kwaliteit (toelichting)
De verhalenfabriek
Op dit moment loopt het pilotproject "De verhalenfabriek".

De tijdreis door Winterswijk
Met het project "De Tijdreis door Winterswijk" werken we aan het doel: kennis over Winterswijk van kinderen te vergroten, en daarmee de binding met de eigen omgeving versterken.
Kerkenvisie
In vervolg op de kerkenvisie hebben we half april een inspiratiedag georganiseerd in de Oost Achterhoek. Diverse eigenaren van kerken in de oost Achterhoek hebben elkaar ontmoet tijdens het bezoek aan drie kerkgebouwen in transitie. Verder ondersteunen we het proces rondom de transitie van Immanuelkerk en de Jacobuskerk.
Keukentafelgesprekken duurzaamheid en subsidie gemeentelijke monumenten.
Vanuit de opgave duurzaamheid ondersteunen we eigenaren van monumenten en karakteristieke panden via de inzet van een expert (keukentafelgesprekken).

Tijd (toelichting)
Loopt volgens planning.

Geld (toelichting)
Voor de projecten "De Verhalenfabriek" en "De Tijdreis door Winterswijk" is 2023 een pilotjaar. Aan de hand van de bevindingen zal een voorstel komen voor verdere uitrol en de bijbehorende financiële gevolgen.
Voor de onderhoudssubsidie gemeentelijke monumenten is de cofinanciering vanuit de provincie Gelderland beschikbaar gesteld en zijn de subsidiebeschikkingen verstrekt. Het subsidieplafond is in het eerste kwartaal al bereikt.

Uitvoering plan van aanpak historische routes en paden

Wethouder: Metaal

Tijdens de raadsvergadering van 27 januari 2022 heeft de raad een motie aangenomen met de volgende strekking: om de raad bij de begroting 2023 een plan van aanpak voor te leggen omtrent het in kaart brengen van historisch en cultureel belangwekkende routes en langzaam verkeerpaden ín de gemeente Winterswijk. Het plan van aanpak is in participatievorm gemaakt en is door het college vastgesteld.

Kwaliteit (toelichting)

We gaan met de participatiegroep verder vormgeven aan de uitvoering van het plan van aanpak Historische paden. De focus van de uitvoering ligt in 2024.

Tijd (toelichting)

In 2023 is er beperkte capaciteit beschikbaar en is er vooral overleg met participanten wie welke rol en taak uit het plan van aanpak op zich neemt.

Geld (toelichting)

Voor de uitvoering van het plan van aanpak Historische paden volgt integrale afweging bij de begroting van 2024

Trends en ontwikkelingen

Er zijn geen bijzonderheden te melden

2.2 Sport

Ambitie

Sport moet voor iedereen betaalbaar en toegankelijk zijn. Daarom verbinden we sport aan de inclusie agenda. Sport levert een belangrijk aandeel in preventiedoelen. We stimuleren mensen die weinig tot niet actief zijn, tot meer bewegen.
Relevante documenten:

- Sportnota;
- Lokaal sportakkoord;
- Regionaal sportakkoord;
- Onderzoek 'Financiering sport in Winterswijk’.

Doelstellingen

Het stimuleren van mensen tot (meer) beweging

Activiteiten

Heroriëntatie inzet middelen sport stimulering

Wethouder: Wassink

De buurtsportcoach regeling die we nu uitvoeren vervalt en er komt een nieuwe regeling voor in de plaats.

Kwaliteit (toelichting)

De huidige buurtsportcoach regeling (40% financiering door het Rijk) is eind 2022 afgelopen. In de plaats daarvan is de brede regeling SPUK gekomen. Komende 3 jaren wordt ingezet op sport/bewegen/cultuur, gezondheidsbevordering en versterking van de sociale basis.
We hebben de aanvraag ingediend. Momenteel zijn we bezig met een integraal plan van aanpak 2023-2026. Op die manier weten we hoe we de middelen het beste in

kunnen zetten om ons doel "zoveel mogelijk Winterswijkers in beweging/gezond te krijgen" te bereiken.

Tijd (toelichting)
Besluitvorming wordt in het derde kwartaal verwacht. De huidige activiteiten worden gecontinueerd.

Geld (toelichting)
De SPUK zal naar verwachting toegekend worden.

Uitvoeren activiteiten Achterhoek in beweging en lokaal sportakkoord

Wethouder: Wassink
Achterhoek in Beweging is een netwerk van mensen en organisaties die sport en bewegen inzetten voor een inclusieve samenleving en een gezonde en uitdagende leefomgeving.
Het lokaal sportakkoord "Samen actief in Winterswijk" voeren we samen met onze sportverenigingen en maatschappelijke organisaties uit.

Kwaliteit (toelichting)
Activiteiten worden conform afspraken uitgevoerd.

Tijd (toelichting)
Activiteiten lopen volgens planning.

Geld (toelichting)
Jaarlijks besteden we € 35.000 aan onze regionale samenwerking.

Doelstellingen

Sportfaciliteiten moeten toegankelijk zijn voor iedereen die mee wil doen

In de uitwerking van de opgave Winterswijk Drempelvrij wordt sport een nieuw onderdeel waarbij we toegankelijkheid steeds beter maken.

Doelstellingen

Sportvoorzieningen zijn toekomstbestendig en betaalbaar

Activiteiten

Eerlijk en simpel financieringssysteem voor sportverenigingen ontwikkelen en invoeren

Wethouder: Wassink
In 2021 is een onderzoek gedaan naar de financiering van sport in Winterswijk. Conclusie was dat het systeem onnodig ingewikkeld is en de financiering heel divers. In het onderzoek zijn een aantal scenario's beschreven om te komen tot een eenvoudiger en evenrediger systeem van de financiering van sport. Er moet nog een keuze gemaakt worden welk scenario ingevoerd gaat worden. We willen dit in nauwe samenspraak met de sportverenigingen doen.

Kwaliteit (toelichting)
Voor een gedegen (besluit) en uitlegbaar financieringssysteem voor de sportverenigingen in Winterswijk moet een aantal fases worden doorlopen en werkzaamheden worden uitgevoerd. Deze waren in 2022 in volle gang. In 2023

ronden we deze af. De vervolgopdracht is verstrekt en loopt. De planning om in 2022 een scenario te kiezen is niet behaald.

Tijd (toelichting)
Momenteel voeren we de vervolgopdracht uit. De planning is om in juni 2023 een nota bij het college aan te leveren. Vervolgens wordt deze nota in september 2023 in de raad behandeld.

Geld (toelichting)
Welke consequenties een en ander heeft voor de gemeente en de sport(accommodaties) is afhankelijk van welk scenario wordt gekozen. De crisisbijdrage van € 75.000 euro wordt conform het coalitieakkoord van 2022-2026 niet meer opgelegd aan de sportverenigingen.

Samen met het zwembad opstellen van een plan voor zwembad Jaspers voor een gezonde exploitatie met investeringen in duurzaamheid en kwaliteit

Wethouder: Wassink
Wij zien het overdekte zwembad als een belangrijke voorziening voor onze inwoners. Om die voorziening te behouden voor Winterswijk zullen wij voor de zomer van 2023 een toekomstplan voor het overdekte bad aan de raad voorleggen.

Kwaliteit (toelichting)
Om tot de juiste afweging te komen welke maatregelen wenselijk en/of noodzakelijk zijn, is een aanvullend onderzoek uitgevoerd. In overleg met Zwembad Jaspers wordt bekeken welk onderhoud de komende jaren te verwachten/noodzakelijk is en welke duurzaamheidsmaatregelen (inclusief bijbehorende investeringen en terugverdientijden) het meest interessant en efficiënt zijn.

Tijd (toelichting)
De planning was om in mei 2023 een nota bij het college aan te leveren en vervolgens in juni 2023 behandeling in de raad.
Naar aanleiding van het politieke forum in april jl. worden er aanvullend op de gepresenteerde opties voor verbouwing of nieuwbouw van Jaspers, aanvullende opties onderzocht, zoals samenwerking met buurgemeenten. Besluitvorming volgt na het zomerreces.

Geld (toelichting)
De financiële vertaling van de besluitvorming over de toekomst van het overdekte bad zal worden meegenomen in de begroting 2024-2027.

Trends en ontwikkelingen

Over de jaren 2023 tot en met 2025 kunnen we een Specifieke Uitkering aanvragen om bewegen en gezonde leefstijl te bevorderen. Er wordt nu gewerkt aan een plan van aanpak (zie ook onder 1.1).

2.3 Inkomen en participatie

Ambitie

Wij zorgen ervoor dat iedereen kan meedoen in de samenleving. Werk en inkomen en een goed vangnet voor bestaanszekerheid zijn hiervoor belangrijk.

Winterswijk voelt zich verantwoordelijk voor de opvang van vluchtelingen en we bouwen mee aan de maatschappij waar iedereen dezelfde kansen heeft. We dragen zorg voor een goede start van nieuwkomers.

Relevante documenten:

- Integrale Verordening sociaal domein;
- Samen aan het stuur;
- Beleidskader 2018 – 2022 Sociaal Domein ‘Meedoen in Winterswijk’;
- Beleidsnotitie Wet inburgering 2022.

Doelstellingen

Nieuwkomers en statushouders moeten zo goed mogelijk inburgeren

Activiteiten

Activiteiten opvang Oekraïners

Burgemeester Bengevoord
Er is een gemeentelijke opvanglocatie ingericht voor vluchtelingen uit Oekraïne.

Kwaliteit (toelichting)
De gemeentelijke opvanglocatie is medio april 2022 in gebruik genomen en is beschikbaar tot september 2024..
Er worden in de gemeentelijke opvanglocatie 179 Oekraïense ontheemden opgevangen. Daarnaast worden er bij particulieren nog 18 ontheemden opgevangen.

Tijd (toelichting)
De opvanglocatie is beschikbaar tot april 2023, met de mogelijkheid te verlengen tot uiterlijk september 2024.

Geld (toelichting)
Alle kosten in verband met de opvang worden tot en met 31 december volledig gecompenseerd door het Rijk via een specifieke uitkering.

Monitoring nieuwe wet Inburgering

Wethouder: Schepers-Janssen
De nieuwe wet inburgering is per 1 januari 2022 in werking getreden. Het doel van de wet is dat alle inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk en volwaardig kunnen meedoen aan de Nederlandse samenleving. Binnen de wettelijke kaders heeft de gemeente Winterswijk het inburgeringsproces naar eigen inzicht in kunnen richten. Het is een lerend stelsel dat gelegenheid geeft om in 2023 te monitoren of de processen werkbaar zijn en of het de resultaten oplevert die we voor ogen hebben. Er is plaats ingeruimd voor monitoring en evaluatie.

Kwaliteit (toelichting)
Er zijn inmiddels 21 personen gestart met inburgeren binnen de nieuwe Wet Inburgering. Daarnaast staan 21 nieuwkomers nog op de lijst voor de Brede Intake

en PIP. De processen zijn op enkele onderdelen bijgesteld door evaluaties met Fijnder en maatschappelijk begeleiders. Dit geldt met name voor de Brede intake en het financieel ontzorgen.

Door een tekort aan docenten en versnelde instroom van statushouders in de HAR (Hotel Accommodatie Regeling) heeft de taalaanbieder moeite om een snelle inburgeringsstart aan te bieden. Regionaal wordt momenteel bekeken welke (tijdelijke) oplossing er is voor dit probleem dat ook landelijk speelt.
Het huidige lesaanbod van de onderwijsinstellingen blijkt onvoldoende geschikt voor inburgeraars die fulltime werken of versneld de inburgering willen volgen. Ook hier zoeken we regionaal naar oplossingen.
Het participatieaanbod wordt vergroot met een vast groepsaanbod en maatwerk per individu, zodat inburgeraars meer kansen krijgen om te participeren.

Tijd (toelichting)
Monitoring vindt geheel 2023 plaats. Ieder kwartaal wordt de balans opgemaakt en de processen indien nodig bijgestuurd.

Geld (toelichting)
Met de monitoring is geen geld gemoeid.

Realisatie tussenvoorziening statushouders

Het inrichten en beheren van een tussenvoorziening voor statushouders. In de tussenvoorziening huisvesten we statushouders in afwachting van definitieve huisvesting.

Kwaliteit (toelichting)
De tussenvoorziening moet plek bieden aan gemiddeld 65 aan Winterswijk (en eventueel Oost Gelre) gekoppelde statushouders om zo de verhoogde instroom op te kunnen vangen. De locatie moet voor 15 augustus gereed zijn voor in ieder geval de statushouders die momenteel in de HAR (hotel- en recreatie regeling) locatie in Lichtenvoorde verblijven en nog geen reguliere woning toegewezen hebben gekregen.
Om dit te realiseren is afstemming noodzakelijk met:
* COA over huurcontract, veiligheid op terrein, inrichten locatie.
* Fijnder over toekenning uitkering, financiële afstemming met Oost Gelre, planning instroom, start participatietraject,
* Maatschappelijke begeleiding. Deze wordt uitgebreid om de gewenste ondersteuning te kunnen bieden.
* Scholen en zorg om de verhoogde instroom in te regelen.

Tijd (toelichting)
De locatie wordt voor 10 jaar gehuurd.
Voor 15 augustus 2023 moet alles ingeregeld zijn om de 1e statushouders op te vangen.

Geld (toelichting)
Naast de reguliere kosten die gemeenten maken voor de huisvesting van statushouders, moeten we denken aan:
kosten die gemeente maakt, maar die (deels) verrekend kunnen worden met de

koppelgemeenten zoals voorbereidings- en uitvoeringskosten. Denk hierbij aan inrichtingskosten, beheer en extra personele inzet op de locatie, zoals een conciërge/huismeester of aanspreekpunt, en eventuele beveiliging.

Het Rijk heeft de intentie uitgesproken om te kijken of hier financiële ondersteuning voor kan worden geboden. Op grond van de nu beschikbare informatie is nog niet duidelijk of aanspraak op rijksmiddelen kan worden gedaan.
Aangezien het op dit moment onduidelijk is welke vergoeding we vanuit het Rijk kunnen verwachten, weten we niet welke kosten uiteindelijk voor onze rekening komen. Vooralsnog dekken we de kosten uit het budget Inburgering. Mocht aan het einde van het jaar blijken dat er een overschrijding is, dan zal het tekort onttrokken worden aan de Bestemmingsreserve Inburgering. Deze is door de raad ingesteld voor kosten in verband met de nieuwe Wet Inburgering 2021.

Doelstellingen

Voorkomen en bestrijden van armoede en schulden

Activiteiten

Evaluatie Meedoenregeling kinderen

Wethouder: Schepers-Janssen
In het kader van het gemeentelijk minimabeleid zijn er een aantal meedoenregelingen voor kinderen. Deze lopen inmiddels een aantal jaren en moeten geëvalueerd worden.

Kwaliteit (toelichting)
De kindregelingen worden geëvalueerd in de eerste helft van 2023. Er wordt onderzocht of ze nog voldoende bijdragen aan het doel waarvoor ze in het leven zijn geroepen: het meedoen van kinderen aan de samenleving en het daardoor verkleinen van sociale achterstanden.

Tijd (toelichting)
We evalueren de regelingen in de eerste helft van 2023. De evaluatie en de nieuwe beleidsregels voor het minimabeleid worden in Q3/Q4 aangeboden aan het college. De uitkomsten van de evaluatie worden daarnaast ook meegenomen in de kadernota en begroting 2024.

Geld (toelichting)
Met de evaluatie is geen geld gemoeid. Of de evaluatie leidt tot aanpassing van beleid en middelen is nu nog onbekend.

Evalueren bewindvoering en indien nodig bijstellen werkwijze

Wethouder: Schepers-Janssen
Bewindvoering is een onderdeel van de schuldhulpverlening, waarmee veel kosten (bijzondere bijstand) zijn gemoeid. In 2023 onderzoeken we hoe we meer invloed kunnen uitoefenen op het al of niet onder bewind stellen van inwoners.

Kwaliteit (toelichting)
We gaan onderzoeken of wij gebruik gaan maken van 'Adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind', waarbij we als gemeente de rechter mogen adviseren of een inwoner het beste geholpen is met voortzetting van het bewind of door een lichtere vorm van ondersteuning. Het onderzoek is nog niet gestart.

Tijd (toelichting)
Afronding onderzoek oktober 2023.

Geld (toelichting)
Hier zijn geen extra middelen mee gemoeid.

Invoering Meedoenregeling voor volwassenen
Wethouder: Schepers-Janssen
In 2023 starten we met een Meedoenregeling voor volwassenen. In het kader van deze regeling krijgen volwassenen met een laag inkomen jaarlijks een bedrag van € 150 waarmee ze mee kunnen doen in de maatschappij. Bijvoorbeeld in de vorm van deelname aan cultuur of sport.

Kwaliteit (toelichting)
De meedoenregeling is ingevoerd.

Tijd (toelichting)
De regeling is vanaf 1 januari 2023 ingevoerd.

Geld (toelichting)
Er is een bedrag van € 150.000 in de begroting opgenomen.

Onderzoek naar inzet werkaanvaardingspremie
Wethouder: Schepers-Janssen
We stellen beleid op voor het verstrekken van een werkaanvaardingspremie voor inwoners die vanuit de bijstandsuitkering aan het werk gaan. De premie wordt vanaf 1 januari 2024 verstrekt door Fijnder.

Kwaliteit (toelichting)
Een werkaanvaardingspremie voor bijstandsgerechtigden die door werkaanvaarding onafhankelijk worden van de bijstandsuitkering.

Tijd (toelichting)
Besluit college juli 2023.

Geld (toelichting)
Vanaf 2024 € 94.000 per jaar.

Doelstellingen
We ondersteunen inwoners naar regulier werk of zinvolle dagbesteding
Activiteiten
Onderzoek naar pilot basisbanen
Wethouder: Schepers-Janssen
We onderzoeken de mogelijkheid van het creëren van basisbanen voor inwoners die ongewild langdurig zonder betaald werk zitten.

Kwaliteit (toelichting)
We komen in 2023 met een plan van aanpak om in 2024 met de pilot basisbanen te starten.

Tijd (toelichting)
De planning is om het plan van aanpak in het vierde kwartaal van 2023 af te ronden.

Geld (toelichting)
Aan het onderzoek zijn geen kosten verbonden. Voor de pilot in 2024 worden de kosten meegenomen in de begroting voor 2024.

Stabilisering van het aantal bijstandsgerechtigden

Wethouder: Schepers-Janssen
Tegen de landelijke trend in stijgt het aantal bijstandsgerechtigden niet. Daarom wordt in 2023 gestreefd naar stabilisering van het bijstandsbestand. Het werkleerbedrijf Fijnder doet zijn uiterste best om een stijging te voorkomen, mensen participeren naar vermogen. Fijnder heeft diverse instrumenten zoals: Om- of bijscholing, (gedeeltelijk) werk, arbeidsmatige dagbesteding, vrijwilligerswerk. Waar nodig wordt een loonkostensubsidie verstrekt aan de werkgever en/of wordt een jobcoach ingezet.

Kwaliteit (toelichting)
Voor de ontwikkeling van het bestandsvolume is voor 2023 de nullijn gehanteerd. Uit de bestandscijfers van Fijnder per 31 maart 2023 blijkt dat het bestand van gemeente Winterswijk is toegenomen met 2,6%. De bestandstoename is vooral toe te schrijven aan een lagere uitstroom ten opzichte van het eerste kwartaal van 2022.

Tijd (toelichting)
Het beheersen van het bestandsvolume bijstandsgerechtigden is een continu proces.

Geld (toelichting)
Of de bestandsstijging leidt tot een overschrijding is nog niet bekend.

Trends en ontwikkelingen

De instroom van nieuwkomers wordt hoger dan de prognoses aangaven. We kijken samen met de andere Achterhoekse gemeenten hoe we een bijdrage aan de oplossing kunnen leveren.

2.4 Educatie

Ambitie

Onderwijs is essentieel voor iedereen. Daarom werken we aan gelijke kansen samen met onderwijs en verenigingen.
We bouwen onderwijsvoorzieningen conform het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP), duurzaam, met goede ventilatie en groene schoolpleinen.
Relevante documenten:

- Integraal huisvestingsplan Onderwijs 2021-2037;
- Beleidsnotitie Voor- en Vroegschoolse Educatie.

Doelstellingen

Onderwijshuisvesting wordt uitgevoerd conform het Integraal huisvestingsplan

Activiteiten

Uitvoeren eerste fase 2021-2026 van het Integraal huisvestingsplan (IHP) 2021-2037

Wethouder: Schepers-Janssen

Onderwijs, kinderopvang, belangenverenigingen en gemeente voeren het Integraal huisvestingsplan 2021-2037 (IHP) uit. Het plan heeft een looptijd van zestien jaar en we actualiseren het als de ontwikkelingen erom vragen.
In de eerste fase 2021-2026 ontwikkelen we nieuwbouw van basisscholen in de buurtschappen Woold, Kotten, Miste en Meddo. En daarnaast de vervanging van de Schakel, de Julianaschool, de Korenburg en de Vrije School de Esch.

Kwaliteit (toelichting)

IKC Zuid-West
De partners SOPOW (de Schakel), ACCENT (Juliana), De Korenburg, SWW, Zozijn en de gemeente hebben in 2022 een intentieovereenkomst gesloten die binnenkort zijn vervolg vindt in een samenwerkingsovereenkomst die in concept gereed is. Daarin worden de details van de samenwerking geregeld.
Buurtschapsonderwijs in Kotten, Miste-Corle en Woold.
Mede op basis van een advies van, en samenwerking met, de werkgroep behoud buurschapsonderwijs (WBB) heeft SOPOW begin dit jaar een besluit genomen tot een unilocatie in ‘t Woold te komen ten behoeve van het buurtschapsonderwijs. SOPOW heeft de gemeente gevraagd (mee) te zoeken naar een geschikte locatie in een straal van 1 à 2 km rond school Woold. Ze heeft verzocht om een werkgroep samen te stellen, bestaande uit SOPOW, WBB en de gemeente, en daarbij dit als eerste taak ter hand te nemen; dit is door partijen toegezegd.
SOPOW en De Esch (Athena-groep) hebben verkend of het mogelijk zou zijn om op 1 locatie samen te werken. Bij nader inzien bleek daar waar de buurtschappen juist voor een locatie echt in de buurtschappen te kiezen en De Esch te hechten aan een locatie dichter bij de kern. Daarnaast verschillen De Esch en SOPOW voor wat betreft hun onderwijsvisie. De Esch heeft ervoor gekozen om 2 opties te onderzoeken. Renoveren op de huidige locatie of de vrijkomende locatie van De Korenburg te renoveren en naartoe te verhuizen. De gemeente vindt de keuze van De Esch leidend.

Tijd (toelichting)

Loopt conform planning.

Geld (toelichting)

Gezien de prijsontwikkelingen is het onzeker of de reeds beschikbaar gestelde middelen toereikend zijn voor de uitvoering van het IHP.

Doelstellingen

We bevorderen kansen gelijkheid

Activiteiten

Aanpak laaggeletterdheid

Wethouder: Schepers-Janssen

De rijksoverheid heeft als doel dat de laaggeletterdheid wordt teruggedrongen. Daarom moet uiterlijk eind 2024 in alle gemeenten een effectieve aanpak van laaggeletterdheid gerealiseerd zijn. Om dit in de Achterhoek te bereiken is door de Achterhoekse gemeenten gezamenlijk het Regioplan Aanpak Laaggeletterdheid 2020-2024 opgesteld.

Kwaliteit (toelichting)
In de Achterhoek kan iedereen die ondersteuning in zijn basisvaardigheden kan gebruiken, moeite heeft met lezen, schrijven en/of rekenen, een passend leertraject volgen.

Tijd (toelichting)
Het is een continue proces.

Geld (toelichting)
De gemeente Doetinchem is als centrumgemeente verantwoordelijk voor de besteding van de WEB- en decentralisatiemiddelen. Zij voert dit in samenspraak met de contactpersonen van de overige 7 Achterhoekse gemeenten uit.

Inzet NPO middelen

Wethouder: Schepers-Janssen
NPO (Nationaal Programma Onderwijs) middelen zijn bestemd voor ontwikkeling van het onderwijs tijdens en na corona. Corona heeft een behoorlijk gevolg gehad voor scholen en leerlingen. Zo zijn onder andere onderwijs achterstanden ontstaan. Zowel de scholen als de gemeenten hebben middelen gekregen om de gevolgen van corona aan te pakken.

Kwaliteit (toelichting)
In het kader van het Nationaal Programma Onderwijs zijn we vanaf september 2022 gestart met:
- Het versterken van het leesaanbod op scholen, zowel op het primair als op het secundair onderwijs. Door middel van workshops wordt er gewerkt aan leesvaardigheid, maar ook digitale vaardigheden en robotisering. Voor middelbare scholieren worden inspirerende schrijvers geworven om lezingen te geven op de middelbare scholen.
- Activiteiten voor sociale en emotionele ontwikkeling van tieners door middel van cultuureducatie. Dit aanbod is er voor de middelbare scholen in Winterswijk en is afgestemd op de behoefte vanuit de scholen. Voor alle klassen op het ISK gaat het bijvoorbeeld over muzieklessen in wereldmuziek in de vorm van workshops. Pronova krijgt groepslessen muziek en les in accordeon, blokfluit, ukelele, saxofoon, keyboard, producing en djembé. Alle klassen krijgen muzieklessen aangeboden. De leerlingen van het Gerrit Komrij College krijgen workshops 'Express Yourself'. Deze workshops zijn gericht op rap, producing, theater, songwriting, fotografie en percussie.
- De buitenruimtes bij de middelbare scholen worden verbeterd, zodat er mogelijkheden zijn voor sport en cultuur. Er is al gestart met een plan voor het Gerrit Komrij College, in overleg met de leerlingen van de school zelf. De buitenruimte wordt uitgebreid met mogelijkheden om sport en cultuur te beoefenen in de buitenruimte van de school. Bijvoorbeeld onder leiding van een vakdocent van de school of de buurtsportcoach of cultuurcoach in Winterswijk.

- Vanaf mei 2023 zal het naschoolse aanbod in Winterswijk worden uitgebreid met extra leesaanbod onder begeleiding van een consulent van de bibliotheek. Dit om de kinderen een extra steuntje in de rug te geven op het gebied van leesvaardigheid en digitale vaardigheden.

Tijd (toelichting)
De middelen zijn tijdelijk en moeten eind 2025 volledig besteed zijn.

Geld (toelichting)
We ontvangen totaal € 486.314.

Trends en ontwikkelingen

Er zijn geen ontwikkelingen te melden.

Financiële afwijkingen programma 2

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2023	Wijz.prim.begroting nav jrk 2022	Overige mutaties VOOR Prognose 1	Prognose 1 2023	Mutaties Prognose 1 2023
Baten					
2.1 Cultuur					
5.5 Cultureel erfgoed	**25**	**0**	**0**	**25**	**0**
5.6 Media	**0**	**0**	**0**	**29**	**29**
Totaal 2.1 Cultuur	**25**	**0**	**0**	**54**	**29**
2.2 Sport					
5.1 Sportbeleid en activering	**0**	**14**	**0**	**14**	**0**
5.2 Sportaccommodaties	**742**	**0**	**0**	**742**	**0**
Totaal 2.2 Sport	**742**	**14**	**0**	**756**	**0**
2.3 Inkomen en participatie					
6.3 Inkomensregelingen	**8.717**	**0**	**0**	**8.682**	**-35**
6.4 WSW en beschut werk	**928**	**0**	**0**	**928**	**0**
6.5 Arbeidsparticipatie	**0**	**0**	**0**	**353**	**353**
Totaal 2.3 Inkomen en participatie	**9.645**	**0**	**0**	**9.963**	**318**
2.4 Educatie					
4.2 Onderwijshuisvesting	**0**	**142**	**0**	**142**	**0**
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	**698**	**284**	**0**	**1.305**	**323**
Totaal 2.4 Educatie	**698**	**426**	**0**	**1.447**	**323**
Totaal Baten	**11.110**	**441**	**0**	**12.221**	**670**
Lasten					
2.1 Cultuur					
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	**1.637**	**42**	**-103**	**1.687**	**112**
5.4 Musea	**163**	**0**	**27**	**190**	**0**
5.5 Cultureel erfgoed	**315**	**70**	**205**	**604**	**14**
5.6 Media	**484**	**0**	**-11**	**502**	**29**
Totaal 2.1 Cultuur	**2.599**	**112**	**117**	**2.983**	**155**
2.2 Sport					
5.1 Sportbeleid en activering	**843**	**14**	**239**	**1.097**	**0**
5.2 Sportaccommodaties	**2.789**	**0**	**-57**	**2.707**	**-25**
Totaal 2.2 Sport	**3.632**	**14**	**182**	**3.803**	**-25**
2.3 Inkomen en participatie					
6.3 Inkomensregelingen	**10.836**	**410**	**187**	**12.686**	**1.253**
6.4 WSW en beschut werk	**6.592**	**106**	**-37**	**9.475**	**2.814**
6.5 Arbeidsparticipatie	**5.314**	**0**	**29**	**5.696**	**353**
Totaal 2.3 Inkomen en participatie	**22.741**	**516**	**179**	**27.857**	**4.420**
2.4 Educatie					
4.2 Onderwijshuisvesting	**1.555**	**150**	**-20**	**1.724**	**40**
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	**1.527**	**426**	**-48**	**2.229**	**323**
Totaal 2.4 Educatie	**3.082**	**576**	**-68**	**3.953**	**362**
Totaal Lasten	**32.054**	**1.219**	**411**	**38.596**	**4.913**

Exploitatie	Begroting 2023	Wijz.prim.begroting nav jrk 2022	Overige mutaties VOOR Prognose 1	Prognose 1 2023	Mutaties Prognose 1 2023
Onttrekkingen					
2.4 Educatie					
4.2 Onderwijshuisvesting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Stortingen					
2.2 Sport					
5.2 Sportaccommodaties	**25**	**0**	**0**	**25**	**0**
Gerealiseerd resultaat	**-20.969**	**-778**	**-411**	**-26.401**	**-4.243**

Cultuur

De hogeren lasten van € 155.000 worden grotendeels als volgt verklaard:
- verhoging subsidie Boogie Woogie € 52.000 N
- uitgaven Informatiepunten Digitale Overheid € 29.000 N
- hogere lasten Ondernemen met Cultuur € 60.000 N

De raad heeft besloten om de eerder ingeboekte bezuiniging bij Boogie Woogie terug te draaien. Voor 2023 gaat het om een bedrag van € 52.000.
Vanuit het Rijk hebben we een bijdrage ontvangen voor Informatiepunten Digitale Overheid. In deze prognose zijn zowel de inkomsten als de uitgaven opgevoerd.
De Raad heeft een subsidie van € 60.000 beschikbaar gesteld voor de stichting Ondernemen met Cultuur.

Sport

Er zijn geen mutaties > € 50.000 geweest.

Inkomen en participatie

Vanuit het Rijk hebben wij een bijdrage van € 353.000 ontvangen voor de Hotel- en accommodatieregeling (HAR). Daarnaast is de BUIG-uitkering met € 35.000 verlaagd. Hiermee zijn de hogere baten van € 318.000 verklaard.
De verhoging van de lasten van € 4.420.000 wordt grotendeels als volgt verklaard:
- hogere lasten Energietoeslag € 842.000 N
- hogere lasten Noodfonds bestaanszekerheid € 446.000 N
- hogere lasten Hulp aan Oekraïners € 2.650.000 N
- hogere lasten inburgeringsvoorzieningen € 123.000 N
- hogere lasten HAR € 353.000 N

In de decembercirculaire 2022 heeft het Rijk een voorschot van € 500 per persoon beschikbaar gesteld voor de Energietoeslag 2023. Deze heeft de gemeente Winterswijk in 2022 niet beschikbaar gesteld. Na besluitvorming door het Rijk zal deze in 2023 alsnog beschikbaar worden gesteld.
De Raad heeft een noodfonds bestaanszekerheid van € 500.000 gesteld voor burgers, die in de problemen zijn gekomen door de hogere energielasten. In 2022 is hiervan € 54.000 uitgegeven.
Voor het eerste halfjaar van 2023 hebben we een voorschot aangevraagd voor de kosten, die wij maken voor de opvang ontheemden Oekraïne. Hier worden de lasten verantwoord.
Het Rijksbudget voor de inburgeringsvoorzieningen in 2023 zijn hoger uitgevallen en daarmee ook de lasten.
Zoals hierboven al aangegeven hebben we een bedrag ontvangen voor de HAR en worden de lasten met hetzelfde bedrag opgenomen in de begroting.

Educatie

De Rijksbijdrage voor het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) voor 2024 is € 323.000 hoger dan in onze brutobegroting opgenomen.
De hogere lasten van € 362.000 worden grotendeels als volgt verklaard:

- hogere lasten invoering IHP € 42.000 N
- hogere lasten OAB € 323.000 N

Voor de uitvoering van het IHP is een projectleider ingehuurd. Deze verhoging wordt "gecompenseerd" door een verlaging het beschikbaar gestelde krediet.
Zoals hierboven al aangegeven is de Rijksbijdrage voor het OAB verhoogd en zijn de lasten met hetzelfde bedrag verhoogd.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

Er zijn geen wijzigingen ten aanzien van de reserves, conform de bestaande meerjarenbegroting wordt er € 25.000 gestort in de reserve voor verduurzaming van sportlocaties.

Programma 3 Wonen en werken in Winterswijk

Inleiding

Openbare ruimte, Klimaat, water en milieu en gebiedsontwikkeling/wonen.
Het programma Werkend Winterswijk gaat aan de hand vijf beleidsvelden in op alles wat we doen om onze inwoners een omgeving te bieden waar ze gezond, veilig en duurzaam kunnen wonen, werken, ondernemen en recreëren. Het beleidsveld duurzaamheid wordt in een opgave uitgewerkt. De overige beleidsvelden zijn;
Openbare ruimte
Het beleidsveld openbare ruimte behandelt de ambities van de openbare ruimte. Een gezonde leefomgeving met goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie is belangrijk. Ook biodiversiteit is een belangrijk thema.
Klimaat , water en milieu.
Naast de zorg voor een schone en veilige leefomgeving is het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie een belangrijk speerpunt.
Gebiedsontwikkeling en wonen.
Het beleidsveld gebiedsontwikkeling is gericht op de realisatie of ontwikkeling van plannen. Dit zijn plannen die met een projectmatige aanpak worden uitgevoerd. Het buitengebied is een belangrijke parel van Winterswijk. Het unieke karakter staat onder druk en we moeten inzetten op een gebiedsgerichte aanpak.
Daarnaast is visieontwikkeling op wonen een belangrijk speerpunt. We bieden ruimte voor woningen waar in Winterswijk behoefte aan is.
Projecten onder de noemer gebiedsontwikkeling over nieuwbouw of invulling van een gebied met een hoog gewaardeerde leefbaarheid. Meer concreet; er worden onder andere een aantal mooie plannen (door) ontwikkeld en/of uitgevoerd zoals WoooW, gebiedsvisie Molenveld, woningbouw Narcisstraat en Ribeslocatie en het Steengroeve gebied.
Economie en lobby.
We koesteren de diversiteit in de Winterswijkse bedrijven en maken een visie op het soort bedrijven waar we ons in de toekomst op willen richten.
Bedrijvigheid en nabije werkgelegenheid zijn van vitaal belang voor de leefbaarheid en aantrekkingskracht van Winterswijk. Er moet voldoende ruimte zijn voor deze ontwikkeling. Vrijetijdseconomie is een belangrijke sector. We zetten in op kwaliteit van voorzieningen en investeren in het kloppende hart: het centrum.

We behouden komende jaren de duurzame relaties met samenwerkingspartners in de regio en over de grens. We dragen Winterswijk als merk binnen en buiten Nederland uit.

3.1 Openbare ruimte

Ambitie

Winterswijk heeft een uniek landschap met veel bijzondere planten en dieren, om dit te behouden leggen we veel nadruk op biodiversiteit. Wij vinden een gezonde leefomgeving met goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie belangrijk. De betrokkenheid en saamhorigheid van mensen bij hun wijk, buurtschap of dorp vinden we daarin cruciaal. We creëren voor iedereen een waardevolle leefomgeving die schoon, heel en veilig is. Bereikbaarheid en verkeersveiligheid vinden we van groot belang; elke Winterswijker jong of oud, voetganger, fietser of automobilist moet zich veilig kunnen voelen en bewegen.
We houden het centrum aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers.
We stimuleren wijkkracht door het realiseren van laagdrempelige ingang bij de gemeente voor vragen op alle domeinen.
We starten met een pilot voor een wijkregisseur met de primaire focus op Winterswijk-Oost en hanteren hierbij het volgende participatiekader.
Relevante documenten:

- Groenstructuurplan Winterswijk;
- Omgevingsvisie buitengebied;
- Beleidsvisie landschap en biodiversiteit.

Doelstellingen

Behouden van kwaliteit landschap waarin kernbegrippen biodiversiteit en betrokkenheid zijn

Activiteiten

Bestrijden van de Japanse duizendknoop

Wethouder: Wassink
De Japanse, Boheemse- en Sachalinse duizendknoop is een woekerende plant die niet inheems is in Nederland. Doordat de plant woekert, overgroeit hij de inheemse flora. Wanneer de duizendknoop in bermen staat, veroorzaakt de plant met de worteluitlopers schade aan de verharding en aangrenzende percelen, met mogelijke claims tot gevolg. In 2023 wordt de plant, zowel binnen als buiten de bebouwde kom, bestreden op locaties die prioriteit hebben om schade te voorkomen. Hiervoor wordt een aantal bestrijdingsmethodes ingezet.

Kwaliteit (toelichting)
Er is bestrijding uitgevoerd. Op een aantal locaties middels elektrocutie. Op de overige locaties wordt de plant meerdere malen per jaar afgemaaid en maaisel wordt afgevoerd.

Tijd (toelichting)
Werkzaamheden worden in 2023 uitgevoerd.

Geld (toelichting)
Bestrijding wordt uitgevoerd binnen het beschikbaar gestelde budget.

Het gebruiken van gebiedseigen soorten om aantrekkelijkheid voor insecten te bevorderen

Wethouder: Wassink

Om de afname van de biodiversiteit te stoppen is het van belang om gebiedseigen soorten beplanting aan te planten. Hierdoor is er meer aanbod van voedsel voor de insecten. Bij herinrichting van groen is het ook van belang om een gevarieerde groeninrichting aan te brengen om voor de insecten zo veel mogelijk voedsel en leefgebied te creëren.

Kwaliteit (toelichting)

Bij vervanging van groen dient een gevarieerde beplanting aangeplant te worden die zorgt voor veel voedsel en een vergroting van het leefgebied insecten.

Tijd (toelichting)

Projecten worden uitgevoerd in 2023.

Geld (toelichting)

Werkzaamheden worden uitgevoerd vanuit reguliere budgetten.

Uitvoering geven aan bermbeheerplan

Wethouder: Wassink

In 2022 is het nieuwe bermbeheerplan vastgesteld. Inzet van dit plan is om de bermen ecologisch te beheren om hiermee de biodiversiteit te vergroten. Door met ingang van 2023 het maaisel van de bermen af te voeren worden deze verschraald. Hierdoor krijgen de beschermde planten meer groeiruimte en zal de vergrassing van de bermen worden tegen gegaan. Hierdoor krijgen ook andere kruiden ruimte om in de berm te groeien en worden de bermen fleuriger en zal er meer voedsel aanbod zijn voor insecten.

Kwaliteit (toelichting)

Met ingang van 2023 wordt bij het maaien van de bermen het maaisel afgevoerd. Dit om bermen te verschralen en vergrassen van bermen tegen te gaan. Een groot deel van de bermen wordt op deze manier gemaaid. Dit betreft bermen waarin beschermde plantensoorten groeien alsmede bermen die deel uitmaken van de ecologische structuur.

Tijd (toelichting)

Met ingang van 2023 wordt gewerkt volgens het nieuwe beheerplan.

Geld (toelichting)

De werkzaamheden worden uitgevoerd binnen de beschikbare budgetten.

Uitvoering geven aan groenstructuurplan

Wethouder: Wassink

In 2022 is de groenstructuurvisie voor de bebouwde kom van Winterswijk vastgesteld. In de visie is aandacht voor behouden en versterken van de groenstructuur in de bebouwde kom. Daarnaast is er aandacht voor het veranderende klimaat en de problemen die dit met zich meebrengt. Hittestress, droogte maar ook wateroverlast bij veel neerslag. Door aanpassen van groen of aanbrengen van meer groen en bomen kunnen deze klimaatproblemen worden

verminderd of weggenomen. Daarnaast worden maatregelen voorgeschreven hoe de biodiversiteit vergroot kan worden.

Kwaliteit (toelichting)
In 2023 worden de eerste maatregelen vanuit de groenstructuurvisie uitgevoerd. O.a. wordt er in het kader van de herinrichting van de Groenloseweg, binnen de kom meer groen in de vorm van bomen aangeplant. Dit om de historische groene structuur van deze weg te versterken, maar ook te zorgen voor meer schaduw om hiermee de hittestress tegen te gaan.

Tijd (toelichting)
De maatregelen worden in 2023 uitgevoerd.

Geld (toelichting)
De maatregelen worden betaald vanuit beschikbare budgetten.

Vergroten betrokkenheid inwoners bij biodiversiteit middels inzet Duurzaamheidscentrum

Wethouder: Wassink
Het vergroten van de biodiversiteit is van belang voor het behoud van de aanwezige flora en fauna in Winterswijk. Dit is iets dat de gemeente niet alleen kan. Hulp van bewoners en bedrijven is hierbij belangrijk. Het geven van voorlichting aan bewoners en bedrijven kan helpen om initiatieven te laten slagen. Via het Centrum voor Duurzaamheid worden acties opgezet om bewoners te informeren en materialen ter beschikking te stellen.

Kwaliteit (toelichting)
Bewoners en bedrijven gericht informeren hoe zij kunnen helpen de biodiversiteit te vergroten. Daarnaast met acties middelen ter beschikking stellen om inwoners enthousiast te maken. Bijvoorbeeld door het uitdelen van nestkasten of beschikbaar stellen van zaad van bloemenmengsels om bijen en vlinders aan te trekken.

Tijd (toelichting)
De maatregelen worden uitgevoerd in 2023.

Geld (toelichting)
Benodigde acties kunnen worden betaald uit beschikbare budgetten.

Doelstellingen

De gemeente zorgt voor een laagdrempelig aanspreekpunt voor vragen van inwoners en stakeholders in een specifiek gebied

Activiteiten

Opzetten strategie wijkaanpak met pilot Wijkregisseur.

Wethouder: Metaal
Na de evaluatie van wijkaanpak de Pas concluderen we dat we als gemeente Winterswijk, samen met De Woonplaats en inwoners aan de slag willen met het opstellen van een strategie voor een wijkaanpak met als pilot de inzet van een wijkregisseur.

Kwaliteit (toelichting)
De wijkaanpak is een plan voor de ontwikkeling van een wijk dat we samen met inwoners op verschillende thema's opstellen. Het is een aanpak waarbij zowel de gemeente als de Woonplaats daadwerkelijk structureel anders denken en werken. Een aanpak waarbij we, door een bepaalde strategie en leermethode toe te passen, efficiënter, flexibeler en beter kunnen inspelen op de trends en ontwikkelingen in onze maatschappij. Door de inzet van een wijkregisseur zorgen we ervoor dat we toegankelijker zijn en meedenken over de kansen die de inwoners zien. Hierbij legt de wijkregisseur makkelijk verbindingen.

Tijd (toelichting)
In het eerste kwartaal van 2023 is er een wijkregisseur gestart. Ook ligt er een plan van aanpak klaar waarin staat omschreven wat de gewenste resultaten zijn en op welke manier deze gerealiseerd gaan worden.

Geld (toelichting)
Voor het opstellen van de strategie en het inzetten van de wijkregisseur is incidenteel € 100.000 beschikbaar in 2023. Dit is vooralsnog meer dan voldoende

Doelstellingen
Elke inwoner moet zich veilig voelen en veilig kunnen bewegen door het verkeer
Activiteiten
Het opstellen van een mobiliteitsplan met uitvoeringsagenda
Wethouder: Wassink
Het huidige gemeentelijk verkeerstructuurplan (GVVP) dateert van 2010 en is een actualisatie van het plan van 2005. Daarmee is het GVVP sterk gedateerd. Huidige maar ook nieuwe ontwikkelingen vragen om een nieuw GVVP. Hierna noemen we dit Mobiliteitsplan gemeente Winterswijk.

Kwaliteit (toelichting)
Een actueel mobiliteitsplan opleveren met als onderdeel een meerjaren uitvoeringsprogramma. Het mobiliteitsplan krijgt een pro-actieve insteek met een grote nadruk op verkeersveiligheid. Parallel als onderdeel van het mobiliteitsplan wordt daarom de risicoanalyse verkeersveiligheid opgesteld om daarmee aan te sluiten bij het strategisch plan verkeersveiligheid 2030 van het rijk.

Tijd (toelichting)
In het vierde kwartaal van 2023 leveren we het mobiliteitsplan op met als onderdeel het meerjaren uitvoeringsprogramma. Momenteel bevindt het project zich in de opstartfase. De startbijeenkomst heeft plaatsgevonden. Het plan van aanpak is besproken en de vervolgstappen worden vastgelegd. Ook vindt er afstemming met de verwachte omgevingsvisie plaats. Tegelijk inventariseren we de verwachtingen omtrent het eindresultaat.

Geld (toelichting)
Het budget van € 35.000 wordt ingezet om een nieuw en toekomstbestendig mobiliteitsplan voor de gemeente Winterswijk op te stellen.

Doelstellingen

Het creëren van een gezond leefklimaat

Activiteiten

Het opstellen van een dienstverleningsovereenkomst voor beheer en onderhoud openbare ruimte met de ROVA.

Wethouder: Wassink
We geven uitvoering aan de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) met de ROVA voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Uitgangspunt is om het merendeel van de werkzaamheden op kwaliteitsgestuurde wijze uit te voeren, conform de standaardkwaliteitsniveaus van het CROW. (Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek.)

Kwaliteit (toelichting)
De kwaliteit wordt structureel en planmatig gemonitord om te kunnen beoordelen of aan de afgesproken kwaliteit en ambities van de gemeente wordt voldaan. Verder blijven wij inzetten op belangrijke maatschappelijke thema's als biodiversiteit, klimaatadaptatie, inclusie en duurzaamheid en circulariteit. De eenheidsprijzen zijn in beeld gebracht en wordt een deel van het groenonderhoud uitgevoerd door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Tijd (toelichting)
Het uitvoering geven aan de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) alsook de monitoring is een continu en jaarrond proces. In januari zijn 16 mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt bij ROVA gestart. Onder begeleiding van senior medewerkers geven zij samen met collega's uitvoering aan de DVO. De eenheidsprijzen zijn in beeld, echter afronding van dit proces zal naar verwachting het gehele jaar nog in beslag nemen.

Geld (toelichting)
De eenheidsprijzen zijn in beeld. Hieruit blijkt dat het totale budget voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte niet toereikend is. Het totale budget is onder meer gebaseerd op het totaal te onderhouden areaal, geldende kwaliteitsniveaus en frequentie van werkzaamheden. Doen zich hierin wijzigingen voor dan is dit direct van invloed op het onderhoudsbudget. Zo blijkt de invloed van klimaatverandering een niet te onderschatten factor. Een klimaatbestendige openbare ruimte en behoud en versteken van biodiversiteit vraagt immers om een andere manier van beheer en onderhoud.

Doelstellingen

Onze voorzieningen moeten goed bereikbaar zijn, we zorgen voor veilige wegen

Activiteiten

Op basis van wegenbeheerplan uitvoeren van onderhoud

Wethouder: Wassink
Het beheer en onderhoud van wegen is gebaseerd op het wegenbeheersplan 2020-2024. Voor het beheerplan wordt gebruik gemaakt van de systematiek van de CROW (Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Weg- en Waterbouwbouwkunde en de verkeerstechniek) om de verharding visueel te

inspecteren en de onderhoudsbehoefte te bepalen. De prioritering voor het uitvoeren van onderhoud wordt vervolgens functioneel en risico gestuurd bepaald.

Kwaliteit (toelichting)
In het vierde kwartaal van 2022 is alle verharding opnieuw visueel beoordeeld. Met deze resultaten actualiseren we het beheerplan en stellen we een meerjarenbegroting op voor vervanging en onderhoud van wegen.

Tijd (toelichting)
Met de beoordeling van de inspectieresultaten en de voorgestelde maatregelen is een start gemaakt. Het geactualiseerde plan wordt vastgesteld in november 2023.

Geld (toelichting)
Op basis van het beheerplan stellen we een meerjarenbegroting op voor vervanging en onderhoud van de wegen. We zien aankomen dat we vanaf 2024 structureel 200.000 euro extra nodig hebben voor beheer en onderhoud van wegen en bruggen. Dit wordt opgenomen in het begrotingsvoorstel.

Doelstellingen

We hebben een visie op begraven passend bij de behoefte van onze inwoners

Activiteiten

Opstellen beleid en beheerplan begraafplaats inclusief uitvoeringsplan

Wethouder: Wassink
De algemene begraafplaats in Winterswijk is in verschillende fases aangelegd. Er is nu geen visie met een duidelijk eindbeeld op begraven en het beheer en onderhoud van de begraafplaats. Door een beleid- en beheerplan op te stellen wordt hiervoor een duidelijke lijn uitgezet, waarna we toe werken naar een gedenkpark dat voor iedereen aantrekkelijk is.

Kwaliteit (toelichting)
Met het opstellen van het beleid wordt de visie op begraven en herdenken vastgelegd. Dit wordt vertaald naar een uitvoeringsplan. Hierin wordt aangegeven welke aanvullingen of omvormingen van groen noodzakelijk zijn om de begraafplaats voor iedereen een fijne gedenkplek te laten zijn. Hierbij geven we de biodiversiteit een stimulans. De begraafplaats dient een hoog onderhoudsniveau te hebben waardoor het er jaarrond verzorgd uitziet. Dit leggen we vast in een beheerplan.

Tijd (toelichting)
In het najaar van 2022 is gestart met het opstellen van het beleids- en beheerplan. Het plan is in de 2e helft van 2023 gereed en zal door het college van B en W en raad worden vastgesteld.

Geld (toelichting)
De kosten voor het opstellen van het plan worden betaald uit beschikbaar budget.

Doelstellingen

We optimaliseren de bereikbaarheid en verkeersdoorstroming van Winterswijk

Activiteiten

Uitbreiding Parkeerroute Informatie Systeem

Wethouder: Wassink

De Europese aanbesteding voor de uitbreiding van het parkeerroute-informatie (PRIS)-Systeem zoals deze beschreven staat in het uitvoeringsprogramma parkeren 2020-2030 is begin 2022 on-hold gezet. Dit in afwachting van de uitkomsten van het onderzoek naar de mogelijkheden voor een Dynamisch Verkeersmanagement Systeem. Het onderzoek heeft echter opgeleverd dat de effecten van deze systemen nog niet bewezen zijn. Ook is gebleken dat in-car systemen nog niet zo ver zijn de functie van een PRIS systeem over te kunnen nemen. We kiezen er daarom voor om 2023 een investering te doen in het weer volledig werkend krijgen van het huidige parkeer verwijs systeem. Daarnaast starten we met een marktconsultatie ten behoeve van de Europese aanbesteding voor de uitbreiding van het parkeerroute informatie systeem.

Kwaliteit (toelichting)

Door het uitbreiden van het parkeerroute-informatie (PRIS)-Systeem kunnen bezoekers van Winterswijk en Winterswijkers sneller een vrije parkeerplaats vinden. Dit resulteert in minder zoek-kilometers van onze bezoekers, wat leidt tot een snellere doorstroming van verkeer en tot meer winkelplezier.

Tijd (toelichting)

Vanwege de Europese aanbesteding zijn de termijnen opgeschoven.
In het 2e kwartaal 2023 is het college geïnformeerd over de resultaten komende uit de marktconsultatie van het Dynamisch Verkeersmanagement Systeem.
Het werkend krijgen van het huidige systeem wordt verwacht in het derde kwartaal van 2023.
De marktconsultatie met daaropvolgend de Europese aanbesteding is gereed in het derde kwartaal van 2023.
Oplevering van de uitbreiding van het PRIS systeem wordt verwacht in het eerste kwartaal van 2024.

Geld (toelichting)

Door de Europese aanbesteding wordt verwacht dat de realisatie van het PRIS-systeem in 2024 plaatsvindt. Om toch verder te gaan met het werkend krijgen van het bestaande systeem, is voor dit jaar € 100.000 gereserveerd. Hieruit worden de kosten van externe begeleiding en de aan te schaffen nieuwe bebording en matrixborden bekostigd. De rest van het budget te weten € 331.500, wordt doorgeschoven naar 2024 voor de verdere uitrol van het PRIS-systeem.

Doelstellingen

We stimuleren en faciliteren emissieloos vervoer.

Activiteiten

Zorgen voor dekkend netwerk van laadinfra en monitoring pilot kabelgoottegels

Wethouder: Wassink

De komende jaren willen wij de groei van het aantal electrische auto's faciliteren en waar mogelijk stimuleren. Dit doen wij, door deelname aan de provinciale concessie

publieke laadinfrastructuur en door te experimenteren met innovatieve en alternatieve laadoplossingen.

Kwaliteit (toelichting)
In 2023 gaan wij:
- de Integrale visie op laadinfrastructuur en plaatsingsleidraad Winterswijk actualiseren;
- door met het op aanvraag plaatsen van laadpalen in de openbare ruimte voor inwoners die niet de mogelijkheid hebben om de auto op eigen terrein te laden;
- minimaal vier laadpalen (acht laadplekken) proactief, vooruitlopend op de vraag, in de openbare ruimte plaatsen;
- de pilot Verlengde Private Aansluiting (VPA) en het gebruik van de kabelgoottegels monitoren en evalueren.

Tijd (toelichting)
Elektrisch vervoer is, als onderdeel van de landelijke mobiliteitsopgave, onderhevig aan technologische ontwikkelingen die elkaar in hoog tempo opvolgen. Daarom is ervoor gekozen om visie en beleid om de twee jaar te herzien. Dit betekent dat wij in 2023 de Integrale visie op laadinfrastructuur en plaatsingsleidraad Winterswijk gaan actualiseren. Op zijn vroegst wordt de geactualiseerde visie het 4e kwartaal 2023 ter vaststelling aan de raad aangeboden.
Het plaatsen van laadpalen in de openbare ruimte loopt vertraging op. De streeftermijn van 18 weken, van aanvraag openbare laadpaal tot realisatie openbare laadpaal, wordt in de praktijk niet gehaald. Zeer beperkte netcapaciteit alsook materiele en personele tekorten bij aannemers doen de voortgang ernstig vertragen.
De pilot met de Verlengde Private Aansluiting (VPA) loopt tot en met maart 2023. De pilot wordt geëvalueerd en vervolgens dient beoordeeld te worden of en in welke vorm de pilot een vervolg krijgt.

Geld (toelichting)
Voor uitvoering van de pilot Verlengde Private Aansluiting (VPA), als ook andere/nieuwe experimenten met innovatieve laadoplossingen, is structureel een budget opgenomen van €10.500.

Trends en ontwikkelingen
In dit beleidsveld spelen diverse thema’s een rol:
Rova
Jaarlijks worden de wijzigingen in het areaal en de prijsindexatie doorberekend.
Op ons verzoek is het afgelopen jaar de eenheidsprijs per onderhoudsmaatregel in de openbare ruimte in beeld gebracht. Na berekening van de eenheidsprijzen gaat de prijs voor onderhoud met € 200.000 à € 300.000 per jaar omhoog. Daarnaast wordt er overhead in rekening gebracht voor het verder verbeteren en uitbreiden van de uit te voeren dienstverlening. We zijn nog in gesprek met Rova welk financiële effect dit gaat hebben.
Wegen en bruggen
Uit de globale weginspecties uitgevoerd in het najaar 2022 bleek dat het noodzakelijk is om tijdig preventief onderhoud uit te voeren op met name de asfaltverhardingen. De eerste 4 jaren is hiervoor € 175.000 per jaar nodig. We hebben € 68.000 beschikbaar en vragen daarom € 100.000 extra.

Ook voor bruggen zijn preventieve en kleine onderhoudsmaatregelen van belang. Door tijdig conserveren van leuningen en dek en tijdig herstel van schade aan dragende constructieonderdelen, wordt de veiligheid vergroot en ingrijpende vervangingen voorkomen. Een conceptberekening van maatregelen om het totale areaal aan bruggen in “gewone conditie” te houden geeft een investeringsbedrag aan van € 140.000 per jaar. Er is € 40.000 beschikbaar en daarom vragen we € 100.000 extra.

Monumentale bomen

In Winterswijk zijn verschillende monumentale bomen aanwezig. In 2024 worden deze bomen geïnventariseerd om ze beter te kunnen beschermen en om eigenaren van monumentale bomen te ondersteunen bij het onderhoud van deze bomen.

Digitalisering mobiliteitsdata

Sinds 2021 werken we aan de “Digitaliseringsopgave Mobiliteit”. Binnen deze opgave werken we landelijk aan een uniforme manier om data over mobiliteit digitaal aan te leveren. Met deze data kunnen weggebruikers goed geïnformeerd worden over de situatie op de weg en zijn zij in staat hun reis goed te plannen.

De digitaliseringsopgave bevat op dit moment 15 data items. Een aantal van deze data items wordt aangeleverd door gemeentelijke wegbeheerders. Dit betreft onder andere data over wegwerkzaamheden, evenementen, parkeren, beperkingen voor de logistiek en maximumsnelheden. In de afgelopen drie jaar hebben de provincies Gelderland en Overijssel vanuit het Regionaal Data Team Oost-Nederland, samen met gemeentelijke wegbeheerders, gewerkt aan de realisatie van deze opgave. De “projectfase” eindigt dit jaar, en vanaf 2024 moet het beheer en onderhoud van deze data ingericht zijn. Voor het beheer en onderhoud van deze data gaan we het programma ‘Greenpoint’ aanschaffen.

Mobiliteit & Verkeer:

In 2023 wordt het mobiliteitsplan met uitvoeringsagenda opgesteld. Daarnaast is er vanuit de raad de wens uitgesproken om een parkeerstrategie en een verkeerscirculatie/structuurplan op te stellen. Beide voorstellen zijn nog niet begroot, ook is hiervoor extra capaciteit nodig.

Er spelen diverse ontwikkelingen rondom verkeersveiligheid (SPV) en opgaven vanuit het rijk (o.a. 0 verkeersslachtoffers). Daarnaast zijn er regionale ontwikkelingen aansluitend op achterhoekvisie 2030 rondom OV en MAAS/GOAN en spelen er diverse ontwikkelingen als duurzame mobiliteit, actieve vervoerswijzen en de verplichte digitaliseringsopgave. In combinatie met RO ontwikkelingen waarvoor grote infrastructurele aanpassingen gewenst zijn is extra capaciteit op verkeer noodzakelijk.

Wijkaanpak

Om de afstand tussen inwoners en gemeente te verkleinen en inwonersinitiatieven te helpen realiseren, willen we structureel invulling gaan geven aan de wijkaanpak. Er zal dus geld beschikbaar moeten worden gesteld voor zowel ambtelijke capaciteit als financiering van wat activiteiten.

3.2 Klimaat, water en milieu

Ambitie

Samen met inwoners en ondernemers zorgen we voor een schone leefomgeving. We waarborgen een optimale milieukwaliteit en richten ons op de basisvoorwaarden; gezond, schoon en veilig.

Voor het onderhoud van riolering maken we transparante keuzes op basis van en risicoafweging. Om in de toekomst gezond en veilig te kunnen wonen verkleinen we de kans op wateroverlast, droogte en hittestress.

Relevante documenten:

- Gemeentelijk waterplan 2019 – 2023;
- Klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsagenda (raadsbesluit sept. 2022);
- Huishoudelijk grondstoffenbeleid Winterswijk 2013-2017;
- Afvalstoffenverordening Winterswijk 2015;
- Uitvoeringsbesluit afvalstoffenverordening Winterswijk 2018.

Doelstellingen

Middels risicogericht rioolbeheer zorgen we voor een schone en gezonde omgeving

Activiteiten

Uitvoeren plan van aanpak risicogestuurd rioolbeheer

Wethouder: Wassink
Vanaf 2023 werken we vanuit het principe risicogestuurd rioolbeheer. Hierbij nemen we besluiten voor te nemen maatregelen op basis van een gedegen risico afweging in plaats van op basis van normen.

Kwaliteit (toelichting)
De implementatie loopt volgens plan.

Tijd (toelichting)
Doel gereed implementatie is zomer/najaar 2023.

Geld (toelichting)
Uitvoering blijft binnen de budgettaire kaders.

Doelstellingen

We adviseren in gebiedsontwikkelingen buitengebied en voeren de klimaatadaptatiestrategie uit

Activiteiten

Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie

Wethouder: Wassink
Klimaatadaptatie 2022-2027 Winterswijk
Het klimaat verandert, waardoor het weer extremer wordt. Het risico op wateroverlast, langdurige droogte of hittestress wordt groter en dit heeft niet alleen invloed op onze veiligheid en leefbaarheid, maar vooral op de gezondheid van ouderen en kwetsbaren. Om ons aan te passen aan de klimaatverandering en onze leefomgeving leefbaar te houden, is integraal een beleidsprogramma en uitvoeringsagenda opgesteld waarin maatregelen en acties benoemd staan waarmee we de komende jaren aan de slag gaan.

Kwaliteit (toelichting)
In de uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie 2022-2027 Winterswijk staan verschillende maatregelen en acties die integraal en samen met verschillende beleidsvelden, partners, bewoners en bedrijven zijn besproken en geprioriteerd in klimaatdialogen. Deze zijn in de uitvoeringsagenda uiteengezet.
Met de introductie in 2023 van het subsidieportaal 'afkoppelen hemelwater' kunnen inwoners subsidie krijgen om hemelwater af te koppelen (regenpijp afkoppelen, regenton, etc.). In 2024 willen we het subsidieportaal uitbreiden met subsidie voor

groene daken. Daarnaast geven we informatie om particuliere tuinen te ontstenen en te vergroenen. Samen met de GGD zijn we begonnen met de ontwikkeling van het lokaal hitteplan voor onze gemeente. De verwachting is dat deze in juni 2023 klaar ligt. Verder onderzoeken we de urgente wateroverlast en hitte locaties die aangewezen zijn vanuit de stresstesten. HIer worden oplossingen voor bedacht en uitgevoerd. Meekoppelkansen worden hierin opgenomen, om zo werk met werk te maken. Dit door bijvoorbeeld urgente wateroverlastlocaties ook meteen klimaatadaptief in te richten. De gemeente heeft een voorbeeldfunctie naar haar inwoners. Dit vullen we in door ons eigen vastgoed klimaatadaptief te maken. Het begin is het gemeentekantoor, waar we geveltuinen, verticaal groen en groene daken hebben toegepast.

Tijd (toelichting)
De maatregelen en acties benoemd in de uitvoeringsagenda worden in de komende jaren tot en met 2027 uitgevoerd. Sommige maatregelen zijn nog in ontwerp- of onderzoeksfase, waardoor enkele maatregelen van 2023 naar 2024 zijn overgeheveld. Uiteindelijk zal voor 2027 alles uitgevoerd moeten zijn. Elk jaar wordt er geëvalueerd wat de stand van zaken is. In 2026 worden nieuwe stresstesten van wateroverlast, hitte en droogte uitgevoerd in regioverband Achterhoek+.

Geld (toelichting)
Om alle maatregelen en acties uit te voeren zoals benoemd in de uitvoeringsagenda 2022-2027 zijn budgetten nodig. Deze zijn zorgvuldig opgesteld en verdeeld over de komende jaren. Daarnaast is er in lopende en komende projecten (nieuwbouw of reconstructie) 10% extra budget opgenomen om ook hierin klimaatadaptieve maatregelen te kunnen borgen. Binnen de termijn van de uitvoeringsagenda tot 2027 worden alle maatregelen en acties met de budgetten uitgevoerd op een zo effectieve en efficiënte mogelijke manier. Waar we kunnen besparen, besparen we.

Doelstellingen

We starten gemeentelijke zwerfafvalactiviteiten op en maken een grondstoffenbeleidsplan

Activiteiten

Actualisatie grondstoffenbeleidsplan

Wethouder: Wassink
De gemeente heeft de wettelijke taak om huishoudelijk afval gescheiden in te zamelen en te zorgen voor een brenglocatie voor grof huishoudelijk afval. Het nemen van maatregelen om afvalpreventie en -scheiding van huishoudelijk afval te optimaliseren is ook een taak van de gemeente.
Nederlandse gemeenten kunnen in aanvulling op het landelijke afvalstoffenplan een eigen gemeentelijke afvalstoffenplan opstellen. In 2013 heeft de gemeente Winterswijk een huishoudelijk grondstoffenbeleidsplan 2013-2017 vastgesteld. Dit huishoudelijk grondstoffenbeleidsplan 2013 – 2017 is in 2022 geëvalueerd. Het uitgangspunt in dat beleidsplan was het ‘omgekeerd inzamelen’. In de evaluatie is onderzoek gedaan naar het scheidingsgedrag van onze inwoners en naar de kwaliteit van de grondstromen. In 2023 actualiseren we het grondstoffenbeleidsplan.

Kwaliteit (toelichting)

We hebben een geactualiseerd huishoudelijk grondstoffenbeleidsplan dat voldoet aan de huidige wettelijke maatstaven, waarbij we onze eigen ambities en doelen op het gebied van afvalbeheer en grondstoffeninzameling hebben geformuleerd. Daarnaast is er een geactualiseerde afvalstoffenverordening en een uitvoeringsbesluit opgesteld.

Tijd (toelichting)
Een geactualiseerd huishoudelijk grondstoffenbeleidsplan wordt eind oktober 2023 aan de raad voorgelegd. Daarnaast wordt de afvalstoffenverordening en het uitvoeringsbesluit in december 2023 aan de raad voorgelegd.

Geld (toelichting)
Naast dat deze activiteit wordt uitgevoerd met onze reguliere beschikbare ambtelijke capaciteit, is een offerteverzoek bij het bureau Anteagroup neergelegd. Er is een bedrag van € 25.000 gereserveerd.

Faciliteren en samenwerken tijdens landelijke opschoondag en World Clean Up Day
Wethouder: Wassink
Samen tegen zwerfafval. We roepen onze inwoners, scholen en zwerfafval vrijwilligers op om in actie te komen tijdens de Landelijke Opschoondag in maart en World Cleanup Day in september. Op deze manier proberen we te motiveren en de bewustwording van afval op de juiste manier weggooien te vergroten.

Kwaliteit (toelichting)
De oproep om mee te doen aan deze actiedagen communiceren we via diverse kanalen. Aan de hand van het aantal aanmeldingen voor een opruimset kunnen we gedeeltelijk afleiden hoeveel inwoners meedoen. Zwerfafval vrijwilligers die gedurende het jaar al actief zijn, zijn al voorzien van opruimmateriaal en melden zich om die reden niet aan.
In het kader van de Landelijke Opschoondag (zaterdag 18 maart) hebben we onze inwoners opgeroepen om zwerfafval op te ruimen. Ongeveer 30 vrijwilligers hebben gehoor gegeven aan deze oproep en zijn, voorzien van opruimmateriaal, zwerfafval te lijf gegaan. Daarnaast hebben ook meerdere buurtschappen vanuit het WCL een georganiseerde opruimactie gehouden waarbij ze gemotiveerd worden door de uitkering van een vergoeding, ten gunste van de verenigingskas.

Tijd (toelichting)
Niet van toepassing.

Geld (toelichting)
Binnen de begroting is financiële dekking aanwezig.

Doelstellingen
We voeren noodzakelijk projecten uit op het gebied van milieu
Activiteiten
Uit (laten) voeren sanering stortplaats WAL
Wethouder: Wassink
De deklaag van de voormalige stortplaats WAL (de stortplaats ligt tussen de Driemarkweg en de Vreehorstweg ter hoogte van Vreehorstweg 43) is te dun en

voldoet niet aan de wettelijke eisen. Daarom hebben we een saneringsplan opgesteld. De sanering wordt gefaseerd in 2024 en 2027 uitgevoerd vanwege de beschermde dieren op de WAL. Naast de deklaag wordt ook de Japanse duizendknoop aangepakt, de waterafvoer verbeterd en de WAL heringericht. In 2023 wordt samen met de provincie het saneringsplan verder uitgewerkt .

Kwaliteit (toelichting)
Afspraken met de provincie over de uitvoering zijn gemaakt. De provincie gaat de regie voeren over de sanering. De inrichting van de WAL is onderdeel van de gebiedsontwikkeling Molenveld.

Tijd (toelichting)
Voor de uitvoering van de sanering is een vergunning Wet natuurbescherming nodig. De ontheffing Wet natuurbescherming is nog niet verleend. Er zijn aanvullende vragen gesteld.

Ambtelijk zijn afspraken over de uitvoering gemaakt. Het college neemt in het tweede kwartaal 2023 een besluit over de uitvoering.

Geld (toelichting)
De sanering wordt uitgevoerd in opdracht van de provincie. De gemeente levert maximaal 25.000 m3 om niet aan. Verwachte levertijd is begin 2024.
Daarnaast verwacht de provincie een bijdrage in de kosten voor de bestrijding van de Japanse duizendknoop op de WAL en de herinrichting van de WAL.
De herinrichting van de WAL wordt bekostigd uit het krediet gebiedsontwikkeling Molenveld.
Er wordt bij de begroting 2024 een nieuw budget aangevraagd voor de sanering.

Uitvoeren project sanering wegverkeerslawaai
Wethouder: Wassink
Door de autonome groei van het wegverkeer ervaren bewoners langs drukke wegen geluidsoverlast van het verkeer. In het verleden zijn daarom 177 woningen aangemeld bij het rijk om in aanmerking te komen voor geluidssanering. De gemeente voert de sanering wegverkeerslawaai uit. De eerste stap is het opstellen van een programma sanering wegverkeerslawaai. De sanering wordt voorbereid en uitgevoerd met subsidie van de rijksoverheid.

Kwaliteit (toelichting)
Het programma sanering wegverkeerslawaai is nog niet vastgesteld door het college. Het wachten is op de goedkeuring door het bureau sanering verkeerslawaai (BSV). BSV voert namens het ministerie de subsidieregeling uit.

Tijd (toelichting)
In het eerste kwartaal 2023 is door B&W besloten B&W op het concept programma
In het tweede kwartaal 2023 is de vaststelling definitieve programma wegverkeerslawaai door het college.
Het definitieve programma wordt in het vierde kwartaal vastgesteld door het college.

Geld (toelichting)

We hebben een voorbereidingssubsidie van € 69.000 ontvangen. Omdat deze subsidie mogelijk ontoereikend is, is er aanvullend een budget van € 10.000 beschikbaar.
Voor de daadwerkelijke uitvoering van maatregelen vragen wij opnieuw subsidie aan.

Trends en ontwikkelingen
Over het programma Klimaat, water en milieu zijn op dit moment geen nieuwe trends en ontwikkelingen te melden. Actualiteiten zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma vastgesteld door de raad.

3.3 Duurzaamheid en milieu
Inleiding
Wordt verder uitgewerkt in de opgave Duurzaamheid.

3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen
Ambitie
We willen dat Winterswijk een aantrekkelijke plaats is om te wonen, te werken en te recreëren. Het buitengebied is een belangrijke parel van Winterswijk en verdient een aanpak waarbij we de handen in een slaan. In de buurtschappen streven we naar behoud van leefbaarheid. In het centrum komen wonen en culturele functies samen waar ontmoeten, ontdekken en ontplooiing voorop staan. Nieuwe ontwikkelingen krijgen ruimte, met behoud van kwaliteit van de leefomgeving.
Relevante documenten:

- Woonvisie gemeente Winterswijk 2020 – 2025
- Volkshuisvestelijk Afwegingskader Woningbouw Winterswijk 2019 – 2025
- Beoordelingskader wonen met zorg 2020 t/m 2023
- Structuurvisie kom Winterswijk 2010-2020
- Groenstructuurplan Winterswijk
- Omgevingsvisie buitengebied
- Beleidsvisie landschap en biodiversiteit
- Centrumvisie 2021

Doelstellingen
We bereiden de organisatie voor op de nieuwe wetten in de fysieke leefomgeving
Activiteiten
Implementeren Omgevingswet
Wethouder: Metaal
De Omgevingswet treedt naar verwachting op 1 januari 2023 in werking. De Eerste Kamer moet daar in oktober 2022 nog wel een definitief besluit over nemen. Tot de inwerkingtreding moet er nog heel veel gebeuren. Er is tijd nodig om het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) opgeleverd, ingeregeld en stabiel te krijgen. Dat geldt zowel voor het landelijke deel van de Landelijke Voorziening, maar ook voor softwareleveranciers die hun software moeten aanpassen.
We bereiden de organisatie voor om te kunnen werken volgens de wet, zowel op juridisch en technisch gebied als op het gebied van dienstverlening, houding en gedrag.
We bieden burgers ondersteuning in het proces van participatie door een duidelijke handreiking te doen. Met partners maken we afspraken over de samenwerking.
Samen met private partijen draaien we een pilot, om het beleid en de werkprocessen voor de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving aan te passen. Dit

proces zal zeker doorlopen in 2023, zeker als de invoeringsdatum opnieuw verschoven mocht worden.

Kwaliteit (toelichting)
De 1e kamer heeft op 14 maart 2023 ingestemd met de inwerkingtreding van de Omgevingswet met ingang van 1 januari 2024. Zoals bekend is de inwerkingtreding al meerdere keren uitgesteld. Nu is er duidelijkheid. Voor nu is het belangrijk om ervoor te zorgen dat we er op 1 januari 2024 klaar voor zijn. Afgelopen jaar zijn de nodige zaken al opgepakt. Er is een participatiekader vastgesteld door de gemeenteraad. De legesverordening is zo goed als klaar. Er wordt gewerkt aan een Omgevingsvisie bebouwde kom en er is gestart met loket Leef. Ook is er vorig jaar door sommige collega's geoefend met de software. Voor de komende tijd is het belangrijk om zoveel mogelijk te voldoen aan de minimale acties van de VNG. Dit gaan we doen met behulp van werkgroepen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een werkgroep die aan de slag gaat met het in kaart brengen van het werkproces voor de Buitenplanse omgevingsplanactiviteit (Bopa). Daarnaast moet er dit jaar daar waar nodig een start worden gemaakt met het verder opleiden van onze collega's.

Tijd (toelichting)
Begin 2023 is besloten dat de Omgevingswet op 1 januari 2024 in werking treedt. We zullen dan gereed moeten zijn om te werken met de wet. Dit zal nog de nodige tijd vergen.

Geld (toelichting)
Bij de 1e prognose 2023 is een bedrag van € 50.000 opgevoerd. Voor dit jaar willen we dit geld inzetten voor eventuele externe ondersteuning van de werkgroepen die met bepaalde onderdelen van de Omgevingswet aan de slag gaan. Ook zal een deel gebruikt gaan worden voor scholing.

Implementeren Wet Kwaliteit Bouw

Wethouder: Visser
Onderdeel van de Omgevingswet is de Wet kwaliteit bouw (Wkb). De Wkb treedt in werking gelijk met de Omgevingswet. De Wkb regelt dat private kwaliteitsborgers voortaan bouwtechnische regels toetsen en controleren. Dit wijzigt het proces van de bouwvergunning toets.

Kwaliteit (toelichting)
We hebben een impact-analyse rondom de Wkb opgesteld. Hieruit kwamen conclusies naar voren. Deze zijn concreet vertaald in een uitvoeringsagenda zodat we vóór de inwerkingtredingdatum klaar zijn voor de Wkb.
Na de inwerkingtreding van de Wkb/Omgevingswet in 2024 zijn aanpassingen en door-ontwikkeling nodig op dit gebied.

Tijd (toelichting)

Begin 2023 is bekend geworden dat de Omgevingswet en hierdoor de Wkb in werking treedt op 1 januari 2024. Ook na de invoeringsdatum zijn acties en doorontwikkeling in verband met de Wkb benodigd.

Geld (toelichting)
Ter voorbereiding invoering wet Wkb is er een pilot gaande die gefinancierd wordt uit het budget invoering omgevingswet.

Doelstellingen

We maken plannen en voeren deze uit voor specifieke vraagstukken zoals de aanpak van de gebieden Molenveld, WOOOW en Steengroeve

Activiteiten

Gebiedsontwikkeling Steengroeve

Wethouder: Wassink
In 2022 is het bestemmingsplan van het Steengroeve Museum gereed. Als gemeente brengen wij de bestemmingsplanwijziging voor het bezoekerscentrum in procedure zodra de initiatiefnemers de financiering rond hebben. Hiervoor zijn tot eind 2024 beschikbare gemeentelijke middelen gereserveerd.

Kwaliteit (toelichting)
De bestemmingsplanprocedure voor het museum wordt weer opgestart. De buurt wordt op de hoogte gebracht en convenantpartners worden weer benaderd om de laatste ontwikkelingen te delen.

Tijd (toelichting)
De bestemmingsplanprocedure wordt voorbereid (update van alle eerder uitgevoerde onderzoeken), waarna de procedure kan worden hervat.

Geld (toelichting)
Begin 2022 is het haalbaarheidsonderzoek voor het Steengroevemuseum afgerond. Tot eind 2024 zijn beschikbare gemeentelijke middelen gereserveerd voor de realisatie van het Steengroevemuseum.

Kwaliteitsimpuls van de Markt

Wethouder: Schepers-Janssen
Na het opstellen van de centrumvisie is het nu tijd om aan de slag te gaan. Het eerste project uit de uitvoeringsagenda is de herontwikkeling van de Markt: de centrale plek waar veel functies en mensen bij elkaar komen, met de kerktoren als karakteristiek baken. Op het gebied van klimaat, toegankelijkheid en beleving liggen er grote kansen om ons centrale plein in het centrum een goede upgrade te geven. Tijdens de centrumvisie is al veel input van betrokken partijen opgehaald:
“We zien de markt als het centrale druktepunt van ons stervormige centrum. De centrale ontmoetingsplek waar de verschillende winkelstraten naartoe leiden, met de kerktoren als karakteristiek baken. Het biedt een krachtige mix van verschillende functies, zoals de warenmarkt, gevarieerde horeca, winkels, kerk en evenementen.”
Ook worden er in de centrumvisie verbeterpunten en knelpunten meegegeven, waar aandacht voor moet zijn bij de herontwikkeling van de Markt. Dit vraagt om keuzes en kaders voor het vervolg.

Na het vaststellen van de kaders voor de Markt gaan we aan de slag met het uitwerken van het schetsontwerp voor de herinrichting van de Markt. Dit doen we graag samen in een brede participatievorm.

Kwaliteit (toelichting)
Voor het maken van een ontwerp zijn door de gemeenteraad kaders vastgesteld die richting geven aan de verdere invulling van het plein. Deze set kaders zijn in uitgebreide afstemming met betrokken partijen (ondernemers, omwonenden, bezoekers, gemeenteraad, etc.) tot stand gekomen.

Tijd (toelichting)
Voordat er verder gewerkt kan worden aan een ontwerp, moet in opdracht van de raad eerst een mobiliteitsplan en parkeervisie voor het centrum worden opgesteld. Pas daarna wordt een aantal scenario's in schetsontwerpen uitgewerkt, waarbij de aanwezigheid van verkeer varieert.

Geld (toelichting)
Bij het vaststellen van een schetsontwerp vragen we de raad om financiële kaders. Al verkregen subsidies (t.b.v. regiodeal en klimaatadaptatie) vervallen, omdat de planning uitloopt (zie tijd).

Omgevingsvisie bebouwde kom Winterswijk

Wethouder: Metaal
De Omgevingswet schrijft dat iedere gemeente eind 2024 een omgevingsvisie moet hebben vastgesteld. De gemeente Winterswijk heeft voor het buitengebied een omgevingsvisie vastgesteld in 2019. In 2022 zijn we gestart met het maken van een omgevingsvisie voor de bebouwde kom van Winterswijk. De omgevingsvisie gaat over het dagelijks leven. Hoe we werken, wonen, studeren en recreëren. Bij het opstellen van de omgevingsvisie bebouwde kom houden we rekening met actuele visies zoals bijvoorbeeld de centrumvisie, groenvisie en woonvisie.

Kwaliteit (toelichting)
In 2022 zijn we gestart met de omgevingsvisie voor de bebouwde kom. Er is gekozen om de eerste fase van de omgevingsvisie te verbreden met het sociaal domein. Er zijn interne werksessies gehouden waarin veel input is geleverd. Op 1 juni is er een informerend politiek forum en start ook de participatie. De verwachting is om rond september 2023 de eerste fase 'het verhaal van Winterswijk' af te ronden. Dit wordt het overkoepelende verhaal waarin de ontwikkeling, kwaliteiten , toekomstige opgaven en ambities van Winterswijk worden beschreven.

Tijd (toelichting)
Omdat de opdracht tussentijds is verbreed met het sociaal domein is de planning aangepast. Wijziging van de planning levert vooralsnog geen problemen op aangezien de wettelijke termijn op december 2024 ligt.

Geld (toelichting)
Het budget voor “Visie Winterswijk 2061” wordt overgezet naar het budget “Beleid Omgevingsvisie". Daardoor is er voldoende budget beschikbaar om tot een goed

resultaat te komen. Het beschikbare budget wordt onder andere gebruikt voor het inhuren van een extern adviesbureau en een communicatiebureau.

Ontwikkelen flexwoonprojecten

Veel Winterswijkers zijn op zoek naar geschikte en betaalbare woonruimte. Ook moet Winterswijk extra statushouders huisvesten. De instroom neemt toe, dus het aantal statushouders zal ook toenemen. Daarnaast weten we niet hoelang de Oekraïense ontheemden zullen blijven. Daarom ontwikkelt Winterswijk in 2023 een of meerdere flexwoonprojecten samen met De Woonplaats en een of meerdere marktpartijen.

Kwaliteit (toelichting)
In het kader van flexwonen wordt momenteel onderzoek gedaan naar locaties (voor het huisvesten van arbeidsmigranten). Met dit als uitgangspunt kan ook gekeken worden naar de kansrijkheid en meerwaarde van een combinatie met eventuele andere doelgroepen zoals spoedzoekers, statushouders en jongeren. Het is een gespreksonderwerp met De Woonplaats in het kader van de prestatieafspraken. We zitten nog in de verkenningsfase en het is onwaarschijnlijk dat we in 2023 daadwerkelijk een project realiseren.

Tijd (toelichting)
Het gestarte onderzoek naar flexwonen voor arbeidsmigranten loopt volgens planning. Echter, het is onwaarschijnlijk dat er dit jaar nog flexwoningen worden gerealiseerd.

Geld (toelichting)
Er is voor 2023 € 20.000 beschikbaar gesteld. Als de gemeente voldoet aan de voorwaarden kan ze voor maximaal € 60.000 subsidie aanvragen bij de Provincie Gelderland voor een projectleider flexwonen. De haalbaarheid van de voorwaarden van de subsidie wordt momenteel onderzocht.
Voor het onderzoek naar flexwonen voor arbeidsmigranten wordt ingehuurd, dit wordt bekostigd uit het budget dat voor wonen in de begroting is opgenomen.

Planvorming gebiedsontwikkeling omgeving Gaudium

Wethouder: Visser
Gemeente Winterswijk is eigenaar van het pand van Gaudium. Daarnaast is het aangrenzende pand de Hazewind opgekocht door een ontwikkelaar. Door de huidige ontwikkelingen vraagt deze omgeving om een visie.

Kwaliteit (toelichting)
Momenteel wordt gewerkt aan de opdrachtomschrijving voor de gebiedsvisie om deze vervolgens door een een extern bureau te laten opstellen.

Tijd (toelichting)
Het streven is om in 2023 een gebiedsvisie te hebben vastgesteld.

Geld (toelichting)
In de begroting 2023 is een budget beschikbaar. Van dit budget schakelen we waarschijnlijk een derde partij in om advies in te winnen over de gebiedsvisie.

Realiseren van een dienstencentrum in Gaxel, samen met Stadt Vreden

Wethouder: Visser

Om het grensoverschrijdend werken en ondernemen tussen Nederland en Duitsland te bevorderen, wordt er op de grens een dienstencentrum gerealiseerd. De gemeenten Winterswijk en Vreden zijn gezamenlijk de initiatiefnemers voor deze planontwikkeling.
De geselecteerde ontwikkelaar werkt het plan voor het dienstencentrum op dit moment uit, onder de toetsende en begeleidende rol van de gemeenten. Essentieel aspect in de uitwerking is een haalbare exploitatie. Als de omgevingsvergunning aan beide zijden van de grens wordt verleend, vindt de grondverkoop aan de ontwikkelaar plaats. Via de grondverkoop worden de gemeentelijke kosten verhaald. De huidige tijd maakt een haalbare exploitatie lastig. De ontwikkelaar blijft wel positief over het project. Tijd heeft naar verwachting een positief effect op de ontwikkeling. Daarom is afgesproken de planning op te schuiven en de ontwikkelingen in prijs en uitvoeringsaanbod in 2023 af te wachten.

Kwaliteit (toelichting)

De geselecteerde ontwikkelaar is bezig met de uitwerking van de plannen. De eerder gestelde termijn van september 2022 is niet gehaald. Dat komt door de huidige situatie op de vastgoedmarkt. Voor 2023 verwacht de ontwikkelaar betere omstandigheden. Daardoor worden een realistische uitvoering en exploitatie mogelijk. De ontwikkelaar heeft een nieuw tijdschema opgesteld. Beide gemeenten hebben dit als redelijk en aanvaardbaar beoordeeld. Het aanleveren van de volledige uitwerking stond gepland voor december 2022. De colleges van Winterswijk en Vreden hebben gelijktijdig besloten de termijn hiervoor te verlengen tot december 2023. Halverwege 2023 presenteert de ontwikkelaar de voortgang aan alle partijen. Als de omgevingsvergunning aan beide zijden van de grens wordt verleend, dan wordt de grond verkocht aan de ontwikkelaar. Bij een positieve uitwerking van de plannen gebeurt dit naar verwachting in het vierde kwartaal van 2024.

Tijd (toelichting)

Door verschillende ontwikkelingen duurt het uitwerken van de plannen langer. Als de plannen zijn uitgewerkt zullen deze door beide gemeenten getoetst worden. Bij een positief resultaat volgen verkoop en vergunningverlening. Naar verwachting start de bouw na 2023.

Geld (toelichting)

Bij verkoop van de grond voor realisatie van de ontwikkeling zal de verkoopopbrengt de gemeentelijke kosten dekken.

Revitalisering Dennenoord

Wethouder: Visser

Er is in het verleden veel tijd geïnvesteerd in het minnelijke verwerving van gronden. Idee daarmee was het gehele bedrijventerrein te beëindigen. Het is echter niet gelukt alle bedrijven te verplaatsen. Dit traject heeft wel veel tijd gekost en de uitkomst van de onderhandelingen was van invloed op de gehele invulling en uitvoering. Daardoor is ook de uitvoeringsplanning opgeschoven. Er is nu een procesplanning opgesteld waarbij gestreefd wordt alle werkzaamheden eind 2023 uitgevoerd te hebben.

Kwaliteit (toelichting)
In 2022 is een ultieme poging tot herverkaveling van de percelen op Dennenoord gedaan. Hiervoor zijn gesprekken gevoerd met de nog aanwezige ondernemer. De gesprekken hebben helaas niet geleid tot een verkaveling. Uitgangspunt voor de uitvoering van de revitalisering is daarom dat het bedrijf gevestigd blijft op de huidige locatie. De voorbereidingen voor de uitvoering zijn begonnen en worden zorgvuldig afgestemd.

Tijd (toelichting)
Het streven is alle procedures en werkzaamheden eind 2023 af te ronden. De komende maanden zal alles op alles gezet worden om dit ook te halen. Mogelijk dat procedures en rechtsbescherming ervoor zorgen dat er nog bezwaren gemaakt kunnen worden. Indien er meer inzicht is over de tijd en termijnen zullen we daarover concreter informeren.

Geld (toelichting)
Uit de kostenramingen die na het raadsbesluit afgelopen januari verder zijn geconcretiseerd blijkt helaas dat de kosten waarschijnlijk hoger liggen dan het huidige beschikbare budget. De komende periode zullen we de uitvoeringsplannen en de ramingen verder uitwerken. Hierdoor krijgen we meer inzicht in de werkzaamheden en kosten. Indien er meer duidelijk is over het noodzakelijke budget voor uitvoering van de revitalisering zullen wij u hierover informeren. Het streven blijft in ieder geval alle werkzaamheden zodanig uit te voeren dat het huidige beschikbare budget voldoende is.

Uitvoeren en afronden project Molenveld inclusief afdekken kleiput
Wethouder: Wassink
In 2023 gaan we verder met de uitvoering van de gebiedsvisie Molenveld en het afdekken van de kleiput, als gevolg van het stopzetten van de 'verondieping'.

Kwaliteit (toelichting)
Op 16 december 2022 heeft het college besloten om scenario 2 van het definitief onderzoeksrapport van AKWA verder uit te werken. Royal HaskoningDHV is momenteel bezig met het opstellen van een inrichtingsplan.
De gebiedsontwikkeling Molenveld is afhankelijk van de planvorming rondom de kleiput.

Tijd (toelichting)
Molenveld:
Welke deelprojecten worden gerealiseerd zijn nog onbekend; dit wordt samen met betrokkenen besproken. Hierdoor kan nog geen tijdsplanning voor de uitvoering worden gegeven.
Kleiput:
16 december 2022 heeft het college een besluit genomen over de afdekking van de kleiput. Vanwege de flora en fauna mogen zeer waarschijnlijk maar in een beperkt tijdvak werkzaamheden plaatsvinden in en rondom de kleiput. Dit kan een impact hebben op de totale duur van de nog uit te voeren werkzaamheden in 2023 en daarna.

Geld (toelichting)
Tot op heden is nog geen uitvoering gegeven aan de afronding van de kleiput dan wel de uitvoering van de gebiedsontwikkeling Molenveld. Hierdoor zijn er nog geen kosten gemaakt.

Uitwerken planvorming herontwikkeling vrijkomende schoollocaties (n.a.v. Integraal Huisvestingsplan)

Wethouder: Wassink
De uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan scholen (zie ander beleidsveld) is volop gaande. Parallel hieraan starten we de zoektocht naar een nieuwe invulling voor de schoollocaties welke door het onderwijsveld (mogelijk) worden verlaten.

Kwaliteit (toelichting)
Het doel van dit project is om een concrete invulling te vinden en te realiseren voor de door onderwijs verlaten schoollocaties. Het belangrijkste uitgangspunt daarbij is dat de kwaliteit van de betreffende wijk of buurt op peil blijft of verbeterd wordt. Het borgen van die kwaliteit vraagt om maatwerk per schoollocatie.

Tijd (toelichting)
Het project "Nieuwe scholen, nieuwe kansen" zal parallel worden opgestart zodra uitvoering wordt gegeven aan fase 1 van het IHP (Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Gemeente Winterswijk 2021-2037).

Geld (toelichting)
Zodra duidelijk is hoe uitvoering wordt gegeven aan de invulling voor de schoollocaties, dient nader bepaald te worden hoe het project gefinancierd wordt.

Uitwerken planvorming project WoooW

Wethouder: Metaal
WoooW. Dat staat voor Winterswijk ontmoet, ontdekt en ontplooit.
Het WoooW projectgebied ligt aan één van de aanloopstraten (Weurden) in het centrum van Winterswijk, waar winkelleegstand en verpaupering dreigde. Daarom heeft de gemeente de afgelopen jaren een aantal woon- winkelpanden aangekocht om het gebied op te knappen en nieuwe impulsen te geven. Eén van die impulsen is een nieuw cultuurgebouw waarin het centrum voor cultuureducatie Boogie Woogie, de Bibliotheek Oost-Achterhoek en de Winterswijkse Uitdaging WUh gaan samenwerken.
Tijdens meerdaagse charrettes in de zomer van 2021 konden Winterswijkers meepraten over WoooW. Hieruit kwam duidelijk naar voren dat er veel draagvlak is voor dit plan dat gaat over wonen, werken aan huis, winkelen, cultuur maken en genieten op een historische plek met een jonge vibe. Ook ondernemers in de buurt zijn bereid mee te doen aan de planontwikkeling.
WoooW is een ambitieus plan, want de bouwstart is gepland in 2024. In 2022 wordt de uitwerking van het plan afgerond, zodat de gemeenteraad in februari 2023 een beslissing kan nemen over het project.

Kwaliteit (toelichting)
De raad heeft expliciet opdracht gegeven te kijken naar mogelijkheden voor het vergroten van de financiële haalbaarheid, door bijvoorbeeld samenwerking met

partners en werving van subsidies. Naast deze vergelijking wordt de 3.300 m2-variant verder uitgewerkt, ook qua stedenbouwkundig kader en gebiedsexploitatie en alternatieve locaties. In het tweede kwartaal van 2023 wordt de uitwerking voorgelegd aan de raad.

Tijd (toelichting)
Alle onderdelen van de opdracht die de raad in december 2022 aan het college heeft gegeven worden in het tweede kwartaal 2023 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

Geld (toelichting)
In de meerjarenbegroting 2022-2025 is een voorlopige raming opgenomen van € 6,5 miljoen voor de bouw van het cultuurgebouw. Gelet op de explosieve stijging van de bouwkosten het afgelopen jaar, is dit bedrag niet toereikend om een nieuw gebouw te realiseren conform het Programma van Eisen dat door de toekomstige gebruikers is opgesteld.
Daarnaast is in 2023 een voorlopige raming opgenomen voor het verwachte tekort van € 1,4 miljoen op de grondexploitatie. Ook de grondexploitatie staat i.v.m. de gestegen kosten onder druk.
Er is een voorbereidingskrediet van € 290.000 beschikbaar voor het project.

Uitwerken planvorming Ribeslocatie
Wethouder: Visser
Gemeente Winterswijk is eigenaar van een perceel aan de Ribeslaan, de locatie waar een basisschool was gesitueerd. In 2015 is deze basisschool gefuseerd en heeft gemeente Winterswijk de grond terug in eigendom gekregen. Tot op heden is geen andere invulling voor de Ribeslocatie gerealiseerd. In 2023 wordt verder gewerkt aan de herontwikkeling van de Ribeslocatie. Een plan voor woningbouw wordt voorbereid.

Kwaliteit (toelichting)
Op 26 januari 2023 heeft de raad besloten een budget beschikbaar te stellen voor planvoorbereiding en bestemmingsplanwijziging voor woningbouw voor starters op de Ribeslaan. Momenteel loopt een participatietraject met omwonenden en belanghebbenden met als doel hen te betrekken bij de herontwikkeling. Een plan voor woningbouw wordt voorbereid.

Tijd (toelichting)
Eind mei is het participatietraject afgerond. De planning is om in juni een plan van eisen te hebben opgesteld. Wanneer deze is vastgesteld kan de bestemmingsplanprocedure worden voorbereid.

Geld (toelichting)
Er is een budget van € 50.000 begroot voor de planvoorbereiding en bestemmingsplanwijziging. Momenteel wordt een deel daarvan besteed aan het participatietraject en de inhuur van een architect ter ondersteuning van dit traject.

Uitwerken planvorming woningbouw Narcisstraat
Wethouder: Visser

Dit gebied als geheel vraagt om een kwaliteitsimpuls. Een initiatiefnemer heeft een principeverzoek ingediend voor woningbouw in een deel van het gebied (locatie Meerdink). Het college heeft niet-negatief geoordeeld over de voorgestelde planontwikkeling. De gemeente heeft een grondpositie in het gebied bij de Misterweg/Hyacinthstraat. We verkennen of we vanuit het initiatief tot een ontwikkeling in het hele gebied kunnen komen.

Kwaliteit (toelichting)
De ontwikkelende partij heeft in juli vorig jaar een participatiebijeenkomst gehouden. De opmerkingen vanuit deze bijeenkomst worden waar mogelijk verwerkt in de verdere uitwerking van de plannen. Het college heeft niet-negatief geoordeeld over de voorgestelde planontwikkeling. We zijn in gesprek over de grondverkoop van de gemeentelijke positie aan de ontwikkelaar. De initiatiefnemer ontwikkelt in samenspraak met de gemeente een integraal plan. De gesprekken met De Woonplaats lopen.

Tijd (toelichting)
Gesprekken met partners lopen en er zit voortgang in. Er zijn nog wel een aantal zaken die helder moeten worden, bijvoorbeeld de overeenstemming over grondverkoop, de gesprekken met De Woonplaats en de precieze plangrenzen. De ontwikkelaar wil dit jaar het bestemmingsplan in procedure brengen.

Geld (toelichting)
Een deel van de ontwikkeling komt tot stand door verkoop van grond die de gemeente nu in eigendom heeft. De onderhandelingen over de grondoverdracht lopen nog.

Doelstellingen

We realiseren een toekomstperspectief in het buitengebied

Activiteiten

Uitvoeren beleidsvisie Landschap en biodiversiteit

Wethouder: Wassink
We geven uitvoering aan de Beleidsvisie Landschap en Biodiversiteit. We richten ons onder meer op de basis kwaliteit, gebiedsgerichte aanpak erfsoorten, regeling landschap en biodiversiteit particulieren, opleveren biodiversiteitskaart, natuur- en milieueducatie scholen, communicatie en cursussen.

Kwaliteit (toelichting)
In 2023 geven we uitvoering aan het ecologisch bermbeheer voor alle bermen in het buitengebied. Het onderzoek 'Basiskwaliteit natuur en landschap' is afgerond met een gebiedsbijeenkomst in mei/juni 2023. De 'Gebiedsgerichte aanpak erfsoorten' is afgerond en ingediend bij de provincie. We hebben de natuur- en milieueducatie (NME) voor alle basisscholen voor 2021-2022 voortgezet. Een voorzetting voor NME voor de periode 2023 - 2025 wordt voorbereid. We hebben uitvoering gegeven aan burgerinitiatieven ter bevordering van de biodiversiteit. De motie 'Verdwenen landschapselementen' is afgerond.

Tijd (toelichting)

De activiteiten lopen volgens planning. In 2022 zijn enkele activiteiten afgerond. Een aantal projecten loopt nog door in 2023, waaronder 'Basiskwaliteit' en 'Gebiedsgerichte aanpak erfsoorten'.

Geld (toelichting)
Activiteiten vallen binnen de geldende budgetten.

Uitvoeren programma Vitaal platteland door middel van een gebiedsgerichte aanpak

Wethouder: Wassink
Het buitengebied van Winterswijk heeft te maken met uitersten: extreme droogte, stikstofnormen voor vier Natura 2000-gebieden, ruimtevraag vanuit de energietransitie, kwetsbaar cultuurlandschap en bekenstelsel en een sterke terugloop van het aantal boeren. Deze situatie is een bedreiging voor het waardevolle agrarische cultuurlandschap en de leefbaarheid. Samen met de stichting WCL en OWIN is in 2020 het programma Vitaal Platteland opgesteld. Dit programma is gericht op het behoud van de waardevolle natuur en cultuur, en het realiseren van een economisch, sociaal en ecologisch toekomstperspectief voor iedereen die in het buitengebied woont, werkt en recreëert.
De provincie Gelderland heeft het lokale programma in 2021 omarmd. De provincie is samen met mensen uit het gebied (WCL), het Waterschap Rijn en IJssel en de gemeente Winterswijk een proces gestart om te komen tot een Gebiedsaanpak vitaal platteland Winterswijk.

Kwaliteit (toelichting)
De Intentieovereenkomst (IOK) en startnotitie zijn in januari 2023 vastgesteld. Er is volgens planning gestart met de uitvoering van de startnotitie Gebiedsaanpak Vitaal Platteland Winterswijk. Deze aanpak moet eind 2024 een toekomstperspectief Vitaal Platteland Winterswijk opleveren. Daarna kunnen we beginnen met de realisatie. 'Geen spijt-maatregelen' kunnen tussentijds worden uitgevoerd.

Tijd (toelichting)
We zien inmiddels dat het project te maken heeft met onzekerheid over de kaders vanuit het Rijk. Ook zien we dat het pionierswerk, de nieuwe gebiedsgerichte aanpak, veel vraagt van iedereen die erbij betrokken is. Dit heeft gevolgen voor de planning, de benodigde personele capaciteit en financiële inbreng.
Door de betreffende overheden is de verwachting uitgesproken dat de kaders duidelijk zijn. Binnen het project hebben we afgesproken dat mocht deze duidelijkheid er onverhoopt niet zijn, we toch de intentie hebben om verder gaan. Er zal dan door het kernteam een voorstel voor een kader met bandbreedte worden opgesteld, welke aan het gebiedsteam en de bestuurlijke gebiedstafel worden voorgelegd. Indien nodig volgt daarop nog een bestuurlijke besluitvorming bij provincie, waterschap en gemeente.
Het effect van het ontbreken van duidelijke kaders op de voortgang is nog niet in beeld. Het streven blijft om eind 2024 het gebiedsplan Vitaal Platteland Winterswijk gereed te hebben.

Geld (toelichting)

We zijn de gebiedsaanpak gestart met beperkte kennis over de benodigde financiële en personele inzet. Ook zien we dat elke fase om specifieke kennis en vaardigheden vraagt. We zijn de gebiedsaanpak gestart met minimale personele inzet. Inmiddels is duidelijk welke bezetting en financiën vanuit de gemeente nodig is. De gebiedsaanpak vraagt in deze fase van het proces om een (gemeentelijke) personele uitbreiding. In de eerste prognose is budget bijgeraamd om in 2023 extra ondersteuning te hebben. Overige uren proberen we met interne verschuivingen op te vangen.

Uitvoeren project LEADER

Wethouder: Wassink
LEADER is een Europees fonds voor plattelandsontwikkeling dat valt onder het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB). Europa financiert 50%, nationale overheid 50% (lees gemeenten). In de periode 2016 -2022 was de Achterhoek door de provincie Gelderland aangewezen als LEADER gebied. Er zijn bijna 70 projecten in de Achterhoek gerealiseerd; totale financiering € 5,6 miljoen. De Regio Achterhoek heeft het initiatief genomen om voor de Achterhoek weer de LEADER status te krijgen. Dat is voor de periode 2023-2027. Provincie Gelderland moet hierin nog een keuze maken.

Kwaliteit (toelichting)
De Regio Achterhoek werkt aan het plan om de Achterhoek weer LEADER gebied te maken. Alle gemeenten doen hieraan mee doordat ze hun bijdragen hebben toegezegd. Provincie Gelderland bepaalt in het najaar 2023 of de Achterhoek opnieuw LEADER gebied wordt.

Tijd (toelichting)
Indien de Achterhoek opnieuw LEADER gebied wordt, dan geldt dat voor de periode 2024 - 2028. (5 jaar)

Geld (toelichting)
Regio Achterhoek heeft de gemeenten gevraagd om voor de hele nieuwe LEADER periode € 483.500 te reserveren. Per jaar is dat € 96.700. Er zijn al gelden gereserveerd in de begroting.

Uitvoeren project toekomstbestendige erven

Wethouder: Wassink
In 2021 is gestart met de uitvoering van het project Toekomstgerichte Erven Achterhoek. De uitvoering loopt door tot half 2023. Dit project ondersteunt erfeigenaren bij het realiseren van een toekomstgericht erf. Erfeigenaren worden uitgenodigd voor een gesprek met een onafhankelijke erfadviseur. Deze gesprekken zijn voor erfeigenaren gratis. Voor eventuele vervolggesprekken zijn er (750) vouchers beschikbaar.
De uitvoering van dit programma ligt bij het Regionaal programmabureau Werken aan toekomstgerichte erven Achterhoek (WATEA). Dit programmabureau wordt deels gefinancierd uit de Regio Deal. De bijdrage van de gemeente is € 200.000 over drie jaar. Dit bedrag is al in 2020 gereserveerd.

Kwaliteit (toelichting)

Het project nodigt erfeigenaren uit om in gesprek te gaan met een onafhankelijke erfadviseur over de toekomst van het erf. Na ruim een jaar blijken minder erfeigenaren van deze mogelijkheid gebruik te maken dan verwacht. Om meer mensen te kunnen bereiken is in oktober 2022 een eerste bijeenkomst voor geïnteresseerden geweest. Dit heeft diverse nieuwe gesprekken opgeleverd. Inmiddels zijn er in het kader van de Gebiedsaanpak Vitaal Platteland Winterswijk ruim 100 erfgesprekken bij agrarische ondernemers geweest. Er wordt gekeken hoe we beide sporen op elkaar kunnen afstemmen.

Tijd (toelichting)
Het project is gestart in 2020. Door corona is het project voor een periode gestopt en later weer opgestart. Er zijn tot en met april 2023 in totaal 133 keukentafelgesprekken geweest.

Geld (toelichting)
In 2020 is voor meerdere jaren € 200.000 beschikbaar gesteld voor het Regio Deal project Toekomstbestendige Erven.

Doelstellingen

We realiseren voldoende woningaanbod waar voor verschillende doelgroepen behoefte aan is

Activiteiten

Maken van afspraken met De Woonplaats opdat de bestaande sociale huurvoorraad kwalitatief goed blijft, inclusief duurzaamheid

Wethouder: Visser
In de raamovereenkomst en de prestatieafspraken staat nu al dat partijen zich inzetten om bewustwording bij huurders, van hun woongedrag en gevolgen van energiegebruik, te bevorderen. Daarbij faciliteert en ondersteunt de gemeente de huurdersvereniging en De Woonplaats waar mogelijk bij duurzaamheidsprojecten en -activiteiten die bijdragen aan de (gemeentelijke/regionale) duurzaamheidsdoelstellingen. De Woonplaats en de gemeente Winterswijk gaan in gesprek om concrete vervolgafspraken te maken op het gebied van duurzaamheid en levensloopbestendigheid. We streven naar een maximale inzet mede in het kader van armoedebestrijding.

Kwaliteit (toelichting)
In de prestatieafspraken 2023 is nu concreet in beeld gebracht wat de totale opgave is m.b.t. verduurzaming van de woningen. Met De Woonplaats en de gemeente wordt gewerkt aan de opgave.

Tijd (toelichting)
De gemeenteraad heeft in 2022 de gemaakte prestatieafspraken 2023 ter informatie aangeboden gekregen. In juni 2023 wordt, indien goedgekeurd door het presidium, een bijeenkomst tussen De Woonplaats en de gemeenteraad georganiseerd op het gebied van duurzaamheid. Hierbij zijn ook mogelijkheden om vragen te stellen en van gedachten te wisselen. De input wordt (indien mogelijk) meegenomen in de verdere uitwerking van de prestatieafspraken.

Geld (toelichting)
De ambtelijke inzet zit binnen de reguliere middelen.

Onderzoeken mogelijkheden (terug)koop- en erfpachtconstructies

Wethouder: Visser

We willen meer betaalbare koopwoningen voor groepen die moeilijk een woning kunnen kopen. Bijvoorbeeld voor jongeren is het niet eenvoudig om een betaalbare koopwoning te vinden door de gestegen woningprijzen. We onderzoeken de mogelijkheden van koop- en erfpachtconstructies in onze gemeente om het aanbod betaalbare koopwoningen te vergroten.

Kwaliteit (toelichting)

We doen onderzoek naar ervaringen bij andere gemeenten in Nederland die (terug)koop- en erfpachtconstructies inzetten. De financiële consequenties worden in het onderzoek meegenomen.

Tijd (toelichting)

Het onderzoek was beoogd in het tweede kwartaal. Dit gaat niet lukken omdat uitvoering van landelijke wetgeving zoals het opstellen en het uitvoeren van de Regionale Woondeal en wetsvoorstellen, beslag op de ambtelijke capaciteit heeft gelegd. Het onderzoek wordt doorgeschoven naar het derde en vierde kwartaal van 2023.

Geld (toelichting)

Het onderzoek wordt uitgevoerd binnen de huidige ambtelijke capaciteit en/of bestaande financiele middelen.

Opstellen regionale woonagenda

Wethouder: Visser

In samenwerking met de ambassadeurs van 8RHK stellen we een regionale woonagenda op. In de regionale woonagenda Achterhoek beschrijven we hoe de Achterhoek aan de slag gaat voor goed wonen in onze regio.

Kwaliteit (toelichting)

In de nieuwe Regionale Woonagenda Achterhoek is onder andere aandacht besteed aan versnelling van de woningbouw, aan betaalbaar en levensloopbestendig wonen en het nog toekomstbestendiger maken van de bestaande woningvoorraad. De Regionale Woonagenda speelt in op de actuele situatie op de Achterhoekse woningmarkt. Ook dient het als regionale visie waaraan beleid, projecten en activiteiten voor wonen worden getoetst.

Tijd (toelichting)

De Regionale Woonagenda Achterhoek 2023-2030 is in de raadsvergadering van februari 2023 vastgesteld.

Geld (toelichting)

Het opstellen van de Regionale Woonagenda Achterhoek vindt plaats binnen het beschikbaar gestelde budget via de 8RHK Ambassadeurs.

Uitvoeren woonvisie

Wethouder: Visser

In Winterswijk zijn er verschillende initiatiefnemers die een gezamenlijke woonvorm willen (laten) realiseren. Het is voor hen moeilijk om van idee tot realisatie over te gaan. Wij ondersteunen deze initiatiefnemers om de kans van slagen voor gezamenlijke woonvormen te vergroten. Vanwege landelijke en provinciale subsidiemogelijkheden is er geen budget nodig.
We organiseren woonavonden samen met inwoners en partijen die actief zijn op het gebied van wonen. Dit doen we bijvoorbeeld met jongeren over het op jezelf gaan wonen of met makelaars die een goed beeld hebben van de vraag op de woningmarkt.
Het is belangrijk dat we voldoende passende huisvesting hebben voor arbeidsmigranten. Arbeidsmigranten zijn belangrijk voor het winterswijkse bedrijfsleven en de lokale economie. Met bedrijven gaan we in gesprek over de huisvestingsbehoefte van arbeidsmigranten om dit maximaal te faciliteren.

Kwaliteit (toelichting)
Ondersteuning van initiatiefnemers die een gezamenlijke woonvorm willen (laten) realiseren verloopt volgens de uitgangspunten van de gemeentelijke woonvisie. De initiatiefnemers hebben voorkeurslocaties benoemd waar ze de woonwensen willen realiseren. De beschikbaarheid en de kenmerken van de beoogde locaties zijn van invloed op de beslissing of de gewenste woonvormen daadwerkelijk worden gerealiseerd. Denk hierbij aan verplaatsing van de huidige invulling van de locatie.
In de tweede helft van 2023 willen we een woonavond voor meerdere doelgroepen organiseren. Vanuit het project woningbouw Ribeslaan zijn er woonavonden met de beoogde doelgroep starters op de woningmarkt over de invulling van de locatie en het woningbouwprogramma.
Het herijken van het beleid voor de huisvesting van arbeidsmigranten loopt. We hebben een externe partij opdracht gegeven voor een onderzoek naar locaties voor flexwoningen voor arbeidsmigranten. Daarnaast gaan we gebruik maken van de kennis van de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) over het thema huisvesting arbeidsmigranten.

Tijd (toelichting)
Herijking van het beleid voor de huisvesting van arbeidsmigranten is gestart.

Geld (toelichting)
Activiteiten vinden binnen bestaand budget plaats.

Doelstellingen

We zorgen voor duidelijkheid over eigendomssituaties van snippergroen

Activiteiten

Snippergroen/illegaal grondgebruik: afhandelen pilot en vervolgplan uitvoeren

Wethouder: Wassink
In 2016 heeft bureau Eiffel het grondgebruik binnen de gemeente Winterswijk geïnventariseerd. Hieruit is gebleken dat op 595 locaties sprake is van ingebruikname van gemeentegrond. Door particulieren en (agrarische) bedrijven. Soms zijn hier afspraken over gemaakt, in andere gevallen is nog niets geregeld. In 2019 is hiervoor een projectmatige aanpak ontwikkeld en is gestart met pilot project Grondgebruik in de wijken Bargerbosch en Hoge Wieber Noord.
Na ontstane onvrede over het verloop van pilot project Grondgebruik is op 16 december 2020 een motie met raadsbrede steun aangekondigd. Na een toezegging

van het toenmalige college van B&W om de pilot tijdelijk stop te zetten en te evalueren, is op 28 januari 2021 de motie ingetrokken. Vervolgens heeft adviesbureau Metafoor Vastgoed en Software B.V. de evaluatie uitgevoerd en op 6 december 2021 opgeleverd. Hierin zijn drie vervolgscenario's voorgesteld. In een richtinggevend politiek forum is de raad op 14 april gevraagd welk scenario de voorkeur heeft.

Kwaliteit (toelichting)
Wij verschaffen duidelijkheid over snippergroen aan inwoners en ondernemers van de gemeente Winterswijk en in het bijzonder aan bewoners uit de pilotwijken Bargerbosch en Hoge Wieber Noord. We handelen de dossiers af, eerst van de pilotwijken en daarna pakken we het projectmatig verder op.

Tijd (toelichting)
In het eerste kwartaal van 2023 zijn de dossiers uit het pilotproject Snippergroen opnieuw beoordeeld op basis van het vastgestelde Snippergroenbeleid van december 2022. In het tweede kwartaal zijn de burgers nader geïnformeerd. Daarna wordt het projectmatig verder opgepakt.

Geld (toelichting)
De personele capaciteit is opgenomen in de begroting.

Trends en ontwikkelingen

Diverse projecten
Projecten hebben elk hun eigen planning en werkwijze. De afgelopen maanden zijn er onder andere besluiten genomen over het project Herinrichting Markt en de heroverweging van de locatie voor nieuw bedrijventerrein.

Omgevingswet
In het voorjaar is besloten dat op 1 januari 2024 de Omgevingswet in werking gaat treden. Het zal nog enkele jaren duren voordat alle plannen en werkwijzen goed geïmplementeerd zijn. Dit is ook mogelijk door het overgangsrecht.

Wonen / volkshuisvesting
De Rijksoverheid wil de regie op de volkshuisvesting herpakken: 'Volkshuisvesting is terug van weggeweest'. Deze trend is ingezet sinds de benoeming van een minister van Volkshuisvesting (en Ruimtelijke Ordening) in 2022 en heeft geleid tot het opstellen van een Nationale Woon- en Bouwagenda. Deze agenda bevat meerdere programma's met o.a. woningbouw, aandacht voor specifieke doelgroepen, betaalbaar wonen en verduurzaming. Het Rijk pakt de regie en deze regie werkt door op provinciaal en lokaal niveau.
Nieuwe wetgeving en aanpassing van bestaande wetgeving moet (lokale) overheden mandaat én instrumentarium geven. Meer afstemming, monitoring en verantwoording op lokaal, regionaal en provinciaal niveau om uitvoering te geven aan het landelijk beleid.
In de wetsvoorstellen zijn definities (nog) niet altijd helder, keuzes zijn niet of onvoldoende onderbouwd en instrumenten en hulpmiddelen voor de uitvoering zijn onvoldoende ingekaderd en uitgewerkt. Ook is niet altijd duidelijk of je als gemeente een keuze hebt om instrumenten wel of niet in te voeren. Wel is duidelijk dat er een enorme extra werklast bij gemeenten komt te liggen. De zorgen of het allemaal uitvoerbaar is voor gemeenten is daarom groot. Onder andere vanuit de VNG. Naast

de personele capaciteit zullen ook financiële middelen nodig zijn, bijvoorbeeld voor het uitvoeren van noodzakelijke onderzoeken.
Voor de gemeente Winterswijk betekent dit dat wij, in combinatie met de Woondeal Achterhoek en de Regionale Woonagenda Achterhoek, meer moeten gaan sturen op betaalbaarheid in de bouwprogramma's. Dit vraagt meer capaciteit dan voorheen.
Daarnaast moet verplicht worden opgesteld:

- een volkshuisvestingsprogramma ter vervanging van de gemeentelijke woonvisie als onderdeel van de omgevingsvisie;
- een gemeentelijk woonzorgvisie die regionaal is afgestemd;
- een huisvestingsverordening voor urgente doelgroepen zoals uitstromers uit intramurale instellingen en jeugdzorg, slachtoffers van huiselijk geweld, daklozen en ex-gedetineerden.

Vitaal Platteland
De Intentieovereenkomst (IOK) en startnotitie zijn in januari 2023 vastgesteld. Er is volgens planning gestart met de uitvoering van de startnotitie Gebiedsaanpak Vitaal Platteland Winterswijk. Deze aanpak moet eind 2024 een toekomstperspectief Vitaal Platteland Winterswijk opleveren. Daarna kunnen we beginnen met de realisatie.
'Geen spijt-maatregelen' kunnen tussentijds worden uitgevoerd. We zien inmiddels dat het project te maken heeft met onzekerheden over de kaders vanuit het Rijk. Ook zien we dat het pionierswerk, de nieuwe gebiedsgerichte aanpak, veel vraagt van iedereen die erbij betrokken is. Dit heeft gevolgen voor de planning, de benodigde personele capaciteit en financiële inbreng.
Fysiek domein algemeen
Zoals op meerdere gebieden speelt arbeidsmarktkrapte ook in het fysieke domein een grote rol. Het is moeilijk om aan geschikt en voldoende personeel te komen. Op inhoudelijk gebied speelt de stikstofproblematiek een rol. Qua communicatie is participatie nog steeds een ontwikkeling die speelt en waar we in onze processen rekening mee moeten houden.

3.5 Economie en Lobby

Ambitie

Wij koesteren veel bedrijven en de diversiteit ervan. Bedrijvigheid en nabij gelegen werkgelegenheid zijn van vitaal belang voor de leefbaarheid en aantrekkingskracht van Winterswijk. Bedrijven moeten voldoende ruimte hebben zich te ontwikkelen. Samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid wordt voortgezet. Wij streven naar een stabiele arbeidsmarkt.
In samenwerking met de sector zorgen we voor voldoende aanbod "het jaar rond" in vrijetijdsbesteding. We kijken hierbij ook nadrukkelijk naar evenementen.
We dragen Winterswijk als merk binnen en buiten Nederland uit. We onderhouden duurzame relaties met samenwerkingspartners landelijk, regionaal en over de grens. We maken actief gebruik van (Europese) subsidies voor de realisatie van onze activiteiten.
Relevante documenten:

- Beleidsnota Economie Winterswijk 2017;
- Omgevingsvisie Buitengebied 2019;
- Centrumvisie 2021;
- Raadsbesluit Locatiekeuze nieuw bedrijventerrein 2021;
- Nota Grenszland Gemeente Winterswijk (2022 - 2024).

Doelstellingen

Het bieden van voldoende ruimte voor de bedrijvigheid in Winterswijk met als uitgangspunt, inbreiding, revitalisering en herontwikkeling

Activiteiten

Heroverwegen locatiekeuze bedrijventerrein: keuze locatie(s) medio ‘23

Wethouder: Visser

We heroverwegen het huidige raadsbesluit over de locatiekeuze van nieuw bedrijventerrein. We erkennen de noodzaak van substantieel extra ruimte voor bedrijvigheid in Winterswijk. Ons uitgangspunt voor bedrijventerreinen blijft dat inbreiding, revitalisering en eventuele herontwikkeling voor uitbreiding gaan. De huidige en toekomstige vraag verplicht ons ook om mogelijke uitbreidingslocatie(s) te zoeken. De aanwijzing van één of meerdere locaties heeft een grote impact op zowel de fysieke als sociale leefomgeving. Het zoekproces moet daarom zorgvuldig gebeuren en op breed vertrouwen kunnen rekenen.

Kwaliteit (toelichting)

De locatiekeuze staat gepland voor begin 2024. Zorgvuldigheid en het goed meenemen van betrokken partijen (waaronder de raad) is van belang. We doorlopen de volgende stappen:

- rol van de raad;
- participatie;
- deskundige ondersteuning;
- vooraf vastgestelde kaders;
- relatie met Omgevingsvisie Winterswijk in het oog houden.

Tijd (toelichting)

De locatiekeuze staat gepland voor begin 2024. Zorgvuldigheid is van belang. We doorlopen de volgende stappen:

- vaststellen randvoorwaarden en onderzoeksmethodiek;
- vaststellen selectie locaties;
- verder onderzoeken geselecteerde locaties;
- vaststellen de locatiekeuze.

Geld (toelichting)

Het budget voor 2023 is bijgesteld in de 1e prognose.

Opzetten en uitvoeren programma Toekomstbestendige Bedrijventerreinen

Wethouder Visser

We werken samen met het bedrijfsleven en de provincie aan het programma toekomstbestendige bedrijventerreinen. Het programma heeft als doel om bedrijventerreinen te verduurzamen, een groenere en gezondere werkomgeving te creëren en de samenwerking van bedrijven op de bedrijventerreinen te verbeteren. Het programma richt zich zowel op samenwerking en organisatiegraad op het bedrijventerrein als op het programmatisch uitvoeren van fysieke maatregelen. Het programma ondersteunt de gemeente in het omzetten van beleidsambities in duurzaamheid en klimaat naar concrete maatregelen op de bedrijventerreinen.

Kwaliteit (toelichting)

In samenwerking met industriekring OWIN zijn er twee subsidieaanvragen in voorbereiding bij de provincie Gelderland. De ene voor een haalbaarheidsstudie naar parkmanagement op bedrijventerreinen. De andere voor het opzetten van een programma met fysieke maatregelen op bedrijventerreinen.
Het programma wordt uitgebreid met verkenning van de mogelijkheden van een Smart Energy Hub op de bedrijventerreinen Veeneslat Zuid en Noord. Dit richt zicht op optimalisatie van de lokale energie-opwekcapaciteit en -verbruik op het bedrijventerrein.

Tijd (toelichting)
Dit project loopt conform planning.

Geld (toelichting)
De benodigde cofinanciering voor de subsidieaanvragen bij de provincie zijn gedekt in de begroting.

Doelstellingen

Het maken en vaststellen van een visie op de toekomstige soort bedrijven in Winterswijk

Activiteiten

Opstellen toekomstvisie gewenste bedrijvigheid in Winterswijk

Wethouder: Visser
Het Winterswijkse bedrijfsleven kenmerkt zich door een grote diversiteit. Start ups, familiebedrijven die al generaties lang aan Winterswijk zijn verbonden, maar ook bedrijven die begonnen zijn als familieondernemingen maar inmiddels onderdeel zijn van een groot landelijk of internationaal bedrijf. Wij koesteren al deze bedrijven. We maken een visie op het soort bedrijven waar we ons in de toekomst in Winterswijk op willen richten.

Kwaliteit (toelichting)
We bewaken de kwaliteit aan de hand van de volgende factoren:

- participatie;
- duurzaamheid, klimaat en circulaire economie;
- onderwijs en arbeidsmarkt;
- deskundige ondersteuning;
- samenhang met locatiekeuze bedrijventerrein;
- wordt geïntegreerd in de Omgevingsvisie bebouwede kom Winterswijk (zie beleidsveld 3.4).

Tijd (toelichting)
Omdat de visie wordt geïntegreerd in de Omgevingsvisie bebouwede kom Winterswijk (beleidsveld 3.4), wordt dit tijdspad aangehouden. Streven is vaststelling eind 2024.

Geld (toelichting)
Eventuele budgetvraag volgt uit het nog op te stellen van plan van aanpak en wordt indien nodig bijgeraamd.

Doelstellingen

In samenwerking ontwikkelen van een jaarrond toeristisch/recreatief aanbod

Activiteiten

Maken nieuwe meerjarige afspraken over toeristenbelasting samen met de sector

Wethouder: Wassink

De toeristische sector heeft belang bij meerjarige zekerheid over de hoogte van toeristenbelasting. Het huidige tarievenstelsel voor toeristenbelasting is gelijk gebleven over de periode 2017 - 2023. In de eerste helft van 2023 werken gemeente en bedrijfsleven samen aan een toekomstvisie op de verblijfsrecreatie. Als afgeleide van deze visie bepalen we het tarievenstelsel voor toeristenbelasting voor een nieuwe meerjarige periode. De afspraken zijn onder voorbehoud van de jaarlijkse vaststelling van de begroting door de raad en worden jaarlijks vastgelegd in de verordening toeristenbelasting.

Kwaliteit (toelichting)

We bewaken de kwaliteit aan de hand van de volgende factoren:

- participatie van het bedrijfsleven;
- passend bij toekomstvisie op verblijfsrecreatie;
- passend in concurrentiepositie met andere toeristische regio's;
- meerjarige zekerheid.

Tijd (toelichting)

De afspraken zijn gereed voor de begroting 2024.
Het eerste afstemmingsoverleg met team belastingen en de sectorvertegenwoordiging heeft plaats gevonden.

Geld (toelichting)

Nieuwe meerjarige afspraken hebben effect op de begroting vanaf 2024.

Maken toekomstvisie op verblijfsrecreatie samen met de sector

Wethouder: Wassink

We maken samen met het bedrijfsleven een toekomstvisie op de gewenste ontwikkeling van de verblijfsrecreatie in Winterswijk.

Kwaliteit (toelichting)

We bewaken de kwaliteit aan de hand van de volgende factoren:

- participatie;
- aansluiting bij omgevingsvisie buitengebied en kom;
- landelijke en regionale trends in toerisme en recreatie;
- deskundige ondersteuning.

Tijd (toelichting)

In afstemming met de toeristisch sector vindt de selectie van een adviesbureau plaats in de maand mei. Onderzoek en opstellen visie vindt plaats in het 3e en 4e kwartaal van 2023.

Geld (toelichting)

Deze activiteit wordt gedekt in de begroting.

Stimuleren evenementen voor en door jongeren, o.a. door budget beschikbaar te stellen.

Burgemeester Bengevoord
We versterken de gemeentelijke ondersteuning van evenementen voor en door jongeren. Met een groter en beter evenementenaanbod wordt Winterswijk aantrekkelijker voor jongeren, versterken we de dagrecreatie en dragen we bij aan seizoensverlenging voor de verblijfsrecreatie.

Kwaliteit (toelichting)
De activiteiten worden in samenwerking met 100% Winterswijk uitgevoerd conform afspraak.

Tijd (toelichting)
In het 2e kwartaal wordt gewerkt aan een analyse en voorstel, met aanscherping van de doelstellingen, aandacht voor de specifieke behoeftes van de evenementenorganisatoren en mogelijke inpassing in het nog op te richten ondernemerspunt. Doel is om het beschikbare budget zuiver en effectief in te zetten in relatie tot de doelstellingen.

Geld (toelichting)
De activiteit is de komende 2 jaar gedekt voor € 50.000 per jaar. Vervolgens vindt een evaluatie plaats.

Uitvoeren regionale vrijetijdsagenda

Wethouder: Wassink
We werken samen met de andere Achterhoekse gemeenten aan de uitvoering van de Vrijetijdsagenda Achterhoek 2020-2030. Vanuit deze agenda werken we aan 5 speerpunten:

1. Beleefbaarheid van de Achterhoek vergroten met aanbodontwikkeling;
2. Vitaliteit verblijfsrecreatie op peil houden en verbeteren;
3. Onderscheidende profilering en zichtbaarheid van de Achterhoek voor de nationale- en internationale gast;
4. Gastvrijheid in de regio bevorderen;
5. Positie vrijetijdssector binnen de Achterhoek versterken en verbindingen met andere sectoren intensiveren.

We voeren dit uit met concrete projecten, onder andere gericht op de routestructuren voor wandelen, fietsen, paardrijden en mountainbiken. Eén van de concrete projecten is ‘Onbeperkt genieten in de Achterhoek’. Dit project sluit goed aan op de Winterswijkse opgave ‘Iedereen doet mee’.

Kwaliteit (toelichting)
Projecten lopen conform afspraak.

Tijd (toelichting)
De projecten uit de vrijetijdsagenda lopen volgens schema.

Geld (toelichting)
De projecten zijn gedekt vanuit de regionale begroting van de vrijetijdsagenda. Gemeente Winterswijk levert hieraan een jaarlijkse bijdrage.

Doelstellingen

Indien Corona opnieuw impact heeft, de nodige maatregelen nemen om winkels, horeca en/of andere instellingen in de bedrijfsvoering te ondersteunen

Activiteiten

Beheer Crisis- en herstelfonds Corona

Wethouder: Metaal

Op 14 mei 2020 heeft de gemeenteraad het 'Taskforce plan 100% Winterswijk (van herstel naar beter)' unaniem vastgesteld. Voor de duur van 3 jaar (2020 t/m 2022) heeft de raad hiervoor een incidenteel budget van € 2,5 miljoen beschikbaar gesteld. Op 22 april 2021 is besloten dit bedrag met € 1 miljoen op te hogen tot totaal € 3,5 miljoen. Tot en met begin 2022 zijn financiële toekenningen gedaan vanuit het Crisis- en herstelbudget. Vanaf die periode zijn geen beperkende maatregelen door het Rijk opgelegd voor sectoren als de horeca en/of detailhandel. Dat betekent dat geen nieuwe toekenningen uit genoemd fonds zijn gedaan. Van de € 3,5 miljoen resteerde eind 2021 nog een bedrag van € 618.000.
In het coalitieakkoord 2022 - 2026 "Samen aan de slag" staat dat overwogen wordt het Crisis- en herstelfonds Corona op te heffen, als winkels, horeca en/of andere organisaties en instellingen minstens één jaar zonder door de overheid opgelegde maatregelen opereren. Dat betekent dat het Crisis- en herstelbudget minimaal tot en met het tweede kwartaal van 2023 in stand blijft.

Kwaliteit (toelichting)
Het Crisis- en herstelbudget anticipeert en reageert op de coronacrisis waarbij zowel de economische als maatschappelijke effecten betrokken zijn.

Tijd (toelichting)
Uitgangspunt was dat het Crisis- en herstelbudget minimaal tot en met het tweede kwartaal van 2023 in stand zou blijven. Dan zou worden overwogen of het kan worden opgeheven. De beperkende maatregelen in het kader van corona zijn al meer dan een jaar opgeheven. Conclusie is dat het budget nu dus kan vervallen.

Geld (toelichting)
Het nog bestaande budget van € 482.500 wordt bij de 1e prognose afgeraamd tot € 0.

Doelstellingen

Stimuleren ondernemerschap en stabiele arbeidsmarkt

Activiteiten

Starten ondernemerspunt dat ondersteuning biedt aan de integrale economische ontwikkeling

Burgemeester Bengevoord
We willen professionaliteit en slagkracht in onze ondernemersondersteuning en economische ontwikkeling organiseren in de vorm van het Ondernemerspunt Winterswijk. Dit is gebaseerd op het Duitse model van Wirtschaftsförderungsgesellschaft, zoals we dat ook in Bocholt kennen. Dit is een model waarin gemeente en ondernemersverenigingen vanuit een publiek-private organisatie samenwerken aan een brede economische ontwikkeling.

Kwaliteit (toelichting)
Uitvoering conform afspraak.

Tijd (toelichting)
In het derde kwartaal volgt er een politiek forum waarna besluitvorming plaatsvindt.

Geld (toelichting)
De financiën zijn nog niet bekend. De begroting en het financieringsmodel zijn onderdeel van het onderzoek.

Doelstellingen

Winterswijk (inter-)nationaal op de kaart zetten waarbij we ons aanbod op het gebied van wonen, werken, winkelen en toerisme uitdragen en streven naar een betere bereikbaarheid over de weg en het spoor.

Activiteiten

Benutten (Europese) subsidiemogelijkheden n.a.v. subsidiescan

Burgemeester Bengevoord
Voor een optimale benutting van (Europese) subsidiemiddelen voor de uitvoering van projecten en activiteiten zetten we binnen onze organisatie een subsidiestructuur op. Voorafgaand laten we een subsidiescreening uitvoeren die inzicht biedt in de huidige situatie met betrekking tot subsidieverwerving (nulmeting), de huidige subsidiemogelijkheden en een advies geeft voor het borgen van subsidieverwerving binnen de organisatie.

Kwaliteit (toelichting)
De nulmeting is uitgevoerd. De adviezen uit het bijbehorende rapport worden nu verder geïmplementeerd. Vanuit de nulmeting maken we een inschatting van het aantal realistische subsidietrajecten voor 2023.

Tijd (toelichting)
Dit traject is doorlopend. Het subsidiebureau dat de nulscan heeft uitgevoerd geeft op 15-5 een presentatie voor alle medewerkers die in enige vorm met subsidies te maken hebben. De subsidie-coördinator en het subsidiebureau zullen aan de hand van een voorbeeldproject de nieuwe manier van werken bij de aanvraag van subsidies uitleggen en samen met de organisatie implementeren.

Geld (toelichting)
Voor co-financiering van subsidietrajecten en de inhuur van het subsidiebureau zijn extra middelen aangevraagd.

Continueren samenwerking met Oekraïense gemeenten via Cities4Cities

Burgemeester Bengevoord
We continueren de samenwerking met Oekraïnse gemeenten via het platform Cities4Cities en de VNG International. Sinds 2019 helpen we gemeenten in de Oekraïne op een aantal onderwerpen met onze kennis op verschillende onderwerpen en verbinden we ziekenhuizen en scholen met elkaar. Dit doen we ook in samenwerking met de Winterswijkse uitdaging als het aanvragen voor hulpgoederen betreft.

Kwaliteit (toelichting)
We sturen alle aanvragen voor hulpgoederen door naar de WUh en gaan met gemeenten in gesprek die een structurele samenwerking voor kennisuitwisseling willen aangaan. We gaan door met het wederopbouwproject Oekraïne dat samen met VNG International in de zomer van 2023 wordt vormgegeven.

Tijd (toelichting)
Dit traject is doorlopend. Het VNG vervolgproject Oekraïne zal door VNG International worden opgestart.

Geld (toelichting)
Er zijn hier geen kosten mee gemoeid.

Deelname aan The European Week of Regions and Cities (bestuurlijk en ambtelijk)

Burgemeester: Bengevoord
Zoals ieder jaar breiden we in 2023 vanuit de Regio Achterhoek, samen met bestuurders, ondernemers en ambtenaren, de Europese contacten uit tijdens de Europese week van regio's en steden in Brussel. Dit doen we in samenwerking met de Provincie Gelderland en Overijssel.

Kwaliteit (toelichting)
Loopt conform afspraak.

Tijd (toelichting)
De European Week of Regions and Cities gaat plaatsvinden in oktober 2023.

Geld (toelichting)
Deze activiteit is gedekt vanuit het budget lobby en het budget voor grensoverschrijdende samenwerking bij de 8rhk Ambassadeurs.

Doorontwikkelen cursusaanbod Grenzhoppers Business School

Burgemeester: Bengevoord
In 2023 breiden we het aanbod aan cursussen en workshops op het gebied van taal en cultuur verder uit en ontwikkelen we een online cursusplatform. Op deze manier faciliteren we grensoverschrijdend werken en recreëren voor onze inwoners en ondernemers en vergroten we de gastvrijheid voor onze bezoekers.

Kwaliteit (toelichting)
We bieden verschillende cursussen en workshops op het gebied van taal en cultuur aan Duitse en Nederlandse ondernemers en instellingen.

Tijd (toelichting)
Loopt volgens planning.

Geld (toelichting)
Kosten zijn gedekt uit de Regiodeal.

Doorontwikkeling team Europa

Burgemeester Bengevoord

Als Winterswijk willen we niet alleen het voortouw nemen op het gebied van grensoverschrijdende samenwerking. Sterker nog, wij willen een voorbeeld zijn in Europa. Met het USAID project Oekraïne van VNG Internationaal, de samenwerking met Mecklenburg-Vorpommern en het winnen van de Europese Green Leaf Award timmeren we al aardig aan de weg. In 2023 gaan we Winterswijk nog sterker profileren als een sterke gemeente midden in het hart van Europa. Dit doen we in samenwerking met 100% Winterswijk.

Kwaliteit (toelichting)
We streven naar structurele inbedding van Europees beleid in ons Internationaal beleid.

Tijd (toelichting)
Dit proces is doorlopend.

Geld (toelichting)
De activiteit is gedekt door budget voor grensoverschrijdende samenwerking.

Duitse taal stimuleren op Winterswijkse onderwijsinstellingen via Grenzhoppers Business School

Wethouder: Schepers-Janssen
We faciliteren onderwijsinstellingen in Winterswijk met cursussen en workshops over de Duitse taal en cultuur vanuit de GBS. Dit doen we bijvoorbeeld door te faciliteren in het aanbieden van Goethe-certificaten voor VMBO leerlingen. Voor het praktijkonderwijs zetten we in op een structurele inbedding van de Duitse taal in het onderwijs. Op deze manier helpen we scholieren hun kansen op de arbeidsmarkt in onze grensstreek te vergroten en blijven ze als vakkrachten behouden.

Kwaliteit (toelichting)
We faciliteren het aanbod van Goethe-certificaten voor vmbo-leerlingen op het GKC.

Tijd (toelichting)
Het stimuleren van de Duitse taal is een doorlopend proces.

Geld (toelichting)
Voor het jaar 2023 is deze activiteit gedekt vanuit het budget grensoverschrijdende samenwerking.

Opstellen lobbyplan 2023

Burgemeester Bengevoord
In het eerste kwartaal van 2023 wordt er een lobbyplan opgesteld. Basis vormt het nieuwe coalitieakkoord en actualiteiten waar we als gemeentelijke organisatie flexibel op in moeten spelen.

Kwaliteit (toelichting)
We stellen speerpunten voor het lobbyplan op vanuit coalitieakkoord en actualiteiten. Er is een cursus lobby georganiseerd voor het college.

Tijd (toelichting)
De lobbycursus is afgerond. Lobby vindt tot eind 2023 doorlopend plaats.

Geld (toelichting)
Dit wordt gedekt binnen bestaand budget voor lobby, waar € 25.000 is gereserveerd voor 2023.

Organiseren lobbybijeenkomsten in Winterswijk, de Achterhoek, Brussel en Den Haag (Nieuwspoort)

Burgemeester: Bengevoord
Door zichtbaarheid in Den Haag brengen we de Achterhoek in het algemeen en Winterswijk in het bijzonder dichterbij. Als lid van Nieuwspoort maken we gebruik van de door Nieuwspoort georganiseerde lobbymomenten, waarbij we Winterswijkse ondernemers en bestuurders faciliteren om themagericht in gesprek te gaan met Kamerleden en bewindslieden.

Kwaliteit (toelichting)
Tijdens het Lentefestival 2023 in Den Haag wordt de Achterhoek in het algemeen en Winterswijk in het bijzonder ieder jaar dichterbij Den Haag gebracht. Winterswijkse en Achterhoekse ondernemers en bestuurders nemen jaarlijks deel aan deze activiteit die vanuit de 8rhk Ambassadeurs wordt georganiseerd. Zij gaan themagericht in gesprek met Kamerleden en bewindslieden.
In 2023 starten we een gezamenlijke lobby met de M50 gemeenten op een selectief aantal onderwerpen die voor alle gemeenten van toepassing zijn.

Tijd (toelichting)
De bijeenkomst vindt plaats in mei 2023. Het lobbytraject vanuit de M50 wordt gedurende het jaar opgestart.

Geld (toelichting)
De activiteiten zijn gedekt door het budget lobby.

Organiseren werkbezoek ambassadeurs Den Haag en Berlijn (in samenwerking met 8RHK-ambassadeurs, Twente en Nederlandse Ambassade in Berlijn)

Burgemeester: Bengevoord
In 2023 organiseren we een bestuurlijk werkbezoek in Berlijn of Den Haag. We doen dit in samenspraak met 8RHK-ambassadeurs en de andere Achterhoekse gemeenten.

Kwaliteit (toelichting)
In overleg is besloten dat er dit jaar geen werkbezoek in onze regio wordt georganiseerd.

Tijd (toelichting)
Er vindt in 2023 geen werkbezoek in onze regio plaats. De ambassadeurs bezoeken dit jaar een andere regio.

Geld (toelichting)
N.v.t.

Titel Green Leaf Award Internationaal blijven uitdragen

Burgemeester Bengevoord

In september 2021 heeft de gemeente Winterswijk de Green Leaf Award gewonnen. Naast de eer om deze titel te mogen dragen gedurende het jaar 2022 is de gemeente Winterswijk automatisch deel van het Europese netwerk van de gemeenten en steden geworden die de Green Capital of de Green deal Award hebben gewonnen. Ook in 2023 maken we gebruik van de gelegenheid om de zichtbaarheid van Winterswijk op Europees niveau te vergroten.

Kwaliteit (toelichting)
We nemen deel aan bijeenkomsten van het Europese netwerk.

Tijd (toelichting)
Deze activiteit is doorlopend.

Geld (toelichting)
Er is een budget voor grensoverschrijdende activiteiten van € 10.000 beschikbaar.

Uitvoering Regio Deal Grensoverschrijdende samenwerking (GROS)

Burgemeester: Bengevoord
Tot eind 2023 geven we uitvoering aan de Regio Deal GROS. Zo helpen we ondernemers de grens over. We organiseren cursussen en workshops vanuit de Grenzhoppers Business School (GBS), en verbinden deze met de activiteiten van het internationaal netwerkbureau. Voor de GBS ontwikkelen we in 2023 een e-learning module om het cursusaanbod ook digitaal nog beter te ontsluiten.

Kwaliteit (toelichting)
Vanuit het project zijn in 2023 een aantal doelstellingen vastgesteld. Eind 2023 loopt het project af.

Tijd (toelichting)
Eind 2023 loopt het project af.

Geld (toelichting)
De Regio deal financiert deze activiteit.

Trends en ontwikkelingen

Economie
Algemeen
De nasleep van Corona, oorlog in Oekraïne, energiecrisis, stikstofproblematiek, hogere rente en inflatie hebben effect op onze economie. Het concrete effect hiervan op de lokale Winterswijkse economie laat zich moeilijk inschatten. Het zijn conjuncturele schommelingen, die voor de korte termijn mogelijk invloed hebben op de ontwikkeling woningbouwplannen en uitbreidingsplannen in het bedrijfsleven. De behoefte aan bedrijventerrein voor de lange termijn blijft bestaan.
Arbeidsmarkt
Een algemene ontwikkeling is de huidige krapte op de arbeidsmarkt. Dit speelt in vele beroepsgroepen in de gehele Achterhoek. Het bedrijfsleven zet in op procesinnovatie, automatisering en robotisering, gericht op een hogere arbeidsproductiviteit en werving van personeel van buiten de regio, waaronder arbeidsmigranten. Ook het belang van het behouden van jongeren in de regio wordt hierdoor nog groter. Zowel voor werving van personeel van buiten de regio als

behoud van jongeren ligt er een grote uitdaging in het bieden van passende huisvesting en goede mobiliteitsvoorzieningen. Dit vraagt om integrale inzet van de Achterhoekse thematafels Smart werken & Innovatie, Wonen & Vastgoed, Onderwijs & Arbeidsmarkt en Mobiliteit.

Lobby & subsidieverwerving

Voor Winterswijk zijn de volgende trends voorstelbaar:

1. Meer aandacht voor duurzaamheid en Sustainable Development Goals (SDG's).
2. Betere afstemming met burgers.
3. Toenemende complexiteit van de lobby.
4. Meer aandacht voor subsidieverwerving.
5. Europeanisering.

Financiële afwijkingen programma 3

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2023	Wijz.prim.begroting nav jrk 2022	Overige mutaties VOOR Prognose 1	Prognose 1 2023	Mutaties Prognose 1 2023
Baten					
3.1 Openbare ruimte					
2.1 Verkeer en vervoer	**144**	**0**	**0**	**144**	**0**
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	**134**	**0**	**0**	**134**	**0**
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	**202**	**0**	**0**	**242**	**40**
Totaal 3.1 Openbare ruimte	**480**	**0**	**0**	**520**	**40**
3.2 Klimaat, water en milieu					
7.2 Riolering	**4.247**	**0**	**0**	**4.587**	**340**
7.3 Afval	**3.144**	**0**	**0**	**3.144**	**0**
Totaal 3.2 Klimaat, water en milieu	**7.390**	**0**	**0**	**7.730**	**340**
3.3 Duurzaamheid					
7.4 Milieubeheer	**0**	**668**	**155**	**822**	**0**
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen					
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**83**	**0**	**0**	**2.551**	**2.467**
8.1 Ruimte en leefomgeving	**135**	**0**	**0**	**135**	**0**
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	**1.002**	**0**	**0**	**1.234**	**232**
8.3 Wonen en bouwen	**439**	**0**	**0**	**481**	**42**
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	**1.660**	**0**	**0**	**4.401**	**2.741**
3.5 Economie en lobby					
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	**111**	**0**	**0**	**111**	**0**
3.4 Economische promotie	**1.004**	**0**	**0**	**1.004**	**0**
Totaal 3.5 Economie en lobby	**1.115**	**0**	**0**	**1.115**	**0**
Totaal Baten	**10.645**	**668**	**155**	**14.588**	**3.121**
Lasten					
3.1 Openbare ruimte					
2.1 Verkeer en vervoer	**5.676**	**131**	**-150**	**5.408**	**-249**
2.2 Parkeren	**118**	**0**	**0**	**81**	**-37**
2.5 Openbaar vervoer	**6**	**0**	**-6**	**0**	**0**
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	**3.909**	**143**	**112**	**4.169**	**6**
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	**366**	**0**	**-45**	**320**	**0**
Totaal 3.1 Openbare ruimte	**10.074**	**274**	**-89**	**9.979**	**-280**
3.2 Klimaat, water en milieu					
7.2 Riolering	**3.294**	**94**	**-136**	**3.734**	**482**
7.3 Afval	**2.748**	**45**	**-129**	**2.676**	**11**
Totaal 3.2 Klimaat, water en milieu	**6.043**	**139**	**-264**	**6.410**	**493**

Exploitatie	Begroting 2023	Wijz.prim.begroting nav jrk 2022	Overige mutaties VOOR Prognose 1	Prognose 1 2023	Mutaties Prognose 1 2023
3.3 Duurzaamheid					
7.4 Milieubeheer	**2.089**	**725**	**260**	**3.006**	**-67**
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen					
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**275**	**70**	**-83**	**2.691**	**2.429**
8.1 Ruimte en leefomgeving	**1.608**	**1.778**	**878**	**4.439**	**175**
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	**2.419**	**139**	**0**	**1.271**	**-1.287**
8.3 Wonen en bouwen	**456**	**0**	**850**	**1.322**	**17**
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	**4.758**	**1.987**	**1.645**	**9.724**	**1.334**
3.5 Economie en lobby					
3.1 Economische ontwikkeling	**10**	**405**	**220**	**635**	**0**
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	**465**	**100**	**-144**	**461**	**40**
3.4 Economische promotie	**425**	**30**	**-7**	**489**	**41**
Totaal 3.5 Economie en lobby	**900**	**535**	**69**	**1.585**	**81**
Totaal Lasten	**23.864**	**3.659**	**1.620**	**30.703**	**1.560**
Onttrekkingen					
3.1 Openbare ruimte					
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
3.2 Klimaat, water en milieu					
7.2 Riolering	**16**	**0**	**0**	**16**	**0**
3.3 Duurzaamheid					
7.4 Milieubeheer	**100**	**0**	**0**	**100**	**0**
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen					
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	**1.400**	**0**	**0**	**0**	**-1.400**
Totaal Onttrekkingen	**1.516**	**0**	**0**	**116**	**-1.400**
Gerealiseerd resultaat	**-11.704**	**-2.991**	**-1.466**	**-15.999**	**161**

Openbare ruimte

Er zijn geen mutaties > € 50.000 aan de batenkant.
Het voordeel van € 280.000 aan de lastenkant vloeit met name voort uit een aantal kredietoverhevelingen van 2022 naar 2023 waardoor de kapitaallasten van 2023 naar 2024 zijn doorgeschoven.

Klimaat, water en milieu

Het gesaldeerde nadeel van € 153.000 (baten € 340.000 V, lasten € 493.000 N) bestaat met name (€ 340.000) uit een incidentele verhoging van het budget voor camera inspectie en preventieve reiniging van de riolering. Hier staat een onttrekking van € 340.000 aan de voorziening riolering tegenover. Daarnaast wordt dit nadeel verklaard door een administratieve verschuiving van € 158.000 . Zie ook beleidsveld 3.3 Duurzaamheid.

De budgetverhoging is nodig voor de (incidentele) reiniging en inspectie van het stamriool naar de zuiveringsinstallatie (RWZI). Daarnaast is dit nodig voor de kosten voor adviesbureaus voor het opmaken van bestekken en het verzorgen van aanbestedingen voor o.a. de renovatie Groenloseweg en het onderhoudscontract Europese aanbesteding drukriolering. Tot slot is in 2023 extra budget nodig voor de veiligheidsinspectie en reparatie na afkeur van elektrische installaties.

Duurzaamheid

Het voordeel van € 67.000 bestaat met name uit een administratieve verschuiving van € 158.000 van het budget voor klimaatadaptatie. Zie ook beleidsveld 3.2. Klimaat, water en milieu.
Daarnaast heeft de Omgevingsdienst Achterhoek haar begroting over 2023 bijgesteld. Door diverse ontwikkelingen, waarvan de afgesloten nieuwe cao de belangrijkste is, is een hogere structurele bijdrage verschuldigd van € 65.000.

Gebiedsontwikkeling en wonen

Het voordelige saldo binnen dit beleidsveld van € 1.407.000 bestaat uit € 2.741.000 hogere baten en € 1.334.000 hogere lasten.
De hogere baten bestaan met name (€ 2.699.000) uit de grondexploitaties die komen uit de Meerjaren Prognose Grond exploitaties (MPG). De hogere lasten bestaan met name uit de grondexploitatie (€ 2.699.000) en het in 2023 begrote naar 2024 overgehevelde tekort van € 1.400.000 op de gebiedsontwikkeling binnen het Project Wooow.
Het restant van de hogere lasten bestaan met name uit een administratieve verschuiving van een incidenteel budget van € 100.000 voor de Omgevingsvisie en € 50.000 voor de Omgevingswet.
Het budget Visie Winterswijk 2061 is samengevoegd met het budget Beleid Omgevingsvisie omdat er veel overlap is (zie ook toelichting bij Programma 4).
Begin dit jaar is duidelijk geworden dat de Omgevingswet nu toch echt op 1 januari 2024 in werking gaat treden. We hebben de afgelopen jaren getemporiseerd op dit project aangezien de inwerkingtreding van de wet steeds werd uitgesteld en er intern onvoldoende capaciteit aanwezig was om het project veel aandacht te geven. Sinds kort is er een nieuwe (interne) projectleider aangesteld om ervoor te zorgen dat we op 1 januari gereed zijn om met de wet te werken. Er is extra inzet nodig, zowel qua capaciteit als qua geld. Het huidige budget is onvoldoende en dient daarom verhoogd te worden. Voor inhuur en scholing is incidenteel € 50.000 extra nodig.

Economie en Lobby

Het nadeel van € 81.000 wordt verklaard door het beschikbaar stellen van een budget voor het verwerven van subsidies en een aanvullend budget voor de Stichting Winterswijk Marketing i.v.m. hogere huurkosten.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

Er is een nadelig saldo van € 1.400.000 op de gebiedsontwikkeling binnen het project Wooow. Dit tekort wordt gedekt uit de Algemene Reserve. Het nadelige saldo is doorgeschoven naar 2024 en dat betekent dat de onttrekking aan de Algemene Reserve ook wordt doorgeschoven naar 2024. Zie ook beleidsveld 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen.

Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk

Inleiding

Algemene ondersteuning, bestuur
Onze manier van besturen is betrokken, laagdrempelig en transparant. Met een

nuchtere kijk op zaken en gezond boerenverstand. We werken in het belang van de inwoner en waarderen hun mening. We hechten aan inwonersparticipatie en trekken als raad en college graag samen op.

Dienstverlening
We gaan samen aan de slag en inwoners worden tijdig, actief en laagdrempelig betrokken bij besluiten die hen direct raken.

Veiligheid en ondermijning
Je veilig voelen is een basisbehoefte en vraagt om meer aandacht. Criminaliteit wordt voorkomen. We ondersteunen een integrale aanpak om ondermijning tegen te gaan en onze gemeente veilig te houden.

4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening

Ambitie

We hebben een bestuur en organisatie die er zijn voor heel Winterswijk, alle inwoners, organisaties en bedrijven. We versterken de lokale democratie en realiseren de doelen uit het coalitieakkoord.
We gaan samen aan de slag voor inwoners en met inwoners. Inwoners worden tijdig, actief en laagdrempelig betrokken.
Relevante documenten:

- Organisatievisie;
- Visie op dienstverlening.

Doelstellingen

We betrekken zo veel mogelijk inwoners, organisaties en bedrijven bij wat we willen realiseren met een open en transparante bestuurlijk stijl

Activiteiten

Opstellen uitvoeringsprogramma dienstverlening
Wethouder: Metaal-ten Dolle
In het uitvoeringsprogramma dienstverlening wordt de dienstverleningsvisie concreet vertaald naar de praktijk. Wat goed gaat, blijven we goed doen. De basis komt op orde. We verbeteren de dienstverlening door input op te halen bij klanten (klantreizen). We informeren klanten actief over de duur en status van hun aanvraag of verzoek. We houden ons aan de afspraken. We werken met servicenormen die we monitoren in een dashboard en waarop gestuurd wordt. We werken met een proef van beeldbrieven voor laaggeletterden en anderstaligen.

Kwaliteit (toelichting)
In het onderzoek Waarstaatjegemeente.nl scoren we een 7 (2022). In het onderzoek van 2024 willen we een 7,5 scoren om in het onderzoek van 2026 uit te komen op een dikke 8.
We leggen de lat van onze dienstverlening hoog en streven uiteindelijk naar een 9. Belangrijke aandachtspunten zijn een tijdige afhandeling van zaken en afspraak is afspraak. Onze manier van communiceren is open en transparant en het liefst mondeling. Op die manier komen we meer in verbinding met de klant en creëren we meer begrip voor onze besluiten.
Winterswijk heeft een vastgestelde dienstverleningsvisie. In 2023 werken we aan een algemene aanpak als rode draad door de gehele organisatie. Tegelijkertijd leveren we een grote diversiteit aan diensten en producten. Daarom willen we juist met de

teams een verbeterslag maken specifiek gericht op de eigen resultaten van teams en professionals die daar werken.
We hebben eind maart een projectleider dienstverlening aangesteld en zijn nu volop bezig het uitvoeringsprogramma op te zetten welke het management ondersteunt en helpt onze ambitie waar te maken. Het programma is half mei gereed. De projectleider gaat onder andere een leidende rol vervullen bij de verbeteringen in het fysieke domein.

Tijd (toelichting)
1 januari tot en met 31 december
Dienstverlening staat centraal in alle doen en laten van de gemeente Winterswijk. Daarom is het nodig om continue aandacht te geven aan de ontwikkeling van onze dienstverlening. In de aanpak kiezen we voor een aanpak deels met quickwins voor de gehele organisatie en een projectmatige aanpak in een specifiek domein.

Geld (toelichting)
De middelen zetten we met name in voor een projectmanager welke de algemene en teamgebonden verbeteringen aanjaagt en faciliteert. Er zijn landelijk middelen beschikbaar specifiek voor dienstverlening , de zogenaamde POK gelden. Dit naar aanleiding van de kindertoeslagaffaire en de wens om verbeterde dienstverlening met name aan kwetsbare groepen. Deze middelen worden hierbij ingezet.

Organiseren pilot burgerforum en effecten daarvan in beeld brengen
Wethouder: Metaal-ten Dolle
De gemeenteraad heeft in 2022 het participatiekader vastgesteld. In participatieprocessen wordt vooraf bepaald welke rol inwoners / ondernemers krijgen van informeren tot co-creëren. De gemeenteraad vraagt als mogelijke aanvulling op het participatiekader een pilot te houden met een burgerforum. De pilot moet de effecten in beeld te brengen van het werken met een burgerforum. We willen de pilot burgerforum koppelen aan een geschikt project.

Kwaliteit (toelichting)
We beogen met een burgerforum een representatieve afvaardiging van inwoners te verkrijgen. Op deze manier kunnen inwoners meepraten over plannen die voor hen relevant zijn. Naar verwachting vergroot dit het draagvlak terwijl het ook ten goede zou kunnen komen aan de kwaliteit van de plannen. We doen een pilot of dit effect gerealiseerd kan worden.

Tijd (toelichting)
Vindt plaats in het tweede, maar waarschijnlijk derde kwartaal 2023. Dit is wel afhankelijk van het aanwijzen van een geschikt onderwerp.

Geld (toelichting)
De activiteit wordt belegd daar waar het onderwerp zich gaat voordoen. Middelen zijn vooral personele capaciteit. Of deze voorhanden is wordt op dat moment nader bekeken. Afstemming kan plaatsvinden met de projectleider dienstverlening.

Toekomstvisie Winterswijk
Wethouder: Metaal

Er is in Winterswijk behoefte aan een overkoepelende toekomstvisie voor heel Winterswijk. Het gaat over zowel het fysiek als sociaal domein. De toekomstvisie draagt bij aan een leefbaar Winterswijk. Op basis van data onderzoek en met een blik op de toekomst brengen we in beeld waar we in Winterswijk naar toe willen. Wat zijn de trends en ontwikkelingen en wat is het toekomstverhaal van Winterswijk?
De toekomstvisie kent geen eigen proces maar gaat samen in het bestaande proces van de omgevingsvisie bebouwde kom.

Kwaliteit (toelichting)
De toekomstvisie komt te vervallen en wordt onderdeel van de omgevingsvisie bebouwde kom. Voor de toelichting wordt verwezen naar programma 3.4.

Tijd (toelichting)
De toekomstvisie komt te vervallen en wordt onderdeel van de omgevingsvisie bebouwde kom. Voor de toelichting wordt verwezen naar programma 3.4.

Geld (toelichting)
De toekomstvisie komt te vervallen en wordt onderdeel van de omgevingsvisie bebouwde kom. Voor de toelichting wordt verwezen naar programma 3.4. Het budget op “Visie Winterswijk 2061” wordt overgezet naar het budget “Beleid Omgevingsvisie".

Doelstellingen

We hebben een slagvaardige en deskundige organisatie

Voor activiteiten in de bedrijfsvoering verwijzen we naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Doelstellingen

We interesseren inwoners voor de democratie en politiek

Activiteiten

Implementatie kinderraad en andere projecten gericht op jeugd.

Burgemeester Bengevoord
Er komt een kindergemeenteraad om de jeugd beter te betrekken bij de politiek.

Kwaliteit (toelichting)
In april en mei 2023 is een aantal basisscholen begonnen aan de workshops ter voorbereiding op de vergadering van de kindergemeenteraad die op 15 juni gehouden zal worden onder voorzitterschap van de burgemeester. Tijdens de vergadering van de kindergemeenteraad gaan de kinderen met elkaar in debat over hun zelfbedachte plannen voor iets in de gemeente wat zij willen realiseren. Het beste plan zal ook daadwerkelijk worden uitgevoerd in 2023/2024.

Tijd (toelichting)
De kindergemeenteraad en de projecten met middelbare scholen zijn in het voorjaar van 2023 gestart door de griffie.

Geld (toelichting)
Met ingang van 2023 wordt in de begroting een jaarlijks budget van € 5.000 opgenomen. Dit bedrag wordt gebruikt om een plan van de kindergemeenteraad uit te voeren.

Doelstellingen

We zorgen voor een laagdrempelige en persoonlijke gemeentelijke dienstverlening

Activiteiten

E-diensten uitbreiden en achterliggende processen optimaliseren

Wethouder: Metaal

We breiden de e-diensten uit aan de hand van de ontwikkelingen van de vakspecifieke software van bijvoorbeeld het sociaal domein en het ruimtelijk domein. Waar deze vakspecifieke software ontbreekt, ontwikkelen we zelf e-diensten. We passen achterliggende processen aan, zodat we zo efficiënt en effectief mogelijk werken met een hoge gebruikersvriendelijkheid en snelle afhandeling van de vragen van onze inwoners of andere klanten.

Kwaliteit (toelichting)

Er zijn inmiddels zo'n vijftig e-diensten in gebruik, met name voor burgerzaken, vergunningen en documenten die via de website digitaal kunnen worden aangevraagd. Werkprocessen worden hier op aangepast. Dit proces loopt gestaag door.

Tijd (toelichting)

Het team informatievoorziening is in opbouw en samen met externe menskracht in staat de planning te volgen.

Geld (toelichting)

Geld is gereserveerd in het automatiseringsplan

Trends en ontwikkelingen

4.2 Openbare orde en veiligheid

Ambitie

We houden onze gemeente veilig, ontmoedigen criminaliteit en verhogen het veiligheidsgevoel van onze inwoners.

Relevante documenten:

- Wabo-beleidsplan gemeente Winterswijk;
- Uitvoeringsprogramma vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Doelstellingen

We gaan drugsproblematiek tegen

Activiteiten

Actieve aanpak straathandel drugs, onder andere bij scholen en evenementen

Burgemeester Bengevoord

Bij aantreffen van drugshandel zetten wij waar mogelijk bestuurlijke handhaving in. Daarnaast investeren wij in een nog intensievere samenwerking met scholen om zowel preventief als repressief te kunnen optreden tegen drugsgebruik en drugshandel op scholen. Denk hierbij aan de inzet van drugshonden en het aanpassen van schoolreglementen om de aanpak laagdrempeliger in te kunnen zetten.

Kwaliteit (toelichting)

Inhoudelijk loopt het conform plan.

Tijd (toelichting)
Deze activiteit vindt in de eerste helft van 2023 plaats. In overleg met het GKC heeft er tot op heden nog geen controle plaatsgevonden. Zij komen met een nieuwe geschikte datum. De doelstelling is begin nieuw schooljaar (eind 2023).

Geld (toelichting)
Er is voor deze activiteit € 2.000 geraamd.

Hard optreden tegen drugsoverlast

Burgemeester Bengevoord
Samen met de politie treden we hard op tegen drugsoverlast. Hierbij maken we gebruik van elkaars handhavingsinstrumenten.

Kwaliteit (toelichting)
Na drugoverlast optreden via zowel het strafrecht als het bestuursrecht.

Tijd (toelichting)
Dit is een doorlopend proces.

Geld (toelichting)
Er is geen budget benodigd.

Inzetten op preventiecampagnes tegen drugsgebruik

Wethouder: Schepers-Janssen
Het gebruik van drugs door jongeren en jongvolwassenen is voor gemeente Winterswijk een belangrijk thema. Onverantwoord gebruik hiervan kan leiden tot problemen voor de gezondheid en directe leefomgeving. Ook kan het aanleiding geven voor overlast op de omgeving (criminaliteit). In Winterswijk zijn momenteel signalen van drugsgebruik door jongeren die de gemeente zorgen baren. "Iris in de Buurt" (IrisZorg Preventie Achterhoek) is gevraagd in het najaar 2022 onderzoek te doen en de ontwikkelingen gefundeerd in beeld te brengen.

Kwaliteit (toelichting)
Het drugsgebruik onder jongeren te verminderen door doelgerichte preventie in te zetten.

Tijd (toelichting)
In het eerste kwartaal verwachten we de onderzoeksresultaten. Aansluitend zetten we doelgerichte preventie in.

Geld (toelichting)
Voor preventie op het gebied van tegengaan van drugsgebruik is € 16.000 gereserveerd in de begroting 2023.

Doelstellingen

We gaan straatintimidatie tegen

Activiteiten

Campagne starten om straatintimidatie tegen te gaan

Burgemeester Bengevoord
We starten een campagne tegen straatintimidatie om bewustwording over dit onderwerp te vergroten. Daarnaast onderzoeken we of er een meldpunt moet komen voor deze vorm van intimidatie.

Kwaliteit (toelichting)
We starten een campagne tegen straatintimidatie, mogelijk met een opvolgcampagne op een later moment. Daarnaast onderzoeken we of een apart meldpunt voor intimidatie benodigd is.

Tijd (toelichting)
Deze campagne vindt medio 2023 plaats. Dit wordt in samenhang met de antidiscriminatievoorziening en het bijbehorende beleid opgepakt.

Geld (toelichting)
De verwachting is dat een campagne € 10.000 euro kost en een eventuele herhaling ook. Dit bedrag is opgenomen in de begroting.

Onderzoek of een verbod op straatintimidatie mogelijk is

Burgemeester Bengevoord
We onderzoeken of een verbod op straatintimidatie mogelijk is. Hierbij kijken wij naar jurisprudentie en initiatieven bij andere gemeenten.

Kwaliteit (toelichting)
We onderzoeken of een verbod op straatintimidatie mogelijk is. Op dit moment raadplegen we vooral hoe andere gemeenten dit hebben ingericht.

Tijd (toelichting)
Dit onderzoek vindt plaats in het eerste kwartaal 2023. We lopen vertraging op door personele wijzigingen in het team waardoor er tijdelijk onvoldoende capaciteit beschikbaar is.

Geld (toelichting)
Hiervoor is geen budget benodigd.

Doelstellingen

We vergroten het gevoel van veiligheid bij inwoners

Activiteiten

Versterken samenwerking en zichtbaarheid politie en boa’s

Burgemeester Bengevoord
De boa's (buitengewoon opsporingsambtenaren) en de politie hebben een nauwe samenwerking. Om een nog betere invulling te kunnen geven aan die samenwerking, maar vooral ook ter verbetering van de zichtbaarheid en leefbaarheid, wordt het aantal boa's met twee uitgebreid. In 2022 heeft een benchmark plaatsgevonden om inzicht te krijgen in de benodigde formatie voor toezicht en handhaving op het gebied

van veiligheid en leefbaarheid in Winterswijk. Boa's zijn het gezicht van de gemeente in de publieke ruimte. De boa's maken verbinding met de burger en werken samen met diverse ketenpartners als politie, jongerenwerkers en HALT. Voor die partijen zijn zij de ogen en oren in het centrum, de wijk(en) en het buitengebied. In 2023 geven we vooral prioriteit aan de zichtbaarheid en benaderbaarheid van onze boa's.

Kwaliteit (toelichting)
De twee extra boa's en één ambtenaar openbare orde en veiligheid zijn nodig om in te kunnen spelen op de leefbaarheidsvraagstukken die in Winterswijk spelen. Deze zijn in toenemende mate vergelijkbaar met kleinstedelijke problematiek.

Tijd (toelichting)
In 2023 wordt het aantal boa's uitgebreid met twee. Daarnaast komt er één ambtenaar openbare orde en veiligheid bij. De samenwerking tussen de politie en de boa's heeft doorlopend de aandacht.

Geld (toelichting)
De financiële middelen die benodigd zijn voor de twee extra boa's en één ambtenaar openbare orde en veiligheid zijn opgenomen in de loonsom.

Versterken samenwerking met domein zorg t.b.v. een integrale aanpak van mensen met verward en onbegrepen gedrag

Wethouder: Schepers-Janssen
We vinden het belangrijk dat partijen die een rol spelen in de samenwerking bij de aanpak van personen met verward gedrag een gezamenlijke verantwoordelijkheid ervaren. We zetten in op intensivering van de ketensamenwerking. Vanuit het Rijk zijn hiervoor gelden beschikbaar gesteld aan het Zorg- en Veiligheidshuis Noord-Oost Gelderland. Met alle betrokken partijen vindt overleg plaats om te komen tot een bestedingsplan voor die gelden. De gelden zijn onder andere bestemd voor de versterking van de coördinatiefunctie van het Zorg- en Veiligheidshuis en het voeren van procesregie op de doelgroep.

Kwaliteit (toelichting)
Met een gecoördineerde aanpak van mensen met verward en onbegrepen gedrag is het mogelijk om zorgwekkende signalen vroegtijdig in beeld te krijgen en op te pakken. Een gecoördineerde aanpak is zowel gericht op de juiste persoonlijke zorg als op de veiligheid voor de omgeving. Dit is onderdeel van het dagelijkse werk.

Tijd (toelichting)
Het versterken van de samenwerking is een continu proces.

Geld (toelichting)
Er zijn POK gelden* voor de Zorg- en Veiligheidshuizen beschikbaar gesteld vanuit het Rijk. Mocht blijken dat er vanuit de gemeente extra investeringen nodig zijn, worden die op een later moment bijgeraamd.
* Als gevolg van de aanbevelingen van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) heeft het kabinet geld vrijgemaakt voor versterking van de uitvoering, de zogenoemde POK-gelden. Hiervan komt € 150 miljoen naar gemeenten als uitvoerder. De verdeling van deze middelen gaat via het gemeentefonds, centrumgemeenten en bibliotheken.

Voortzetting uitbreiding bluswatervoorzieningen

Burgemeester Bengevoord

We ronden in 2023 het complete pakket aan bluswatervoorzieningen Winterswijk af. Hierbij vragen wij een sluitend advies van de Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland, uiteraard in goed overleg met de lokale brandweerpost.

Kwaliteit (toelichting)

Wij ontvangen van de Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland een bevestiging dat de bluswatervoorziening voor de gehele gemeente op orde is. Als deze bevestiging niet gegeven kan worden, ontvangen we van hen een concreet voorstel wat er nog nodig is om dit wel te bereiken.

Tijd (toelichting)

Dit zal medio 2023 plaatsvinden.

Geld (toelichting)

Er is € 25.000 geraamd voor het aanpassen van de brandkranen en het betalen van het brandkranenonderhoud door onder andere Vitens.

Doelstellingen

We voorkomen en beperken criminaliteit en ondermijning

Activiteiten

In beeld brengen en tegengaan zorgfraude

Burgemeester Bengevoord

Vanuit ondermijningsoogpunt onderzoeken we of er zorgfraude in de gemeente voorkomt. Bij het vermoeden van fraude pakken wij dit conform de bestaande werkwijze integraal aan. Daarnaast creëren we bewustwording bij zorgcliënten en andere inwoners over de verschijningsvormen van zorgfraude.

Kwaliteit (toelichting)

De aanpak komt niet van de grond door onvoldoende personele capaciteit.
Interne bewustwording is nodig; betrokken medewerkers nemen deel aan cursussen over de aanpak van zorgfraude. Daarnaast is het Datalab GO bezig met dit thema en het in beeld brengen van zorgfraude door middel van indicatoren (data). Dit is nog in een verkennende fase.

Tijd (toelichting)

Ongeacht de voorgestelde planning; zonder personele capaciteit kan dit onderzoek niet plaatsvinden.

Geld (toelichting)

Mochten er vervolgstappen nodig blijken, dan moet daar budget voor beschikbaar worden gesteld.

Voorlichting en training over wapens en geweld door Halt

Wethouder: Schepers-Janssen

Halt-medewerkers geven, met ondersteuning van jongerenwerkers en/of politie, voorlichting op het voortgezet onderwijs over diverse onderwerpen. Denk hierbij aan wapenbezit, geweld en sexting.

Kwaliteit (toelichting)
Middels de diverse voorlichtingsbijeenkomsten maken we de jongeren bewust over de gevaren van wapenbezit, geweld en sexting.

Tijd (toelichting)
Gedurende 2023 vinden diverse voorlichtingsmomenten plaats.

Geld (toelichting)
Voor deze voorlichtingsbijeenkomsten is financiële dekking.

Voorlichting op scholen over ondermijning door Leerlingalert

Burgemeester Bengevoord
Leerlingalert geeft voorlichting op het voortgezet onderwijs over de criminele (onder)wereld en het versterken van het netwerk rondom jongeren. Zij reiken de jongeren tools aan om ondermijnende criminaliteit te herkennen, en weerstand te bieden tegen de verleiding om snel veel geld te verdienen met criminaliteit.

Kwaliteit (toelichting)
Doel van de voorlichtingen op de middelbare scholen is om de leerlingen en leraren alert te maken op signalen rondom ondermijning.

Tijd (toelichting)
De voorlichtingen vinden plaats in het schooljaar 2022-2023
Naast diverse pogingen om de scholen het programma Leerlingalert aan te bieden is er vanuit de scholen nog geen reactie gekomen of geschikt moment gevonden. in het tweede kwartaal van 2023 zal een reminder uitgaan naar de scholen.

Geld (toelichting)
Hiervoor is geen budget benodigd vanuit de gemeente.

Voortzetten integrale, regionale aanpak ondermijning met buurgemeenten

Burgemeester Bengevoord
De regionaal coördinator ondermijning blijft in 2023 werkzaam voor de Achterhoekse gemeenten. Daarnaast geven we in 2023 de internationale ondermijningstafel met Duitsland verder vorm.

Kwaliteit (toelichting)
Om ondermijning goed tegen te kunnen gaan en ter voorkoming van een waterbed-effect, is regionale samenwerking belangrijk.
De samenwerking met Duitsland in de aanpak van ondermijning is onder andere vanwege functiewisseling van de portefeuillehouder bij het RIEC, nog niet verder opgezet. Daarnaast is het vormgeven van de samenwerking in de praktijk lastig gebleken.

Tijd (toelichting)

Dit is een doorlopend proces. Het opzetten van de samenwerking met Duitsland loopt vertraging op. Dit is met name beïnvloed door de keuzes die stakeholders maken.

Geld (toelichting)
Er is een budget van € 18.000 euro geraamd voor de regionaal coördinator ondermijning.

Weerbaarheid van inwoners en ondernemers vergroten door preventiecampagnes
Burgemeester Bengevoord
We maken inwoners en ondernemers bewust over de schade die ze kunnen ondervinden van ondermijnende criminaliteit. Daarnaast maken we ze bewust over de rol die zij zelf kunnen spelen in de aanpak van ondermijnende criminaliteit. En wat kunnen ze zelf doen om niet in het criminele speelveld te belanden?

Kwaliteit (toelichting)
We maken ondernemers en inwoners bewust van de verschillende vormen van ondermijning. Daarnaast maken we onze inwoners en ondernemers weerbaarder tegen ondermijning. En ten slotte hebben we als doel om de meldingsbereidheid van inwoners en ondernemers te vergroten.

Tijd (toelichting)
We starten de tweede helft van 2023. Gedurende de bestuursperiode volgen meerdere bewustwordingsacties.
In de derde helft van 2023 zal er een bewustwordingsactie met betrekking tot ondermijning in het buitengebied plaatsvinden.

Geld (toelichting)
Voor de diverse preventiecampagnes is € 15.000 gereserveerd.

Doelstellingen
We voorkomen oplichting en digitale criminaliteit
Activiteiten
Organiseren Cyber securityscan voor ondernemers
Burgemeester Bengevoord
In overleg met de ondernemersverenigingen organiseren wij een cyber security scan voor ondernemers.

Kwaliteit (toelichting)
We bieden een cyber security scan aan voor ondernemers.

Tijd (toelichting)
Deze scan zal in het derde kwartaal van 2023 aangeboden worden.

Geld (toelichting)
Het opzetten van een dergelijke scan kost naar verwachting € 3.000. Dit is opgenomen in de begroting.

Samen met diverse ketenpartners organiseren van diverse preventiecampagnes, voorlichting en training ter bewustwording en cyberweerbaarheid

Burgemeester Bengevoord

We organiseren activiteiten voor alle leeftijden waarop zij op hun eigen niveau cyberweerbaar gemaakt worden.

Kwaliteit (toelichting)

We organiseren diverse trainingen en cursussen op het gebied van cyberweerbaarheid. Denk hierbij aan Hackshield, een spel voor 8- tot 12-jarigen, om zich te beschermen tegen online gevaren. Daarnaast organiseren we een interactieve training voor senioren.

Tijd (toelichting)

In 2023 bieden we voor de verschillende leeftijdsgroepen een activiteit of training aan.

Geld (toelichting)

Naar verwachting kosten de diverse trainingen € 7.500. Hiervoor is budget geraamd.

Trends en ontwikkelingen

Financiële afwijkingen programma 4

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2023	Wijz.prim.begroting navjrk 2022	Overige mutaties VOOR Prognose 1	Prognose 1 2023	Mutaties Prognose 1 2023
Baten					
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening					
0.1 Bestuur	**18**	**0**	**-18**	**0**	**0**
0.2 Burgerzaken	**236**	**0**	**0**	**236**	**0**
0.4 Overhead	**100**	**0**	**802**	**999**	**97**
Totaal 4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	**354**	**0**	**784**	**1.235**	**97**
4.2 Openbare orde en veiligheid					
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.2 Openbare orde en veiligheid	**18**	**50**	**0**	**68**	**0**
Totaal 4.2 Openbare orde en veiligheid	**18**	**50**	**0**	**68**	**0**
Totaal Baten	**372**	**50**	**784**	**1.303**	**97**
Lasten					
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening					
0.1 Bestuur	**3.460**	**726**	**-292**	**3.814**	**-80**
0.2 Burgerzaken	**982**	**0**	**-100**	**902**	**20**
0.4 Overhead	**9.701**	**479**	**1.928**	**12.927**	**819**
Totaal 4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	**14.143**	**1.205**	**1.536**	**17.643**	**759**
4.2 Openbare orde en veiligheid					
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	**2.075**	**0**	**2**	**2.077**	**0**
1.2 Openbare orde en veiligheid	**1.114**	**50**	**-100**	**1.066**	**2**
Totaal 4.2 Openbare orde en veiligheid	**3.189**	**50**	**-98**	**3.143**	**2**
Totaal Lasten	**17.332**	**1.255**	**1.438**	**20.786**	**761**
Onttrekkingen					
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening					
0.1 Bestuur	**375**	**0**	**6.942**	**7.416**	**99**
Stortingen					
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening					
0.1 Bestuur	**25**	**0**	**0**	**124**	**99**
Gerealiseerd resultaat	**-16.610**	**-1.205**	**6.288**	**-12.191**	**-664**

Bestuur, organisatie en dienstverlening

In dit beleidsveld is er sprake van hogere baten van € 97.000. Dit heeft te maken de doorbelasting van de doorgevoerde CAO wijziging naar derden. Zie de toelichting hieronder.
In dit beleidsveld is er sprake van hogere lasten van € 759.000. Dit verschil is grotendeels als volgt te verklaren:
CAO
Ten gevolge van de nieuw afgesloten CAO nemen de personeelskosten toe met € 670.000. De verhoging van de personeelskosten betreft naast de stijging van de brutolonen met bijhorende sociale en pensioenlasten, ook een verhoging van de thuiswerkvergoeding en de reiskostenvergoeding. Dit wordt deels gecompenseerd door een doorbelasting van de loonkosten van € 97.000 naar derden zoals ook zichtbaar in de stijging van de baten in dit programma.
Visie Winterswijk
Door een samenvoeging van het budget Visie 2061 met het budget van de Omgevingsvisie nemen de lasten in dit beleidsveld met € 100.000 af (zie ook beleidsveld 3.4).
Opleidingskosten en overige personeelskosten
In diverse teams vindt doorontwikkeling en omscholing plaats. Hierdoor nemen de opleidingskosten toe (€ 89.000). Daarnaast vindt er in 2023 een benchmarkonderzoek naar de personele bezetting plaats. De gemeente Winterswijk wil investeren in het binden en boeien van zittende en toekomstige medewerkers met een door het MT goedgekeurd werkconcept (in relatie tot de herinrichting van het gemeentekantoor). Ook het onboardingsprogramma is in 2023 gestart. De totale kosten hiervan zijn geschat op € 66.000.
Rechtmatigheid
De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording in 2023. De implementatie hiervan en het versterken van interne beheersing en controles vraagt meer van de organisatie dan initieel verwacht. Hierdoor nemen de verwachte kosten toe. Dit betreffen externe advisering en ondersteuning (€ 65.000).
ICT
Daarnaast nemen de ICT kosten toe door indexatie van bestaande contracten (circa € € 66.000) en een aantal nieuwe applicaties (€ 23.000). De indexatie wordt gedekt uit de stelpost prijsstijgingen zoals opgenomen in programma 5 onder overige baten en lasten. Binnen dit programma hebben ook een aantal administratieve wijzigingen plaatsgevonden. Dit betreffen boekingen vanuit de ICT kosten naar Telefonie, Microsoft 365 en Beheer Informatie, maar dit heeft geen financiële gevolgen.
Restauratieve voorzieningen
De kosten van restauratieve voorzieningen nemen toe met € 35.000 door het nieuwe contract dat is afgesloten met de cateraar.
Kapitaallasten
De kapitaallasten in dit beleidsveld nemen met € 177.000 af vanwege doorgeschoven investeringen van 2022 naar 2023. Hierdoor verschuiven de eerste kapitaallasten van 2023 naar 2024.

Openbare orde en veiligheid

In dit beleidsveld is er geen sprake van materiële wijzigingen, zowel niet aan de baten- als aan de lastenkant. De mutaties blijven onder de € 50.000

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

Het verschil van € 99.000 betreft een budgetneutrale correctie in verband met doorgeschoven activiteiten uit 2022.

Programma 5 Inkomsten van Winterswijk

Inleiding

Programma 5 is een nieuw programma met ingang van de begroting 2023.
Dit programma omvat de inkomsten van onze gemeente die ook de algemene dekkingsmiddelen zijn: de algemene uitkering uit het gemeentefonds en onze lokale heffingen.
Tot 2023 maken de algemene dekkingsmiddelen onderdeel uit van programma 4.
Met de begroting 2023 hebben de algemene dekkingsmiddelen een eigen programma om de sturingsmogelijkheden op de andere vier programma's zuiverder te maken.
In de andere vier programma's staan nu de activiteiten en budgetten die ook daadwerkelijk horen bij onze ambities en doelstellingen én waarop wij (bij)sturingsmogelijkheden hebben. Het college voert de begroting uit binnen de programma's en is in dat kader bevoegd om bij te sturen op activiteiten en budgetten bij te stellen binnen het betreffende programma.
De (bij)sturingsmogelijkheden op het nieuwe programma 5 zijn beperkt. Op de algemene uitkering hebben wij als individuele gemeente geen invloed. En de hoogte van de lokale heffingen kunnen we alleen voor aanvang van het begrotingsjaar bepalen. Het gaat om inkomsten die geen directe relatie hebben met uitgaven in onze begroting. Daarom past het niet dat met deze inkomsten geschoven kan worden ter dekking van andere lasten. Isolatie van de algemene middelen in een eigen programma is dan de meest logische keuze.

5.1 Algemene middelen

Ambitie

We zijn een financieel gezonde gemeente. De ambities in onze begroting zijn in evenwicht met de gemeentelijke financiën voor korte en lange termijn.
Relevante documenten:

- Financiële verordening gemeente Winterswijk;
- Treasurystatuut;
- Planning- en controldocumenten.

Doelstellingen

Behouden gezonde financiële positie

Activiteiten

Monitoren van uitvoering van begroting via P&C-documenten

Wethouder: Metaal
Met de documenten in onze planning- en controlcyclus stellen we onze ambities, doelstellingen en activiteiten voor het komende jaar vast (de begroting), volgen we de realisatie daarvan (bestuursrapportage), stellen we budgetten bij indien nodig (financiële prognoses) en leggen we verantwoording af (jaarstukken). Hierdoor houden we zicht op onze financiële positie en kunnen we bijsturen wanneer nodig.

Kwaliteit (toelichting)
In 2023 stellen we de volgende P&C-documenten op:
Jaarstukken 2022;
Bestuursrapportage incl. 1e financiële prognose 2023;
2e financiële prognose 2023;
Kadernota 2024;
Begroting 2024.

Tijd (toelichting)
Raadsvergadering juni 2023:
Jaarstukken 2022, Bestuursrapportage 2023 en Kadernota 2024
Raadsvergadering oktober/november (uiterlijk 15 november) 2023:
Begroting 2024
Raadsvergadering december 2023:
2e financiële prognose 2023

Geld (toelichting)
Dit is niet van toepassing.

Doelstellingen

We streven naar een jaarlijks structureel sluitende begroting

Activiteiten

Vaststellen begroting

Wethouder: Metaal-ten Dolle
We streven naar een jaarlijks structureel sluitende begroting. Die presenteren we in de begroting.

Kwaliteit (toelichting)
In het financiële hoofdstuk van de begroting nemen we een overzicht op waarin we het structurele en incidentele begrotingsresultaat presenteren.
Het verwachte begrotingsresultaat voor 2023 wordt met deze bestuursrapportage nadeliger. Dat vraagt om scherper te sturen op uitvoering van de begroting binnen de kaders en budgetten. Concreet betekent dit, dat wij in het vervolg van 2023 het afwegingenkader (door de raad vastgesteld op 24 juni 2020) nog zorgvuldiger toepassen.

Tijd (toelichting)
Raadsbehandeling vindt plaats in oktober/november.

Geld (toelichting)
Dit is niet van toepassing.

Doelstellingen

Zorgen voor voldoende investeringsruimte

Activiteiten

Integrale afwegingen bij begrotingsbehandeling

Wethouder: Metaal
We willen beschikken over voldoende investeringsruimte. Dat geeft ons bestuur keuzemogelijkheden voor de inzet van die ruimte. De afweging hoe die ruimte ingezet wordt, doen we integraal, dus in totaliteit. Daarbij betrekken we het door de raad vastgestelde afwegingenkader. De begrotingsbehandeling is daarvoor het geëigende moment.

Kwaliteit (toelichting)
Het financiële hoofdstuk in de begroting moet inzicht geven in de integrale afweging en investeringsruimte.

Tijd (toelichting)
Raadsbehandeling oktober/november.

Geld (toelichting)
Dit is niet van toepassing.

Trends en ontwikkelingen
Rond de ontwikkeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is onzekerheid troef.
Het Rijk werkt aan een nieuwe financieringssystematiek voor de gemeenten vanaf 2026. In afwachting daarvan is de algemene uitkering op een aantal onderdelen geparkeerd. Dat vertaalde zich in het zogenaamde Ravijnjaar. De Voorjaarsnota van het Rijk geeft inmiddels duidelijkheid over de middelen die we voor 2026 incidenteel krijgen: die worden structureel. Gemeente Winterswijk kan daardoor rekenen op € 1,5 miljoen erbij in 2027 en verder. Dat hebben we nog niet verwerkt in het financiële perspectief van deze bestuursrapportage en de kadernota omdat pas met de meicirculaire 2023 de werkelijke bijstelling komt.
De zogenaamde opschalingskorting wordt vanaf 2026 in volle omvang doorgevoerd. Daardoor maakt de algemene uitkering een forse terugval in de jaren ná 2025. Over de herverdeling van het gemeentefonds, waar Winterswijk een voordeelgemeente is, is nog geen duidelijkheid.
Wat betreft de begroting 2023 stellen we de raming van de algemene uitkering bij naar aanleiding van de Septembercirculaire 2022 en de Decembercirculaire 2022. De Meicirculaire 2023 verwerken we via de 2e financiële prognose in dit boekjaar.

5.2 Lokale belastingen

Ambitie
De lokale lastendruk is in evenwicht met ons voorzieningenniveau.
Voor heffingen en leges is het uitgangspunt dat deze in principe kostendekkend zijn, tenzij deze te zeer afwijken van bijvoorbeeld de tarieven van vergelijkbare gemeenten of wanneer er sprake zou zijn van een te hoge stijging ineens.
Om onze ambities betaalbaar te houden zetten we maximaal in op het verkrijgen van (Europese) subsidies in plaats van het verhogen van de lokale belastingen.
Relevante documenten:

- Belastingverordeningen

Doelstellingen
De onroerende zaakbelastingen wordt gefixeerd op de opbrengst met uitzondering van inflatie en areaaluitbreiding
Wanneer woningen en niet-woningen in waarde stijgen dan verlagen we de OZB-tarieven om op die begrote opbrengst uit te komen.

Doelstellingen
We maken meerjarige afspraken over de toeristenbelasting
Vaststellen van meerjarige tarieven voor de toeristenbelasting, zie beleidsveld 2.5

Trends en ontwikkelingen
De WOZ-waardes staan steeds vaker ter discussie. Het aantal bezwaren is dit jaar gestegen met 66% ten opzichte van vorig jaar. Vooral de "no-cure no pay" bezwaarmakers hebben bijgedragen aan deze stijging. De afhandeling zal een behoorlijke extra werkdruk met zich meebrengen, wat kan leiden tot extra kosten voor inhuur en de uitbetaling van proceskosten.

Financiële afwijkingen programma 5

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2023	Wijz.prim.begroting nav jrk 2022	Overige mutaties VOOR Prognose 1	Prognose 1 2023	Mutaties Prognose 1 2023
Baten					
5.1 Algemene middelen					
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	**228**	**0**	**0**	**198**	**-30**
0.5 Treasury	**490**	**0**	**46**	**536**	**0**
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	**64.334**	**0**	**0**	**65.087**	**753**
0.8 Overige baten en lasten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal 5.1 Algemene middelen	**65.052**	**0**	**46**	**65.821**	**723**
5.2 Lokale belastingen					
0.61 OZB woningen	**3.698**	**0**	**0**	**3.698**	**0**
0.62 OZB niet-woningen	**2.850**	**0**	**0**	**2.850**	**0**
0.64 Belastingen overig	**50**	**0**	**0**	**50**	**0**
Totaal 5.2 Lokale belastingen	**6.598**	**0**	**0**	**6.598**	**0**
Totaal Baten	**71.650**	**0**	**46**	**72.420**	**723**
Lasten					
5.1 Algemene middelen					
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	**245**	**0**	**42**	**257**	**-30**
0.5 Treasury	**40**	**0**	**-1.224**	**-643**	**541**
0.8 Overige baten en lasten	**-893**	**0**	**1.766**	**216**	**-658**
Totaal 5.1 Algemene middelen	**-608**	**0**	**584**	**-170**	**-146**
5.2 Lokale belastingen					
0.61 OZB woningen	**494**	**0**	**-234**	**259**	**0**
0.62 OZB niet-woningen	**20**	**0**	**68**	**87**	**0**
0.64 Belastingen overig	**148**	**0**	**-127**	**21**	**0**
Totaal 5.2 Lokale belastingen	**661**	**0**	**-293**	**368**	**0**
Totaal Lasten	**52**	**0**	**291**	**197**	**-146**
Gerealiseerd resultaat	**71.598**	**0**	**-245**	**72.223**	**870**

Algemene middelen

Baten

Binnen de algemene middelen is sprake van een forse inkomstenverhoging die feitelijk geheel is toe schrijven aan een verhoging van de algemene uitkering.

Lasten

Binnen de lasten is er per saldo sprake van een daling van € 425.000. Deze is te verklaren door hogere rentelasten (€ 295.000). Daarnaast is de post voor prijsstijgingen (indexaties) benut voor diverse budgetstijgingen in de overige programma's (€ 175.000). Tot slot is het budget Herstelplan Coronacrisis afgeraamd, omdat de Raad heeft aangegeven dat het budget kan komen te vervallen als er één jaar lang geen door de overheid van kracht zijnde beperkende Covid-maatregelen zijn opgelegd (€ 483.000).

Lokale belastingen

In dit beleidsveld is er geen sprake van materiële wijzigingen zowel niet aan de baten als aan de lastenkant, mutaties blijven onder de € 50.000

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

Er zijn vooralsnog geen mutaties in reserves voorzien voor dit programma.

Recapitulatie programma's

Financiële recapitulatie programma's

x € 1.000	Begroting 2023	wijzigingen prognose 1	na progn 1 2023	na progn 1 2024	na progn 1 2025	na progn 1 2026
Baten						
Programma 1	12.169	2.794	14.963	13.149	14.276	14.279
Programma 2	11.110	669	11.779	11.055	11.006	10.994
Programma 3	10.645	3.122	13.767	10.210	10.318	10.106
Programma 4	372	97	469	1.409	1.416	1.506
Programma 5	71.650	723	72.373	72.982	73.845	69.795
subtotaal	105.946	7.405	113.351	108.805	110.861	106.680
Lasten						
Programma 1	34.472	790	35.261	35.034	35.721	35.612
Programma 2	32.054	4.913	36.966	32.768	32.629	32.765
Programma 3	23.864	1.560	25.423	21.954	21.746	22.247
Programma 4	17.332	760	18.091	18.404	18.270	18.311
Programma 5	53	-146	-93	-70	-437	-833
subtotaal	107.775	7.877	115.648	108.090	107.929	108.102
Saldo van baten en lasten	-1.829	-472	-2.297	714	2.932	-1.423
Onttrekkingen reserves	1.891	-1.301	590	16	15	2
Toevoegingen reserves	50	99	149	0	0	0
Saldo mutatie reserves	1.842	-1.400	441	16	15	2
Begrotingssaldo 2023-2026, stand progn 1	**13**	**-1.872**	**-1.859**	**730**	**2.947**	**-1.421**
Waarvan incidenteel	-587	-191	-778	-645	-96	0
Waarvan structureel	600	-1.681	-1.081	1.375	3.043	-1.421

Opgaven

Opgave Drempelvrij Winterswijk

Ambitie

Iedere inwoner wil volwaardig meedoen in onze samenleving. Maar onze samenleving kent drempels die dit moeilijk maken. Met de opgave Winterswijk Drempelvrij wil de gemeente deze drempels zoveel mogelijk weghalen.
Relevante documenten:

- VN- verdrag Handicap;
- Inclusie-agenda 1.0;
- Inclusie-agenda 2.0 .

Doelstellingen

Iedereen kan zichzelf zijn in onze gemeente; we dragen actief uit dat Winterswijk regenbooggemeente is

Activiteiten

We dragen uit dat we regenbooggemeente zijn door samenwerking in de regio in een programma gericht op bewustwording, dialoog en veiligheid

Wethouder: Schepers-Janssen
De klankbordgroep Regenbooggemeente gaat in de gemeente Winterswijk en Oost Gelre allerlei activiteiten organiseren. De thema's waaraan de klankbordgroep werkt zijn: Zichtbaarheid en normalisatie; Educatie en bewustwording en Borging en veiligheid. In 2023 organiseert de klankbordgroep ook weer een feestelijke Achterhoek Pridemaand.

Kwaliteit (toelichting)
De klankbordgroep kan haar doelen bereiken.

Tijd (toelichting)
Activiteiten lopen door het jaar heen.

Geld (toelichting)
Voor deze activiteit is € 10.000 gereserveerd.

Doelstellingen

We geven de verbinding met cultuur en sport een plek in de opgave

Activiteiten

We verbeteren de toegang tot sport en cultuur voor onze doelgroepen

Wethouder: Schepers-Janssen
Binnen de opgave Winterswijk Drempelvrij worden de toegang tot sport en cultuur twee nieuwe thema's waar we ons mee bezig gaan houden.

Kwaliteit (toelichting)
Verbeteren van voorzieningen met name daar waar zij nu beperkingen opleveren.

Tijd (toelichting)
Uitvoering vindt geheel 2023 plaats.

Geld (toelichting)

Afhankelijk van aard en soort oplossingen worden middelen vrijgemaakt of aangevraagd.

Doelstellingen

We zorgen samen met betrokken inwoners dat de inclusie-agenda actueel blijft en voeren die uit

Activiteiten

Samen met onze inwoners zorgen we ervoor dat de thema's die leven een plek krijgen in de inclusie-agenda

Wethouder: Schepers-Janssen

We gaan met het netwerk in de samenleving in gesprek en maken een inclusieagenda 3.0. In deze agenda staan de nieuwe thema's voor Winterswijk Drempelvrij. Het college stelt de agenda vast.

Kwaliteit (toelichting)

De thema's zijn in de agenda benoemd. De agenda maakt duidelijk wat de richting wordt van de opgave Winterswijk Drempelvrij.

Tijd (toelichting)

De verwachting is dat op 1 juli 2023 de Inclusieagenda 3.0 gereed en vastgesteld is.

Geld (toelichting)

Deze activiteit wordt betaald uit het opgavebudget.

We werken aan bewustwording rondom het thema inclusie door middel van ervaringsverhalen en campagnes

Wethouder: Schepers-Janssen

We delen praktijkverhalen van ervaringsdeskundigen uit onze gemeente. Op deze manier worden onze inwoners bewust van deze verhalen. Daar kunnen mensen van leren wat er allemaal mogelijk is. We sluiten ook aan bij landelijke themacampagnes zoals de wereldgehandicaptendag, de week van de toegankelijkheid, de week van de hoogbegaafdheid en de week van de psychiatrie. We ondersteunen het Oogcafé Winterswijk.

Kwaliteit (toelichting)

We maken 8 professionele publicaties en 3 filmpjes.

Tijd (toelichting)

Uitvoering vindt geheel 2023 plaats.

Geld (toelichting)

Voor deze activiteit is € 12.000 gereserveerd.

We werken zoveel mogelijk letterlijke en figuurlijke drempels weg als die deelname aan de samenleving belemmeren. En we proberen nieuwe drempels tegen te gaan.

Wethouder: Schepers-Janssen

We besteden in 2023 weer veel aandacht aan de toegankelijkheid van de openbare ruimte en van gebouwen. We zetten ons ook in voor de digitale toegankelijkheid. Ook gaan we ons wat meer richten op de toegankelijkheid van sport en cultuur. We

denken in de gemeentelijke organisatie mee met thema's zoals de herontwikkeling van de markt, de bouw van scholen, de basisbanen, vluchtelingen en hier zetten we onze ervaringsdeskundigen voor in. Ook werken we weer mee aan de toegankelijkheid van van de verkiezingen.

Kwaliteit (toelichting)
Door deze inzet wordt de samenleving meer toegankelijk.

Tijd (toelichting)
Uitvoering vindt geheel 2023 plaats.

Geld (toelichting)
Afhankelijk van aard en soort verbeteringen worden middelen uit bestaand budget aangewend dan wel gezocht.

Trends en ontwikkelingen
Het college heeft toegezegd dat er dit jaar antidiscrimatiebeleid komt. Daar is mee gestart.

Opgave Winterswijk Armoedevrij

Ambitie
Onze ambitie is een armoedevrij Winterswijk in 2040. Waarbij iedere inwoner volwaardig mee kan doen in onze samenleving. We zetten we stappen om armoede fundamenteel te bestrijden, naast het verlichten van armoede op korte termijn. Onderwijs, werk en inkomen zijn een goed vangnet voor bestaanszekerheid. Winterswijk is er op gericht dat inwoners een fysiek en mentaal gezond en zelfstandig leven leiden.
Relevante documenten:

- DRIFT-actieagenda;
- CBS armoedemonitor ;
- STAP-uitvoeringsagenda.

Doelstellingen
Handhaven Armoedevrij Winterswijk 2040 gericht op het stoppen van armoede. Dit doen we opgavegericht in samenwerking met inwoners, organisaties, bedrijven, verenigingen, geloofsgemeenschappen en scholen

Activiteiten
Invoering Winterswijk pas
Wethouder: Schepers-Janssen
De Winterswijkpas is een pas voor alle inwoners kortingen en/of aanbiedingen oplevert. Daarnaast worden de 'Meedoenregelingen' voor inwoners met een laag inkomen via deze pas verstrekt. We starten met een verkenning van de mogelijkheden voor de invoering van de Winterswijkpas.

Kwaliteit (toelichting)
De Winterswijkpas is breed inzetbaar en aantrekkelijk voor alle Winterswijkers, waarbij lokale ondernemers participeren in het aanbod.

Tijd (toelichting)
Op dit moment is er onvoldoende ambtelijke capaciteit beschikbaar om in 2023 het plan van aanpak af te ronden voor de invoering van de Winterwijkpas.

Geld (toelichting)
Hiervoor is een voorbereidingsbudget beschikbaar dat niet voldoende is als we extern moeten inhuren.

Stichting Platform Armoedevrij Winterswijk jaagt vernieuwing en experimenteerruimte aan. Dit faciliteren wij.

Wethouder: Schepers-Janssen
Stichting Platform Armoedevrij Winterswijk is een onafhankelijke partij die vernieuwing en experimenteerruimte op het gebied van armoede (mede)mogelijk maakt in Winterswijk. Vanuit de gemeente faciliteren we dit met de inzet van een kwartiermaker en geven we zelf het goede voorbeeld.

Kwaliteit (toelichting)
Stichting Platform Armoedevrij Winterswijk en de Vrijwilligers Adviesraad adviseren de gemeente over activiteiten en beleid.

Tijd (toelichting)
Deze activiteit vindt geheel 2023 plaats.

Geld (toelichting)
De stichting ontvangt een subsidie van € 12.500 voor het realiseren van deze activiteiten.

Taskforce Bestaanszekerheid

Wethouder: Schepers-Janssen
We brengen in beeld wat de effecten zijn van het verlies aan koopkracht voor inwoners, bedrijven en organisaties. Vervolgens bepalen we wat slimme plannen zijn die het verlies van koopkracht en de effecten van koopkrachtverlies tegengaan. De plannen gaan we beoordelen op haalbaarheid en effectiviteit. Daarna maken we een keuze voor de uitvoering daarvan.

Kwaliteit (toelichting)
Opleveren welke rol en regelingen de gemeente kan bieden bij het verlies van bestaanszekerheid.

Tijd (toelichting)
Deze taskforce is opgestart in september 2022, de uitvoering loopt door in 2023.

Geld (toelichting)
De raad heeft budget beschikbaar gesteld.

Uitvoeringsagenda STAP-Winterswijk (Samen Tegen Armoede Pact)

Wethouder: Schepers-Janssen
In 2022 hebben we samen met inwoners, organisaties en stichting Platform Armoedevrij Winterswijk gewerkt aan een nieuwe uitvoeringsagenda voor de opgave Armoedevrij Winterswijk. In 2023 gaan we gefaseerd aan de slag om deze uitvoeringsagenda verder te realiseren. De pijlers zijn: (1) Ontregelen van beleid, (2) Toegankelijke voorzieningen, (3) Gelijke kansen, (4) Brede maatschappelijke betrokkenheid, (5)Lef om te experimenteren.

Kwaliteit (toelichting)
Samen met stichting Platform Armoedevrij Winterswijk en samenwerkingspartners, werken we aan een 'armoedepact' waarin de pijlers terugkomen en omgezet worden in concrete acties. Deze acties pakken we samen op met de Winterswijkse samenleving.

Tijd (toelichting)
Deze activiteit vindt geheel 2023 plaats. Met het aanstellen van een kwartiermaker hebben we nu ook de ambtelijke capaciteit op orde om de STAP uitvoeringsagenda verder vorm te geven.

Geld (toelichting)
Er zijn voldoende middelen beschikbaar.

Verhogen urgentiebesef en maatschappelijke verantwoordelijkheid en samenwerking
Wethouder: Schepers-Janssen
Een Armoedevrij Winterswijk kunnen we alleen samen met de samenleving realiseren, de uitvoeringsagenda geeft richting aan de komende stappen. Om deze stappen te zetten wordt een kwartiermaker ingezet om regie te houden op de opgave Armoedevrij Winterswijk, brengt (nieuwe) partijen bij elkaar en zorgt voor het uitdragen van de gedeelde visie en neemt inwoners en partijen daarin mee. We verhogen de urgentie en betrokkenheid door de realisatie van het Samen Tegen ArmoedePact (STAP) Winterswijk.

Kwaliteit (toelichting)
We vergroten het aantal deelnemende organisaties bij de opgave Armoedevrij Winterswijk, bijvoorbeeld door meer ondernemers te betrekken bij de opgave.

Tijd (toelichting)
We brengen de opgave Armoedevrij Winterswijk op verschillende manieren onder de aandacht: via vlogs, de advertentiepagina lief Winterswijk, podcasts en met 1 op 1 gesprekken met (nieuwe) partners.

Geld (toelichting)
Voor 2023 zijn er voldoende middelen beschikbaar.

Trends en ontwikkelingen
We zien door de ontwikkelingen op de energiemarkt en de hoge inflatie een nieuw soort armoede ontstaan, namelijk die van de werkende armen. Doordat niet alle lonen meestijgen met deze hogere uitgaven, kunnen deze inwoners in armoede raken. Daarnaast zien we dat de aanvragen van het gemeentelijke Noodfonds meer begeleiding en ondersteuning vragen, omdat inwoners er soms zelf niet meer uitkomen.
Nu er een kwartiermaker is aangesteld is het team armoedevrij Winterswijk weer compleet en dit zien we ook terug in de slagkracht van de opgave.

Opgave Centrum

Ambitie
We werken aan een levendig centrum waar iedereen zich direct thuis voelt, een gezellige drukte en aangename rustige plekjes. Waar altijd wat te doen is en waar je

mensen ontmoet.
Het gevarieerde aanbod met winkels, horeca, markt, cultuur en dienstverlening, ambachten en evenementen trekt vele bezoekers uit de regio en ver over de Duitse grens.
Relevante documenten:

- Coalitieakkoord gemeente Winterswijk ‘Samen aan de slag’;
- Centrumvisie en uitvoeringsagenda.

Doelstellingen

Vanuit de gezamenlijk tot stand gekomen visie wordt het centrum doorontwikkeld tot gastvrij, aantrekkelijk en goed bereikbaar

Activiteiten

Opleveren masterplan centrum

Wethouder: Schepers-Janssen
In het centrum komen verschillende projecten en (stedelijke)ontwikkelingen (kwaliteitsimpuls Markt en Cultuurkwartier) bij elkaar. Ook zijn er al projecten afgerond zoals de notaristuin en vrijheidspark. Met het masterplan bundelen we deze activiteiten voor het effectief aanvragen van subsidies. Het masterplan ontwikkelingen we in samenwerking met de omgevingsvisie KOM. Voor de ontwikkeling en uitvoering van het masterplan werken we samen met een subsidiebureau.

Kwaliteit (toelichting)
Er wordt gewerkt aan het masterplan, oplevering zal pas in 2024 plaatsvinden. Reden hiervoor is ook de samenhang met andere projecten.

Tijd (toelichting)
Het masterplan wordt ingezet voor een subsidieaanvraag bij het Rijk. Doordat de projecten Herontwikkeling markt en de Wooow langer duren, leveren we in 2024 het masterplan op. Dit loopt dan gelijk met de aanvraagtermijn voor de subsidie.

Geld (toelichting)
We hebben een klein budget beschikbaar voor de ondersteuning bij het aanvragen van subsidie om te komen tot het masterplan. Mocht uit dit plan blijken dat er aanvullende middelen nodig zijn, dan zal hierop worden teruggekomen.

Realiseren van uitvoeringsagenda Opgave Centrum

Wethouder: Schepers-Janssen
In september 2021 is de centrumvisie met uitvoeringsagenda vastgesteld. In 2023 werken we verder aan het realiseren van de activiteiten zoals de kwaliteitsimpuls van de Markt, opleveren masterplan voor subsidies, beleving in het centrum, samen ondernemen, bereikbaarheid en functieprofielen en aanloopstraten.

Kwaliteit (toelichting)
We werken samen met belanghebbenden, inwoners, bedrijven en organisaties aan het realiseren van de centrumvisie.

Tijd (toelichting)
Uitvoering vindt geheel 2023 plaats. We zetten nu meer in op activiteiten rondom de aanloopstraten en het toevoegen van sfeer en beleving in het centrum.

Geld (toelichting)
Er is in 2023 voldoende budget beschikbaar.

Trends en ontwikkelingen
Doordat herontwikkeling van de Markt is uitgesteld, in afwachting van een nieuwe mobiliteitsvisie, geeft dit ruimte om andere activiteiten uit de uitvoeringsagenda naar voren te halen. Zoals meer toevoegen van beleving in het centrum en aandacht voor de aanloopstraten. We gaan samen met de belangenorganisaties en stakeholders kijken welke actiepunten we eerst oppakken.

Opgave Duurzaamheid

Ambitie
Winterswijk wil dat de huidige kwaliteiten, klimaat, biodiversiteit, cultuurhistorisch erfgoed en natuurlijke voorraden, ook beschikbaar zijn voor volgende generaties. Duurzaamheid gaat over het beschermen en behouden van deze waarden. Omdat we wel gevolgen ondervinden van de verandering van het klimaat is het ook een ambitie om ons daarop voor te bereiden. In 2050 is Winterswijk klimaatneutraal, energieneutraal en circulair.
Relevante documenten:

- Akkoord van Groenlo;
- Uitvoeringsagenda duurzaamheid januari 2019;
- RES 1.0.

Doelstellingen

We wekken in 2030 voldoende duurzame energie op voor de doelstelling van een energieneutraal gebouwde omgeving in 2030

Activiteiten

Uitvoeren plannen voor zon op bedrijfsdaken
Wethouder: Visser
We willen dat er in 2023 12.000 zonnepanelen op bedrijfsdaken worden gelegd. Dit gaat om bedrijven met een kleinzakelijke aansluiting. Hiervoor benaderen we ondernemers actief. We gaan ze helpen en kijken welke aandachtspunten er in hun situatie zijn. Dit gaat dan om de mogelijkheden voor het dak, subsidies en leenmogelijkheden, offertevergelijkingen en andere vraagstukken.

Kwaliteit (toelichting)
We ondersteunen ondernemers actief en ontzorgen ze bij de planvorming rond zonnepanelen op bedrijfsdaken.

Tijd (toelichting)
Uitvoering vindt geheel 2023 plaats.

Geld (toelichting)
Hier is geen geoormerkt budget voor gereserveerd.

Uitvoeren visie Warmtetransitie
Wethouder: Visser
De visie Warmtetransitie bepaalt de manier waarop we gebouwen en wijken klaarmaken voor de toekomst. Hier moeten ook wijkuitvoeringsplannen voor gemaakt worden. Het is landelijk beleid om op termijn van het aardgas af te gaan. In

Winterswijk ontbreekt een bron voor grootschalige opwekking van warmte die we kunnen inzetten voor verwarming. Dat betekent dat we een strategie ontwikkelen hoe we dit doel stapsgewijs kunnen behalen. We zetten ons er in 2023 voor in dat zoveel mogelijk woningen transitiegereed gemaakt worden. De mogelijkheden voor waterstof ten behoeve van monumenten en de andere kansen op dit gebied houden we in de gaten.

Kwaliteit (toelichting)
De eerste stap is het 'transitiegereed' maken van de woning. Dat betekent dat overstappen op een elektrische warmtepomp mogelijk is. De woning moet daarvoor voldoende geïsoleerd zijn. Ook moet het energieverbruik voldoende zijn teruggebracht. Dit past binnen de aanpak van ons Centrum Duurzaam Winterswijk.

Tijd (toelichting)
Dit loopt op schema.

Geld (toelichting)
We doen dit vooral met rijkssubsidies en met een revolverend fonds voor leningen.

Uitvoering RES 1.0 waarin regionaal tenminste 1.35 TWh aan (grootschalige opwek) in 2030

Wethouder: Visser
In de RES 1.0 is afgesproken dat het regionale bod bestaat uit grootschalige zon op daken (0,35 TWh) en
grootschalige opwek op land (1 TWh). Voor Winterswijk betekent dit dat we aan beide werken. Over zon op bedrijfsdaken wordt elders gerapporteerd. De plannen voor grootschalige opwek op land passen in ons beleidskader zonneparken en zonnevelden. Het gaat hier op dit moment over de realisatie van 120 ha voor Winterswijk. Ondertussen werken we in regionaal verband aan de RES 2.0.

Kwaliteit (toelichting)
De activiteit loopt conform planning.

Tijd (toelichting)
We verwachten dat er voldoende initiatieven komen.

Geld (toelichting)
Hiervoor is geen geoormerkt budget gereserveerd.

We evalueren het moratorium op Windenergie

Wethouder: Visser
In 2023 evalueren we het moratorium op wind-energie. Hiervoor wordt een voorstel aan de raad gemaakt. We betrekken diverse partijen uit de samenleving bij deze evaluatie.

Kwaliteit (toelichting)
Het stuk zal inzicht geven in de mogelijkheden en gevolgen van het handhaven of opheffen van het moratorium.

Tijd (toelichting)

Bedoeling is de evaluatie nog dit jaar te behandelen.

Geld (toelichting)
We hebben hiervoor geen geoormerkt bedrag nodig.

We zijn bereikbaar in ons Centrum Duurzaam Winterswijk

Wethouder: Visser
Het Centrum Duurzaam Winterswijk is een kenniscentrum en inspiratiecentrum op het gebied van duurzaamheid. Via de thema's energietransitie, klimaatadaptatie, biodiversiteit, kringlopen en cultuurhistorie wordt duurzaamheid op een laagdrempelige manier zichtbaar, tastbaar en beleefbaar gemaakt. Vanuit het Centrum helpen we mensen onder meer met subsidies en leningen. Het Centrum Duurzaam Winterswijk is tevens ons energieloket.

Kwaliteit (toelichting)
In het Centrum ontvingen we gemiddeld ruim 180 bezoekers per maand. Via het platform Duurzaam Winterswijk ontvingen we gemiddeld 1095 digitale bezoekers per maand, het aantal paginaweergaven is hoger dan het eerste kwartaal van vorig jaar.

Tijd (toelichting)
Uitvoering vindt geheel 2023 plaats.

Geld (toelichting)
De personele en materiele kosten zijn opgenomen in de reguliere budgetten.

Doelstellingen

We willen duurzaamheid bereikbaar en betaalbaar maken voor iedereen

Activiteiten

Uitvoeren plannen voor energiearmoede op het onderdeel verduurzaming woningen

Wethouder: Visser
We helpen inwoners om hun energierekening omlaag te brengen:
- De aanpak met energieconcierges en energiebespaarmaatjes gaan we in 2023 opschalen. Samen met andere organisaties gaan we wijkgericht inwoners met energiearmoede helpen om energie te besparen en hun woning te verduurzamen;
- We geven ondersteuning via het Centrum Duurzaam Winterswijk;
- We ondersteunen met subsidies en regelingen.

Kwaliteit (toelichting)
We zijn ondersteunend en goed op de hoogte van alle regelingen en mogelijkheden. We werken vanuit Centrum Duurzaam Winterswijk samen met Winterswijkse organisaties die betrokken zijn bij de doelgroep en inwoners goed informeren. Deze activiteit heeft een relatie met de Taskforce Bestaanszekerheid.

Tijd (toelichting)
Uitvoering vindt geheel 2023 plaats. In de eerste drie maanden van 2023 hadden we al 85 aanmeldingen voor een energiebespaarmaatje. Dit is evenveel als over geheel 2022.

Geld (toelichting)

Voor 2022 en 2023 is totaal € 665.000 rijksgeld beschikbaar. Het Rijk geeft de mogelijkheid om het geld ook in 2024 te besteden. Hier zijn de plannen op aangepast.

Doelstellingen

Winterswijk heeft een duurzame gemeentelijke organisatie in 2030

Activiteiten

We gaan verder met het project D-factor; we willen een energie neutrale en circulaire organisatie worden

Wethouder: Visser en Wassink
Breed in de organisatie werken we er aan om energieneutraal en circulair te worden. Hiervoor hebben we op diverse momenten gesprekken over de voortgang. We onderzoeken in 2023 of het project D-factor onderdeel uit kan gaan maken van de invoering van Sustainable Development Goals voor onze organisatie.

Kwaliteit (toelichting)
We beoordelen onze gemeentelijke activiteiten op het gebied van energieneutraliteit en circulariteit. Vervolgens maken we verbeteringsstappen.

Tijd (toelichting)
Zowel in de eerste helft van 2023 als in de tweede helft 2023 vinden hierover een aantal gesprekken plaats.

Geld (toelichting)
Hiervoor is geen geoormerkt budget gereserveerd.

Trends en ontwikkelingen

Er is een subsidieaanvraag gedaan voor de CDOKE-regeling. Deze regeling geldt voor de kosten voor klimaat- en energiebeleid (beleid dat bijdraagt aan het behalen van de doelen uit de Klimaatwet, bv. 55% CO2 reductie in 2030)

Investeringen

Investeringen

x € 1.000	Oorspronkelijk krediet	bijraming 1e progn	krediet '23 na 1e progn
Investeringskrediet Toplaag kunstgrasvelden Avanti/ Wiko	255	195	450
Investeringskrediet de Pas	2.154	585	2.739
Investeringskrediet rioolvervanging overig	0	380	380
Totaal	**2.409**	**1.160**	**3.569**

Toelichting op de investeringen

De kredieten, behorende bij de investeringen, zijn als onderdeel van de begroting vastgesteld door de raad. De meeste kredieten kennen een meerjarig verloop. Bij de jaarrekening wordt een totaaloverzicht van alle lopende kredieten gepresenteerd waarbij voor een aantal investeringskredieten wordt gevraagd deze met een jaar (tenzij anders vermeld) te verlengen.

Bij de 1e en 2e prognose wordt bekeken welke kredieten eventueel afwijkingen vertonen en of er, ook vanwege de begrotingsrechtmatigheid, bijstellingen nodig zijn. Bij deze prognose is dat voor enkele kredieten het geval:
Investeringskrediet Toplaag kunstgrasvelden Avanti/ Wiko
De onderbouw van het kunstgrasveld voldoet niet aan de gestelde eisen. Naast het kunstgrasveld dient ook de onderbouw (zandcunet en drainage) vervangen te worden.
Investeringskrediet de Pas
Dit betreft een correctie op een in 2022 begroot deelkrediet voor groenreconstructie dat per abuis niet naar 2023 is overgeheveld.
Investeringskrediet rioolvervanging overig
Deze noodzakelijke investeringen zijn de rioolvervanging aan o.a. de Bekeringweg, Kottenseweg en Misterweg en de vervanging van geuremissie- en luchtinjectiesystemen wegens ernstige overlast en sterke aantasting van het rioolstelsel.

Voorstel verlenging einddatum aantal investeringskredieten

Voor de investeringskredieten heeft de raad besloten dat deze beschikbaar blijven tot 31 december van het tweede jaar ná beschikbaar stellen. Een in 2021 beschikbaar gesteld krediet heeft dus een “houdbaarheidsdatum” tot 31-12-2023. Als die (restant)kredieten langer beschikbaar moeten blijven, is daarvoor een raadsbesluit nodig. Derhalve wordt voorgesteld om de einddatum van een aantal investeringskredieten te verlengen. Hieronder volgt een onderbouwing voor het verlengen van het krediet.

Krediet : Project herinrichting Marktverschuiven.
Bedrag : € 622.000

Toelichting :
Dit bedrag staat gereserveerd voor de herinrichting van de Markt waarvan is besloten dit naar 2024/2025 te verplaatsen.
De afgesproken houdbaarheidsdatum van dit krediet is verstreken. Voorgesteld wordt om de beschikbaarheid van dit krediet met 2 jaar te verlengen.
Programma 3
Krediet : Project Gaxel verlengen watergang
Bedrag : € 50.000

Toelichting:
Dit betreft het verleggen van de beek binnen het project Bedrijfs- verzamelgebouw Gaxel (met Watershap).
De afgesproken houdbaarheidsdatum van dit krediet is verstreken. Voorgesteld wordt om de beschikbaarheid van dit krediet met 2 jaar te verlengen.